

Inhoud

Leeswijzer	3
Organogram	5
Missie en kerntaken EL&I	7
Deel 1: Parlementaire werkwijze en processen	9
1.1 Parlement	9
1.2 Ministerraad	10
1.3 Rijksministerraad	11
Deel 2: De Europese Unie en OESO	13
2.1 De Europese instellingen	13
2.2 EU-coördinatie: Standpuntbepaling door de regering	15
2.3 Nederlands Parlement en Europa	16
2.4 OESO	17
Deel 3: De beleidsdossiers van EL&I	19
Deel 4: Wetgevingsprogramma EL&I	85
Deel 5: Begroting EL&I	89
5.1 Beleidsagenda	89
5.2 Beleidsartikelen	89
5.3 Baten-lastenparagrafen	91
5.4 Budgetflexibiliteit	94
5.5 Begrotingscyclus	94
Deel 6: Algemene Rekenkamer	96
6.1 Overzicht van alle lopende AR-onderzoeken	96
6.2 Afgeronde AR-onderzoeken t/m juni 2012	99
Bijlage 1: Beschrijving dienstonderdelen	100
- Kerndepartement	100
- DG-uitvoering	100
- Overige diensten en agentschappen	107
- NVWA	107
- Zelfstandige bestuursorganen/RWT's/Stichtingen	111
Bijlage 2: Samenstelling Vaste Kamercommissie EL&I	114

Leeswijzer

Dit introductiedossier is bedoeld om u een overzicht te geven van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I). Het beschrijft de organisatie van EL&I en de belangrijkste beleidsdossiers aan het einde van de afgelopen kabinetsperiode in oktober 2012. Het dossier is vastgesteld vóór het gereedkomen van het nieuwe regeerakkoord 'Bruggen slaan' van VVD en PVDA. Dat akkoord zal aanleiding geven tot beleidswijzigingen en/of een nadere prioritering en ordening van de dossiers.

Het dossier vangt aan met de missie en de kerntaken van EL&I.

Het dossier is verder als volgt opgebouwd.

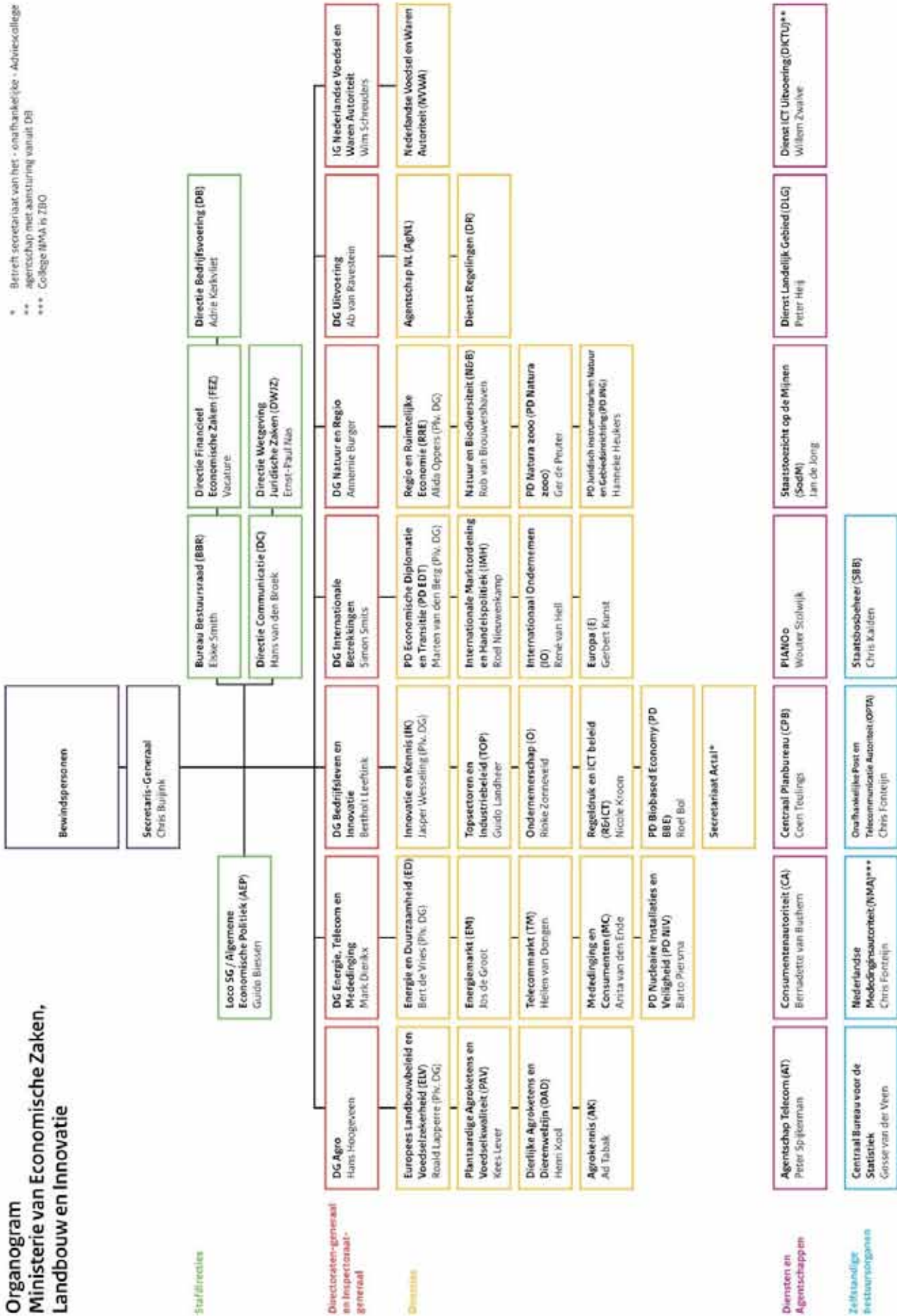
- Deel 1 bevat de parlementaire werkwijze en procesgang, waaronder de ministerraad.
- Deel 2 bevat informatie over de relatie met de Europese Unie, geeft een beschrijving van de Europese instellingen en de EU-coördinatie en bevat informatie over de OESO.
- Deel 3 van het dossier bevat het totaaloverzicht van de belangrijkste beleidsdossiers van EL&I van dit moment, thematisch ingedeeld op basis van de beleidsonderdelen van het kernministerie. Elk onderwerp is beschreven aan de hand van een vast stramien: inhoud, stand van zaken, toekomst (op basis van lopend beleid) en parlementair.
- In deel 4 is een overzicht opgenomen van de belangrijkste wetten en lopende wetgevingstrajecten op EL&I-terrein.
- Deel 5 bevat informatie over de begroting van EL&I, de begrotingscyclus en de budgetflexibiliteit.
- Deel 6 tenslotte geeft een overzicht van alle lopende onderzoeken van de Algemene Rekenkamer (AR).
- In de bijlage wordt een overzicht gegeven van directies en Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's) verbonden aan EL&I en bevat tevens een overzicht van de leden van de vaste Kamercommissie.

Dit introductiedossier vormt slechts een onderdeel van de kennismaking met het ministerie. Er is ook alle gelegenheid om dieper op de verschillende beleidsdossiers in te gaan met de leidinggevenden en medewerkers van de betrokken dienstonderdelen. Daarnaast wordt een introductieprogramma voor u voorbereid, waarin u de belangrijkste stakeholders in het werkveld van het ministerie zult ontmoeten.

Chris Buijink
Secretaris Generaal

Organogram Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

* Betreft secretariaat van het - onafhankelijke - Adviescollege
 ** agentschap met aansturing vanuit DG
 *** College WMA is ZBO

Een verdere beschrijving van de directies en een lijst van de Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's) zijn te vinden in de bijlage.

Missie en kerntaken EL&I

Voor een ondernemend, duurzaam Nederland

Het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie staat voor een ondernemend, duurzaam Nederland. We zetten ons in voor een uitstekend ondernemersklimaat en een sterke internationale concurrentiepositie. Door de juiste randvoorwaarden te creëren en door ondernemers de ruimte te geven om te vernieuwen en te groeien. Door aandacht te hebben voor onze natuur en leefomgeving. Door samenwerking te stimuleren tussen onderzoekers en ondernemers. Zo bouwen we onze topposities in landbouw, industrie, diensten en energie verder uit en investeren we in een krachtig en duurzaam Nederland.

Wij zetten ons in voor een uitstekende concurrentiepositie, ...

Nederland staat er goed voor. Het inkomen per inwoner is hoog, we kennen een lage werkloosheid en Nederland behoort tot de vijf meest concurrerende economieën ter wereld. Ons land is mondiaal de zevende investeerder, de vijfde exporteur en zelfs de op één na grootste agro-exporteur. De Nederlandse economie is sterk verweven met de ontwikkelingen in de Europese Unie. De verbondenheid met Europa heeft ons veel welvaart gebracht en kan ons in de komende jaren veel welvaart blijven brengen. Onze economische groei steunt voornamelijk op de groei van de export, waarvan ruim zeventig procent zijn bestemming vindt op de Europese interne markt. Juist binnen Europa valt de economische groei nu tegen.

Hoewel Europa stappen heeft gezet en zet om risico's voor de stabiliteit van overheden, financiële markten en de economie te ondervangen, werpt de crisis nog steeds haar schaduw op de Europese economie. Schulden die in aanloop naar en tijdens de crisis zijn ontstaan, worden langzaam afgebouwd. De keerzijde hiervan zijn tegenvallende bestedingen. Ons land moet dus alle zeilen bijzetten voor duurzaam economisch herstel. Om onze toekomstige welvaart veilig te stellen, moet Nederland investeren in innovatie, onderwijs en economische vergroening. In het bevorderen daarvan ligt de taak van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I).

Goed werkende markten stimuleren concurrentie tussen bedrijven en leiden tot de beste producten en diensten tegen een concurrerende prijs. EL&I houdt toezicht op de werking van markten en beschermt daarmee de concurrentie op markten en de belangen van consumenten. Ook ziet EL&I toe op de voedselveiligheid en kwaliteit van agrarische producten om toegang tot buitenlandse markten te behouden. Op specifieke markten heeft EL&I een grotere rol, zoals bij de creatie van ruimte voor sneller mobiel dataverkeer.

... geven ondernemers de ruimte om te vernieuwen en te innoveren, ...

Nederland behoort tot de leidende kenniseconomieën van de wereld. Ondernemers en bedrijven, onderzoekers en kennisinstellingen kunnen ervoor zorgen dat Nederland een van de meest concurrerende en innovatieve landen ter wereld blijft. Innovatie is een 'driver' van duurzame economische groei. Door slimmer te werken en nieuwe producten en diensten te ontwikkelen, kortom, door de concurrentie te slim af te zijn, houdt Nederland het welvaartsniveau ook op lange termijn vast. Met dat doel in gedachten bouwt EL&I samen met bedrijven en kennisinstellingen verder aan een excellent ondernemers- en innovatieklimaat voor alle bedrijven, met een focus op versterking van de negen topsectoren¹ van de economie.

Eén op de acht werkende Nederlanders verdient zijn geld als ondernemer. In het midden- en kleinbedrijf (MKB) ontstaat tweederde van alle nieuwe banen. Nederland vaart wel bij innoverende, investerende en exporterende ondernemers. Zonder financiering komt de volle potentie van Nederlandse ondernemingen niet tot wasdom. Bedrijfsfinanciering komt echter niet altijd als vanzelf tot stand. In die situaties kunnen bedrijven een beroep doen op EL&I-regelingen. De mate waarin bedrijven innoveren is vanwege marktfalen lager dan maatschappelijk gewenst. EL&I-instrumentarium maakt onderzoek en ontwikkeling goedkoper

¹ De topsectoren zijn Chemie, High Tech Systemen en Materialen, Agro&Food, Tuinbouw en Uitgangsmaterialen, Water, Logistiek, Life Sciences & Health, Creatieve Industrie, Energie. Daarnaast is de Regiegroep Acquisitie en Vestigingsklimaat in het leven geroepen. Dit was voorheen de topsector Hoofdkantoren.

en leidt zodoende tot meer innovatie. Om ondernemend Nederland de ruimte te bieden om te doen waar het goed in is – de concurrentie aangaan – pakt EL&I daarnaast belemmerende regelgeving en bureaucratie aan.

... versterken de internationale positie van Nederlandse bedrijven, ...

Door handelsbarrières binnen en buiten de Europese Unie te slechten en nieuwe markten in het buitenland te openen, vergroot EL&I de kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven; via onderhandelingen over verdere integratie in EU-verband, handelsmissies naar opkomende landen en regio's en door het sluiten van multilaterale handelsakkoorden of in EU-verband. Daarnaast trekt EL&I buitenlandse investeringen aan. De internationale positionering en focus op die sectoren waarin Nederland een voorsprong heeft, leidt tot meer onderzoek, meer bedrijvigheid en meer werkgelegenheid. De Nederlandse topsectoren kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijke uitdagingen zoals het wereldwijde voedselvraagstuk – het voeden van negen miljard mensen in 2050. Verder bieden de mondiale productie- en handelsketens ook kansen voor Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen in andere sectoren. EL&I stimuleert ook deze inzet.

... en verduurzamen onze economie.

Welvaart gaat verder dan een uitmuntend ondernemingsklimaat en goede werking van markten. Biodiversiteit en natuur zijn van grote maatschappelijke waarde. Duurzaam gebruik van het ecosysteem is een randvoorwaarde waarbinnen economische groei plaatsvindt. Er moet simpelweg rekening gehouden worden met de schaarste van natuurlijke grond- en hulpstoffen en de druk op het milieu. Om die reden is er behoefte aan innovatieve technieken en oplossingen waardoor de economie verduurzaamt. Tegelijkertijd moet er ruimte zijn voor economische vooruitgang. De gouden driehoek van bedrijven, kennisinstellingen en overheid biedt grote kansen voor Nederland. EL&I streeft naar groene groei. Niet alleen binnen onze landsgrenzen maar ook daarbuiten. Effectieve bescherming van het ecosysteem staat of valt met internationale afspraken.

Een duurzamere energiehuishouding en minder afhankelijkheid van schaarser wordende fossiele brandstoffen zijn doelen van het energiebeleid van EL&I. Om die doelen te bereiken, schakelt Nederland geleidelijk over op schone, hernieuwbare energie. Instrumenten zoals de Stimuleringsregeling Duurzame Energie Plus (SDE+) worden ingezet om de Europese doelstellingen rondom hernieuwbare energie zo efficiënt mogelijk te realiseren. Daarbij kan Nederland profiteren van de kracht van de energiesector. Stimulering van investeringen in nieuwe technieken levert groei en export op. En innovaties leiden ertoe dat op lange termijn hernieuwbare energie zonder subsidie kan concurreren met grijze energie. Die strategie zorgt voor verduurzaming, een krachtige en gedifferentieerde energiesector en betrouwbare energie tegen concurrerende prijzen.

Duurzame groei komt ook tot uiting in het streven naar duurzame productie in de landbouw, tuinbouw, veeteelt en in een duurzame visserijketen. Europese geldstromen uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moeten (op termijn) omgezet worden in betalingen op basis van vergroening, duurzaamheid en innovatievermogen, en in beloningen voor prestaties die de natuur, het landschap, en het dierenwelzijn verbeteren. Analooeg daaraan moeten middelen uit het Gemeenschappelijk Visserijbeleid wat EL&I betreft de instandhouding van natuurlijke hulpbronnen en het ecosysteem centraal stellen, zowel binnen Europese wateren als daarbuiten.

Het ministerie van EL&I. Voor een ondernemend, duurzaam Nederland.

Op al deze terreinen is EL&I actief om ruimte te bieden aan ondernemerschap ten gunste van de Nederlandse consumenten. Daarmee draagt EL&I als netwerkpartner van bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en burgers bij aan economische groei binnen de grenzen die de omgeving en het ecosysteem waarin wij opereren, stellen. Dat leidt tot een krachtig en duurzaam Nederland.

Deel 1: Parlementaire werkwijze en processen

1.1 Omgang met het parlement

De bewindspersonen verschijnen geregeld in het parlement. In de Eerste Kamer (EK) gaat het doorgaans om het verdedigen van een wetsvoorstel. In de Tweede Kamer (TK) gaat het veelal om het beantwoorden van mondelinge vragen (zie hierna: Vragenuur), om het verdedigen van een wetsvoorstel of om het voeren van een Algemeen Overleg. In spoedeisende gevallen kan de Kamer ook gebruik maken van het interpellatierecht. Een interpellatie is een debat, dat meestal wordt afgerond met het indienen van één of meer moties. Een debat gaat alleen door als dertig leden van de Kamer hier toestemming voor geven (vandaar de naam Dertigledendebat). De Eerste Kamer vergadert in de regel alleen op dinsdag. De Tweede Kamer komt plenair bijeen op dinsdag, woensdag en donderdag. Daarnaast wordt de maandag regelmatig benut voor het houden van een wetgevings- of notaoverleg.

Algemeen Overleg

Tijdens een Algemeen Overleg (AO) wordt met de bewindspersoon van gedachten gewisseld over het beleid, bijvoorbeeld naar aanleiding van een brief, notitie of rapport van het kabinet. Bewindspersonen van EL&I voeren dit overleg meestal met de leden van de Vaste Commissie voor Economische zaken, Landbouw en Innovatie. De commissies van oud-LNV en oud-EZ zijn samengevoegd. De begrotingsbehandeling is echter nog gesplitst in een behandeling van de begroting voor Landbouw en Natuur en een begrotingsbehandeling voor Economische zaken (Economie en Innovatie). Alleen tijdens een plenaire vergadering kan de Tweede Kamer over een wetsvoorstel stemmen en kunnen moties worden ingediend; als de leden moties wensen in te dienen na een AO vindt dit plaats gedurende een Verslag Algemeen Overleg (VAO) in de plenaire zaal.

Plenair Debat

Plenaire vergaderingen zijn vergaderingen van alle 150 Tweede Kamerleden, deze vinden plaats in de plenaire zaal. In de plenaire zaal worden bijna alle wetsvoorstellen behandeld. Daarnaast is een plenair debat vaak een debat op hoofdlijnen, bijvoorbeeld de Algemene Politieke Beschouwingen of een afronding van een onderwerp dat al eerder is besproken in een commissie. Alleen tijdens een plenaire vergadering kan de Tweede Kamer over een wetsvoorstel stemmen en kunnen moties worden ingediend.

Vragenuur

De Tweede Kamer houdt iedere dinsdag van 14.00 - 15.15 uur het wekelijkse vragenuur. TK-leden kunnen tot dinsdag 12.00 uur onderwerpen ter goedkeuring aanmelden bij de Kamervoorzitter. Om 12.00 uur geeft de griffie aan het ministerie door welke vragen zijn goedgekeurd. De voorbereidingstijd is dus kort. Vóór het vragenuur wordt door het desbetreffende DG de relevante schriftelijke informatie via de parlementair coördinator bij de bewindspersoon aangeleverd. De bewindspersonen dienen zich in beginsel altijd beschikbaar te houden voor het vragenuur, uitgezonderd van de recesperiode.

Schriftelijke vragen

Een veel gebruikt middel om inlichtingen te vragen aan het kabinet zijn de zogenaamde schriftelijke vragen. Deze vragen komen door de week dagelijks binnen en dienen binnen 3 weken beantwoord te worden. Die termijn kan hooguit eenmaal, schriftelijk beargumenteerd, met 3 weken worden verlengd. Daarna staat het de vragensteller vrij de bewindspersoon op te laten roepen voor mondelinge beantwoording van de gestelde vragen. Gelet op deze termijnen wordt de beantwoording van schriftelijke Kamervragen scherp bewaakt.

Vaste Commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

De Vaste Commissie voor Economische zaken, Landbouw en Innovatie is in de TK de meest frequente gesprekspartner van de bewindspersonen. Meestal gaat het om een Algemeen Overleg (AO) over een door het ministerie aangedragen, of door de Vaste Commissie opgevoerd, beleidsonderwerp. De vergaderingen zijn in beginsel openbaar. Op dit moment is dhr. Jansen (SP) fungerend voorzitter van de Commissie. De Commissie houdt, behoudens de recesperiodes, iedere 2 weken een procedurevergadering. Tijdens deze vergaderingen worden alle brieven die de bewindspersonen aan de Kamer hebben gezonden besproken, alsmede de aanhangige wetsvoorstellen. De Commissie kan dan besluiten tot het voeren van een overleg met de regering, het vragen van (nadere) informatie, het houden van hoorzittingen etc. Wanneer de Commissie overigens een ambtenaar van het ministerie wil uitnodigen voor een hoorzitting dient zij hiervoor toestemming te vragen aan de bewindspersoon. Ook de Eerste Kamer heeft een Commissie voor Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Mevrouw Kneppers-Heynert (VVD) is voorzitter van deze commissie.

Een bewindspersoon kan door alle commissies worden uitgenodigd. De regering beslist uiteindelijk welk bewindspersoon/personen aanwezig zal/zullen zijn tijdens een AO. Uitgangspunt is dat de bewindspersoon verantwoordelijk voor te bespreken brief/beleid aanwezig zal zijn.

Informele contacten

Naast de formele weg tussen Kabinet en Kamer kan het handig zijn om in de Kamer te sonderen over bepaalde voor de bewindspersoon belangrijke beleidsonderwerpen. Alle Kamercontacten verlopen via Bureau Bestuursraad (BBR). Zij kunnen achterhalen waar de meerderheden in de Kamer liggen en welke wensen er bij de woordvoerders van de diverse fracties zijn. Tevens kunnen zij als liaison tussen de bewindspersoon en de partijen in de Kamer fungeren. Het is niet gebruikelijk dat overige ambtenaren contacten hebben met het parlement. Uiteraard kan de bewindspersoon zelf direct met woordvoerders contact opnemen.

Ondersteuning ministerie aan parlement

Het initiatief tot wetgeving komt niet per definitie van de regering, maar kan ook van de Tweede Kamer komen. Eén of meer leden kunnen een initiatiefvoorstel aanhangig maken. Voor de formulering van een initiatiefwetsvoorstel kan het lid een beroep doen op het betrokken ministerie. Voor bijstand ten aanzien van initiatiefvoorstellen is toestemming van de bewindspersoon vereist. Het betreft louter technisch-juridische bijstand. Veelal vindt de bijstand plaats in overleg met het Bureau Wetgeving van de Tweede Kamer. Initiatiefvoorstellen worden in beginsel op dezelfde wijze behandeld als voorstellen van de regering, met dien verstande dat de voorsteller de rol van de minister overneemt.

1.2 Ministerraad

Ministerraad

De ministerraad (MR) wordt gevormd door de Nederlandse ministers en staat onder voorzitterschap van de minister-president. De MR heeft als taak en bevoegdheid te beraadslagen en te besluiten over het algemeen regeringsbeleid en dient de eenheid van dat beleid te bevorderen. Staatssecretarissen zijn geen lid van de MR, maar kunnen met raadgevende stem deelnemen aan vergaderingen van de raad. Dat kan als er onderwerpen worden behandeld waarbij ze uit hoofde van hun taak rechtstreeks zijn betrokken, bij afwezigheid van de minister of voor zover de raad uit anderen hoofde hun aanwezigheid wenselijk acht.

De minister-president stelt de agenda vast en regelt tijdens de vergaderingen de orde der werkzaamheden. In het 'Reglement van orde voor de ministerraad' (RvO) zijn regels vastgelegd over onder meer de samenstelling, de taken, de bevoegdheden en de werkwijze van de MR. De MR wordt ambtelijk ondersteund door een secretaris en adjunct-secretaris van het ministerie van Algemene Zaken. Verder woont ook de directeur-generaal van de Rijksvoorlichtingsdienst de vergaderingen van de MR bij, omdat deze is belast met de woordvoering over het in de MR besprokene.

De MR komt in de regel eenmaal per week op vrijdag bijeen. Behalve op vrijdag kan de MR bijeenkomen “zo dikwijls als de minister-president of ten minste twee andere ministers dat wenselijk achten”, aldus artikel 8 van het RvO.

Onderraden

Uit het oogpunt van taakverdeling en efficiënte besluitvorming worden voorstellen waarover de ministerraad dient te besluiten, eerst voorgelegd aan een onderraad van de ministerraad.

Alle onderraden worden voorgezeten door de minister-president. Daarnaast is er per onderraad een coördinerend minister verantwoordelijk voor een gecoördineerde voorbereiding en inbreng van de stukken. Het gaat op dit moment om de onderstaande onderraden en coördinerend ministers:

- Ministeriële Commissie EU (MCEU) – Minister-President (MP, EL&I, BZ, FIN)
- Raad voor Internationale Betrekkingen – Minister van Buitenlandse Zaken (MP, BZK, EL&I, FIN, DEF, I&A)
- Raad voor Bestuur – Minister van Binnenlandse Zaken (MP, BZK, EL&I, V&J, FIN, I&A)
- Raad voor de Veiligheid – Minister van Veiligheid en Justitie (MP, V&J, BZK, FIN, DEF, I&A)
- Raad voor Economie, Werk, en Innovatie (REWI) – Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (MP, EL&I, OCW, I&M, FIN, SZW, VWS)
- Raad voor Infrastructuur & Milieu (RI&M) – Minister van Infrastructuur en Milieu (MP, EL&I, I&M, FIN, BZK)
- Raad voor Zorg, Welzijn en funderend onderwijs (RZWO) – Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (MP, VWS, SZW, OCW, FIN, EL&I)
- Raad voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (RIV) – Minister-President (MP, BZK, V&J, BZ, DEF)
- Raad voor Koninkrijksrelaties (RKR) – Minister van Binnenlandse Zaken (MP, BZK, V&J, FIN, DEF, BZ, gevolmachtigd ministers)
- Sociaal Economische Vierhoek – Minister-President (MP, EL&I, FIN en SZW)

Voor EL&I is primair de Raad voor Economie, Werk en Innovatie (REWI) van belang en daarnaast de Raad voor Infrastructuur & Milieu (RI&M) en de Raad voor Internationale en Europese Zaken (EU-beleid, economische diplomatie). De besluitvorming in de onderraden van de Ministerraad wordt voorbereid in zogenaamde ambtelijke voorportalen. De voor EL&I belangrijkste zijn de Commissie voor Economie, Werk en Innovatie (CEWI, onder voorzitterschap SG EL&I) en de Interdepartementale Commissie voor Infrastructuur & Milieu (ICIM). Een andere ambtelijke commissie die van belang is, is de Centraal Economische Commissie (CEC, onder voorzitterschap SG EL&I), bestaande uit topambtenaren van ministeries, de directeur van het Centraal Planbureau (CPB) en De Nederlandsche Bank. De CEC adviseert het Kabinet inzake het algemeen economisch beleid.

1.3 Rijksministerraad

De rijksministerraad (RMR) bestaat uit de leden van de ministerraad en de gevolmachtigd ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba. De RMR vergadert in beginsel eenmaal per maand op vrijdag voorafgaand aan de MR. Tijdens dit overleg worden punten besproken over Koninkrijksaangelegenheden.

Deel 2: De Europese Unie en OESO

2.1 De Europese instellingen

In dit deel worden de belangrijkste instellingen besproken als de Europese Commissie, de Europese Raad van Ministers en het Europees Parlement.

De Europese Commissie

De Europese Commissie is het dagelijks bestuur van de Europese Unie. Zij houdt toezicht op de implementatie van EU-regelgeving en is hoedster van de verdragen. Tevens heeft de Commissie het initiatiefrecht, wat betekent dat zij in principe als enige op de voor EL&I relevante terreinen wetgeving kan voorstellen. De wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie moeten vervolgens door het Europees Parlement en de Raad van Ministers worden goedgekeurd. Ook heeft de Commissie het beheer over de Europese begroting en voert deze uit op tal van gebieden die betrekking hebben op het beleidsveld van het ministerie van EL&I. De Commissie onderhandelt namens de hele Europese Unie met andere landen of in een breder kader zoals de Verenigde Naties en handelsakkoorden met derde landen.

De Europese commissarissen zijn onafhankelijk van de nationale regeringen en dienen het algemeen belang van de Gemeenschap. De Commissaris met de Nederlandse nationaliteit, verantwoordelijk voor de Digitale Agenda, is mw. Neelie Kroes. De andere voor EL&I belangrijkste commissarissen zijn:

- Michel Barnier (Interne markt en diensten, Frankrijk)
- Karel de Gucht (Handel, België)
- Antonio Tajani (Industrie en ondernemerschap, Italië)
- Joaquín Almunia (Mededinging, Spanje)
- Günther Oettinger (Energie, Duitsland)
- Johannes Hahn (Regionaal beleid, Oostenrijk)
- Dacian Cioloș (Landbouw en plattelandsontwikkeling, Roemenië)
- Maria Damanaki (Maritieme Zaken en Visserij, Griekenland)
- Janez Potočnik (Milieu, Slovenië)
- Maroš Šefčovič (wnd. Commissaris Gezondheids- en Consumentenaangelegenheden, Malta)

Directoraten-generaal

De Commissie is verdeeld in een aantal directoraten-generaal (DG's), elk vergelijkbaar met een ministerie en kent daarnaast een aantal administratieve diensten. Meest relevant voor EL&I zijn *Interne markt en diensten* (DG MARKT), *Handel* (DG TRADE), *Industrie en ondernemerschap* (DG ENTR), *mededinging* (DG COMP), *Energie* (DG ENER) *Regionaal beleid* (DG REGI) *Landbouw en Plattelandsontwikkeling* (DG AGRI), *Maritieme Zaken en Visserij* (DG MARE), *Milieu* (DG ENVI), en *Gezondheids- en Consumentenaangelegenheden* (DG SANCO). Diverse EL&I-collega's zijn op tijdelijke basis gedetacheerd bij relevante Commissie-DG's.

De Europese Raad van Ministers

De Raad van Ministers is een van de belangrijkste besluitvormingsorganen van de EU. De Raad ontwikkelt wetgeving (samen met het Europees parlement). Deze raad is steeds uit andere vakministers samengesteld, afhankelijk van het beleidsterrein. Al deze (vak)raden worden ieder half jaar (januari-juni of juli-december) voorgezeten door het voorzitterschap. Het eerstvolgende Nederlandse voorzitterschap is in de eerste helft van 2016 (januari-juni).

Coreper

Het hoogste ambtelijke overlegorgaan in Brussel, op niveau Permanente Vertegenwoordigers/plaatsvervangers is het Coreper (Comité des Représentants Permanents) en fungeert als een voorportaal van de Raad van Ministers (hierboven toegelicht). Alle onderwerpen die op de Raad staan geagendeerd worden eerst besproken in Coreper. De Nederlandse vertegenwoordiger (Pieter de Gooijer) handelt op basis van instructies die in het Haagse interdepartementale PV-instructieoverleg worden vastgesteld.

Comité Special de l'Agriculture (CSA)

De Landbouw- en Visserijraad heeft als enige tevens een eigen Europees ambtelijk voorportaal, het Comité Special de l'Agriculture (CSA). Hier worden onderwerpen behandeld die gerelateerd zijn aan het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid en bosbouw.

Raadswerkgroepen

Voordat een voorstel op Coreper of CSA wordt geagendeerd, wordt het besproken in Raadswerkgroepen die een relatief technisch karakter kennen. Deelnemers zijn over het algemeen beleidsmedewerkers van EL&I of de medewerkers van de Permanente Vertegenwoordiging van de EU in Brussel. Instructies voor Raadswerkgroepvergaderingen worden interdepartementaal afgestemd onder verantwoordelijkheid van het betreffende vakdepartement.

Het Europees Parlement

Het Europees Parlement wordt rechtstreeks gekozen en telt op dit moment 754 leden, waaronder 26 Nederlanders. In juni 2014 zullen weer verkiezingen zijn voor het Europees Parlement, vanaf dan zal het Europees Parlement 750 leden tellen én een voorzitter; totaal 751 leden. Duitsland zal hiervoor drie zetels inleveren, conform het Verdrag van Lissabon. Door hetzelfde Verdrag heeft het EP meer bevoegdheden gekregen, onder andere in de vorm van medebeslissingsbevoegdheid op verschillende dossiers (waaronder landbouw en visserij). Het Europees Parlement vergadert minstens 12 keer per jaar plenair in Straatsburg, de overige bijeenkomsten vinden in principe in Brussel plaats.

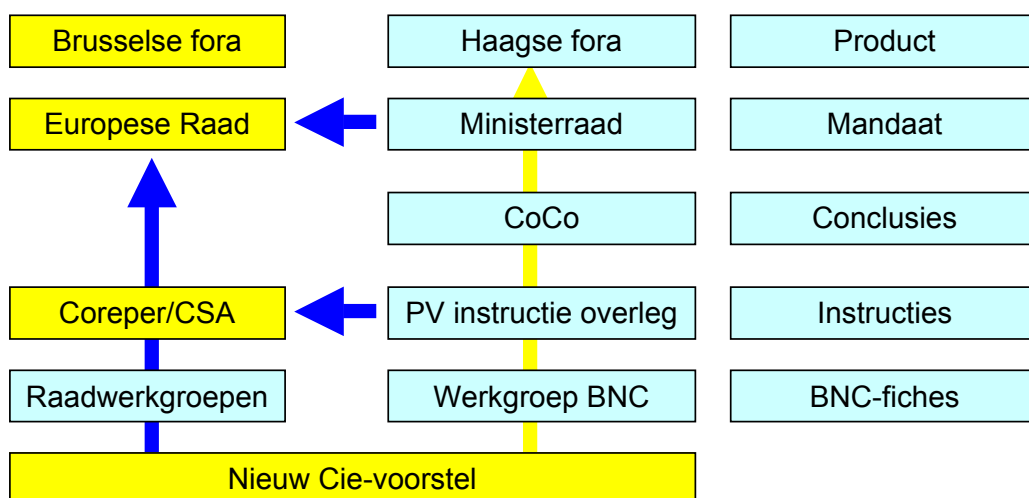
Bevoegdheden van het Europees Parlement

Het EP oefent vier fundamentele bevoegdheden uit:

- wetgevende bevoegdheid
- budgetrecht
- benoeming Eurocommissarissen en ontslag Commissie
- controle op de uitvoerende macht (voornamelijk de Europese Commissie).

2.2 EU coördinatie: Standpuntbepaling door de Nederlandse regering

Nederland kent een horizontaal model voor de EU-coördinatie: de individuele vakdepartementen zijn eindverantwoordelijk voor het bepalen van de Nederlandse inzet in de Europese Unie (bij de Commissie, Raad en het Europees Parlement). Voorafgaand aan de Ministerraad wordt de Nederlandse inzet ambtelijk voorbereid (via de gremia BNC, PV-instructieoverleg en CoCo, zie onderstaande schema). Het ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de coördinatie van het buitenlandbeleid en is in die hoedanigheid procesbegeleider en –bewaker. Directie Europa van EL&I is eindverantwoordelijk voor kwalitatief goede (integrale) en tijdige coördinatie van de EL&I-inbreng in Den Haag en Brussel.

Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)

De Tweede Kamer wordt binnen zes weken geïnformeerd over de nieuwe beleids- of wetgevingsvoorstellen van de Commissie en het Nederlandse standpunt over onder andere de subsidiariteit en proportionaliteit² en de gevolgen voor Nederland. Dit gebeurt doorgaans door middel van een BNC-fiche die worden opgesteld door vakdepartementen en afgestemd in de wekelijkse werkgroep BNC. Hierin zijn ook het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) vertegenwoordigd.

PV-instructieoverleg

In dit interdepartementale overleg worden de instructies vastgesteld die het Nederlandse standpunt verwoorden, ter voorbereiding voor interventies van Nederlandse zijde in het Coreper.

Coördinatiecommissie Internationale Milieuvraagstukken voor Europese Zaken (CIM-EU)

Voor thema's als milieu, natuur en water is een apart interdepartementaal overleg, de CIM-EU, dat de instructies vaststelt voor Raadswerkgroepvergaderingen Milieu. De ratio achter deze aparte coördinatie van instructies is het dossieroverschrijdende c.q. integrale karakter van de thema's milieu, water en natuur.

Coördinatie Commissie voor Europese Integratie en Associatieproblemen (CoCo)

De CoCo is een wekelijkse ambtelijke interdepartementale commissie onder voorzitterschap van de Staatssecretaris Europese Zaken. De CoCo bereidt de ministeriële inbreng in de Raad van Ministers in Brussel voor en legt die vervolgens ter (politieke) bekrachtiging voor aan de Ministerraad. De boven

² Alle voorstellen van de Commissie voor nieuw beleid of nieuwe wet- en regelgeving worden getoetst aan het subsidiariteits- en het proportionaliteitsbeginsel. Het subsidiariteitsbeginsel heeft tot doel besluitvorming op een zo laag mogelijk niveau te laten plaatsvinden. De Europese Unie mag alleen optreden indien er doelstellingen worden nagestreefd, die niet op het niveau van de lidstaten kunnen worden bereikt.

Indien is vastgesteld dat de EU bevoegd is op te treden kan met de proportionaliteitstoets worden vastgesteld of het voorgestelde optreden van de EU niet verder gaat dan wat nodig is om de verdragsdoelstellingen te verwezenlijken.

genoemde BNC-fiches over nieuwe voorstellen van de Europese Commissie maken hier onderdeel van uit. Wekelijks wordt u voorafgaand aan de ministerraad schriftelijk geïnformeerd over de discussies en uitkomsten van de CoCo.

HACEU/MCEU

Ter voorbereiding op de Europese Raad vindt de ministeriële (en daaraan voorafgaand de hoogambtelijke) commissie Europese Zaken plaats. Tijdens de Europese Raden, waarin de Minister-President Nederland vertegenwoordigt, worden onderwerpen besproken die raakvlakken hebben met het terrein van EL&I. Te denken valt daarbij aan het Europees Semester, het Meerjarig Financieel Kader 2014-2020, de EMU etc.

2.3 Nederlandse Parlement en Europa

De Kamer is in een vroegtijdig stadium betrokken bij de Nederlandse inzet in Europa en de verdere Europese besluitvorming. Daartoe heeft de Kamer een aantal instrumenten ter beschikking, dat ingezet wordt in de voorfase van het EU-besluitvormingsproces en in de verdere onderhandelingen.

Consultaties

De Kamer wordt in een vroegtijdig stadium geïnformeerd over de Commissievoorstellen, door middel van de BNC-fiches (zie bovenstaand) en over de Nederlandse inzet bij consultaties van de Europese Commissie (onder andere de zgn. Groenboeken).

Behandelvoorbehoud

Als de Tweede Kamer meteen al na de publicatie van het wetgevend Europees Commissievoorstel nader geïnformeerd wil worden door de regering, kan zij een behandelvoorbehoud plaatsen (verzoek aan de regering om in het Europese besluitvormingsproces geen onomkeerbare stappen te zetten en versnelde aanlevering van het BNC-fiche binnen 3 weken). Binnen 3 maanden na het verschijnen van het Europees wetgevend voorstel zal de vaste Kamercommissie over dit voorstel overleg voeren met de bewindspersoon, om afspraken te maken over informering tijdens de verdere Europese onderhandelingen over het voorstel en de kaders waarbinnen onderhandeld kan worden. De afgelopen jaren zijn behandelvoorbehouden geplaatst op wetgevende voorstellen op het terrein van EL&I, te weten: het Gemeenschappelijk Landbouw- en Visserijbeleid, het Cohesiebeleid en de wetgevingsvoorstellen inzake energie-efficiëntie.

Subsidiariteitstoets

Door het Verdrag van Lissabon hebben ook de nationale parlementen meer bevoegdheden gekregen, onder andere om de wetgevende voorstellen van de Europese Commissie te toetsen aan subsidiariteit (duidelijke meerwaarde van Europese maatregelen ten opzichte van de nationale) en proportionaliteit (geen wetgeving als minder ingrijpende middelen beschikbaar zijn). Wanneer een voldoende aantal nationale parlementen meent dat een voorstel van de Europese Commissie strijdig is met de beginselen van proportionaliteit danwel subsidiariteit, kunnen zij een gele of oranje kaart trekken:

Een gele kaart houdt in dat eenderde van de nationale parlementen bezwaar maakt tegen een voorstel op grond van proportionaliteit en/of subsidiariteit. De Europese Commissie is verplicht het voorstel te heroverwegen. Na heroverweging kan het voorstel door de Europese Commissie gewijzigd of ingetrokken worden. *Een gele kaart is dit jaar getrokken bij het voorstel inzake het stakingsrecht op de interne markt. de Commissie heeft in september 2012 aangekondigd dat zij dit voorstel zal intrekken.*

Een oranje kaart houdt in dat de helft van de nationale parlementen oordeelt dat een voorstel van de Europese Commissie strijdig is met het principe van proportionaliteit/subsidiariteit. Als in dat geval de Raad of het Europees Parlement het oordeel van de nationale parlementen deelt, dan wordt het voorstel definitief niet in behandeling genomen.

Algemeen overleggen

Voorafgaand aan een Raad (bijvoorbeeld Landbouw- en Visserijraad, Raad voor Concurrentievermogen etc.) vindt –doorgaans een week van tevoren– aan de hand van de geannoteerde agenda ten behoeve van de betreffende Raad een overleg met de Tweede Kamer plaats.

2.4 OESO

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is een samenwerkingsverband van 34 ontwikkelde landen gericht op het stimuleren van beleid dat de economie versterkt en de kwaliteit van leven van mensen verbetert. De aangesloten landen proberen gezamenlijke problemen op te lossen en trachten internationaal beleid af te stemmen. Eenmaal per jaar organiseert de OESO de Ministerial Council Meeting (MCM). Tijdens de MCM waaraan ook China, India, Rusland, Brazilië, Indonesië en Zuid-Afrika deelnemen, worden de actuele grote economische uitdagingen besproken. Eens in de twee jaar brengt de OESO per lidstaat een landenrapport uit. Dit rapport bevat enerzijds een reflectie op de actuele economische situatie en anderzijds een aantal thematische hoofdstukken met aanbevelingen voor structurele economische hervormingen. Het laatste landenrapport voor Nederland is in juni 2012 verschenen, het volgende rapport wordt in 2014 verwacht. EL&I coördineert de Nederlandse inbreng richting de OESO. Het landenrapport wordt traditiegetrouw als eerste aan de minister van EL&I aangeboden.

Deel 3: De beleidsdossiers van het ministerie van EL&I

In dit deel treft u een overzicht aan van de beleidsterreinen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Per beleidsterrein vindt u achtergrondinformatie over de kern van het beleid, de ambities, de instrumenten en de gevolgen voor betrokkenen.

Agro

1. Voedselzekerheid	21
2. Veilig en verantwoord voedsel	22
3. Duurzame veehouderij	23
4. Mestbeleid	24
5. Groen Onderwijs	25
6. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	26
7. Gemeenschappelijk Visserijbeleid	27
8. Marktoegang veterinaire (dierlijke) en fytosanitaire (plantaardige) producten	29
9. Fytosanitair beleid	29
10. Apurement	30

Bedrijfsleven en Innovatie

11. Topsectoren	33
12. Generiek innovatie-instrumentarium	34
13. Ondernemerschap	35
14. Green Deals	36
15. Biobased Economy en Circulaire economie	37
16. Minder regeldruk bedrijven	38
17. Financieringsinstrumentarium	39
18. Onderwijs- en Arbeidsmarktbeleid	40
19. Toegepast onderzoek	41
20. Topconsortia voor Kennis en Innovatie	42
21. Horizon 2020	43

Energie, Telecom en mededinging

22. Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE+)	45
23. Energiebesparing	46
24. Energiemarkt en infrastructuur	47
25. Kernenergie	49
26. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming	50
27. Mededinging/oprichting ACM	51
28. Postmarkt/aanvulling toezicht	52
29. Telecom	53

Internationale Betrekkingen

30. Economische diplomatie, internationaal ondernemen en topsectoren	55
31. Handelspolitiek	57
32. Strategische acquisitie	59
33. Europese Groeiagenda	61
34. Interne Markt EU	62
35. Meerjarig Financieel Kader (MFK) EU 2014-2020	63
36. Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO)	64
37. Exportinstrumentarium	65
38. Inzet bedrijfsleven bij ontwikkelings-samenwerking	66
39. Exportcontrole strategische goederen	67

Natuur en regio

40. Decentralisatie Natuurbeleid	69
41. Natuur en Biodiversiteit	70
42. Vereenvoudiging natuurregeling	71
43. Europese Structuurfondsen (cohesiebeleid)	72
44. Versterking gebiedsgerichte clusters van nationaal belang	74
45. Regionale dynamiek topsectoren	75

Uitvoering

46. Beleidsuitvoering	76
-----------------------------	----

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

47. NVWA	78
----------------	----

Algemeen Economisch Beleid

48. Fiscaal vestigingsklimaat	81
49. Marktordening en beter presterende semi-publieke sectoren	81

Crisismanagement

50. Crisismanagement EL&I	83
---------------------------------	----

Agro

1. Voedselzekerheid

- In 2050 moeten 9 miljard mensen gevoed worden.
- Voedselproductie moet, vooral in ontwikkelingslanden, tot 2050 met 70% groeien.
- Nederland is de tweede agro-exporteur ter wereld en heeft veel kennis en ervaring in de landbouw.
- Topsectoren willen bijdragen aan voedselzekerheid en ontwikkelingssamenwerking.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Bijdragen aan het voeden van de groeiende wereldbevolking, 9 miljard personen in 2050, tegen een achtergrond van klimaatverandering en toenemende druk op natuurlijke hulpbronnen met behulp van Nederlands bedrijfsleven en kennisinstellingen via topsectoren en ontwikkelingssamenwerking.

Wat is de huidige situatie?

Mondiaal produceren de landbouw en visserij voldoende om iedereen te voeden. Toch lijden één miljard mensen honger, voornamelijk in ontwikkelingslanden terwijl juist die landen economisch sterk groeien. Consumptie- en productiepatronen zullen sterk wijzigen door stijgende welvaart.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Voedselzekerheid is verankerd in armoede en heeft relaties met klimaatverandering, druk op biodiversiteit, water, energie en ruimte. Voedselzekerheid is gekoppeld aan grensoverschrijdende issues, waarvan de oplossing staat of valt bij samenwerking tussen landen en dus overheden.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

- Met de Wereldbank en de Voedsel en Landbouworganisatie (FAO) van de Verenigde Naties is een internationaal traject ingezet betreffende landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering gericht op verhoging van de landbouwproducties onder veranderende klimatologische omstandigheden. Ook is er initiatief genomen voor een summit over voedselzekerheid en duurzame productiviteit van oceanen.
- Met de topsectoren Agro&Food en Tuinbouw en Uitgangsmaterialen zijn programma's en projecten in ontwikkeling, gericht op opbouw van voedselketens in ontwikkelingslanden. Het bedrijfsleven is hierbij nadrukkelijk betrokken, ondersteund door personele en financiële inzet van EL&I en Buitenlandse Zaken / Ontwikkelingssamenwerking.
- Inzet van economische diplomatie om bedrijfsleven in staat te stellen bij te dragen aan voedselzekerheid in ontwikkelingslanden. In dit kader is ook van belang goede Nederlandse inbreng in de FAO, de Organisatie Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), de Wereldbank en andere internationale gremia.
- Stimuleren van technologie, zoals climate-smart agriculture, om bij te dragen aan verhoging van de landbouwproductie, vergroting van de weerbaarheid tegen klimaatverandering en beperking van de uitstoot van broeikasgassen. Ook inzet van bilaterale middelen, onderzoeksgelden en de inzet van landbouwattachés.

2. Veilig en verantwoord voedsel

- In 2050 moeten 9 miljard mensen gevoed worden.
- Nederland is de tweede agro-exporteur ter wereld en heeft veel kennis en ervaring met landbouwinnovaties, voedselveiligheid en duurzaam produceren.
- Nederland investeert in kwaliteit.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

- De ambitie van EL&I is het stimuleren van de productie van voldoende, veilig en verantwoord voedsel door minder grondstoffen te gebruiken en efficiënter en duurzamer te produceren.
- Veilig: risicomanagement en traceerbaarheid
- Verantwoord: voedselproductie waarbij rekening wordt gehouden met de draagkracht van de aarde – duurzaam, efficiënt, zorgvuldig
- Voldoende: zie fiche voedselzekerheid

Wat is de huidige situatie?

Naast efficiënter produceren en minder gebruik van grondstoffen, moet ook worden gekeken naar het beter benutten van reststromen. Wereldwijd gaat naar schatting ruim 30% van de voedselproductie bestemd voor menselijke consumptie verloren. De Nederlandse agrofood- en tuinbouwsector hebben zich ten doel gesteld door een efficiëntere omgang met grondstoffen en hogere valorisatie van reststromen de huidige 500 miljoen euro kosten om te buigen in een miljard euro winst.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Naast het produceren van voldoende voedsel in de toekomst blijven voedselveiligheid en verantwoord voedsel belangrijk. Nederland staat aan de top, gelet op kennis en kunde, en heeft daarom een grote verantwoordelijkheid om bijdrage te leveren. Nederlandse overheidsinzet daarbij is het stimuleren en faciliteren van een samenhangende aanpak, met de hele keten in gouden driehoek op nationaal, Europees en mondiaal niveau. De export is afhankelijk van goed geborgde kwaliteitssystemen. Ook tracking and tracing is van groot belang, denk aan o.a. de EHEC-crisis. Voor wat betreft het tegengaan van voedselverspilling heeft de overheid dmv informatievoorziening een rol.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

- Topsectoren Agro&Food en Tuinbouw&Uitgangsmaterialen
- Wegnemen van onnodige (wettelijke) belemmeringen die innovaties in de weg staan
- Monitoren van ontwikkelingen in de markt/ketens
- Bewaken van een stringent voedselveiligheidsbeleid, waarbij wel ruimte wordt gecreëerd voor nieuwe duurzame ontwikkelingen
- Stimuleren van ontwikkelingen gericht op het tegengaan van voedselverspilling
- Streven naar een Europees en mondiaal gelijk speelveld als het gaat om vraagstukken van duurzaamheid en dierenwelzijn
- Het inzetten van kennis op het gebied van efficiënte ketenprocessen
- Bevorderen van transparantie in de markt, onder meer door tracking en tracingsystemen te verbeteren en neutrale informatievoorziening richting de consument te verschaffen via het Voedingscentrum Nederland

Financieel plaatje?

- Budget voor SBIR (Small Business Innovation Research) Voedselverspilling: totaal € 2,3 mln. t/m 2014
- Jaarlijks bijdrage Voedingscentrum (basis en projecten): € 2,7 mln. in 2012
- Budget Topsectoren: variabel (via Innovatiecontracten)

Juridische implicaties?

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Voor het bedrijfsleven een goede naam als exporteur van veilig en verantwoord voedsel.

Voor consumenten veilig en verantwoord voedsel in de schappen.

Voor de maatschappij als geheel: een voedingsindustrie die rekening houdt met de toekomstige tekorten aan grondstoffen en water.

Vereist proces?

Niet van toepassing.

3. Duurzame veehouderij

- In 2020 moeten voedselketens duurzaam, gezond en maatschappelijk verantwoord produceren.
- Het welzijn van en zorg voor de dieren staan centraal, volksgezondheidsrisico's zijn minimaal, gebruik van antibiotica moet fors worden teruggedrongen. Overheid stelt hiervoor de kaders.
- Nutriëntenkringlopen zijn vergaand gesloten en schadelijke milieuemissies zijn geminimaliseerd.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Verschuivende instrumenten worden ingezet om verduurzaming van de veehouderij te faciliteren. In 2012 moet 6% van de stallen integraal duurzaam zijn. In 2013 is individuele huisvesting van dragende zeugen verboden en moet het antibioticagebruik 50% lager zijn dan in 2009, met een verdere reductie tot 70% in 2015. Schaalgrootte van stallen moet landschappelijk en sociaal inpasbaar zijn in de lokale omgeving. Discussie in de Tweede Kamer over de maximale omvang van stallen, besluitvorming is aan het nieuwe kabinet.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Maatschappelijke waardering voor producten en productiewijze in veehouderijketens staat onder druk. Positie van de veehouderij in landelijk gebied staat ter discussie door lokale overlast, onduidelijke risico's voor de volksgezondheid en zorgen over dierenwelzijn en leefbaarheid. Teveel focus op kosten en bulk; te weinig op onderscheidendheid en economische en maatschappelijke toegevoegde waarde.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Risico's van veehouderij voor de volksgezondheid, zoals ziektes die op mensen kunnen overgaan (zoönosen) en antibioticaresistentie. Ook zorg en welzijn van dieren vergt overheidinterventie.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Regelgeving en normstelling, onderzoek en innovatie (via Topsector Agro&Food), financiële (Gemeenschappelijk Landbouw Beleid, Small Business Innovation Research programma) en fiscale regelingen en Garantstelling Landbouw ter stimulering van koplopers en het ondersteunen van netwerken van innovatieve ondernemers (Regeling praktijknetwerken).

Financieel plaatje

In artikel 16.1 van de EL&I-begroting is jaarlijks circa 12 miljoen euro beschikbaar. Dit is exclusief de middelen voor kennisontwikkeling en innovatie. Investerings in duurzame stallen worden daarnaast gestimuleerd door fiscale regelingen op de begroting van het ministerie van Financiën. In het kader van de onderhandelingen over het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid na 2013 wordt onder andere ingezet op het stimuleren van investeringen in integraal duurzame stallen met Europees budget.

Juridische implicaties?

Nederland dient EU-richtlijnen te implementeren en te handhaven, zoals voor welzijn (vleeskuikens, groepshuisvesting dragende zeugen), diergezondheid en milieu.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Meer keuzevrijheid in duurzame producten voor consumenten. Het bedrijfsleven krijgt nieuw toekomstperspectief en draagvlak voor productie en innovatie en nieuwe afzetmarkten.

Vereist proces?

Ketengestuurde aanpak met marktwerking onder verantwoordelijkheid van marktpartijen. Overheid stelt voor dierenwelzijn, antibiotica en milieu kaders via normstelling en wetgeving met stringent toezicht en handhaving. Financiële stimulering van koplopers en wegnemen belemmeringen in regelgeving (experimenteerruimte).

4. Mestbeleid

- De Nederlandse veehouderij produceerde in 2010 178 mln. kg fosfaat in mest, waarvan 143 mln. kg in de landbouw is gebruikt. De rest werd geëxporteerd of verwerkt/verbrand.
- Het mestbeleid draagt bij aan een goede kwaliteit van water en natuur.
- Met het mestbeleid wordt invulling gegeven aan EU-richtlijnen, waaronder de Nitraatrichtlijn.
- Het mestbeleid bevordert een efficiënt gebruik van de natuurlijke hulpbronnen stikstof en fosfaat.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Grondwater bevat niet meer dan 50 mg nitraat per liter, en het oppervlaktewater is niet vermest. Bovendien efficiënter (her)gebruik van stikstof en fosfaat.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

In Nederland wordt meer mest geproduceerd dan milieuverantwoord hier gebruikt kan worden. Naar

verwachting stijgt dit overschot. Afzet van dierlijke mest kost geld, waardoor een economische prikkel bestaat tot te veel mestgebruik (al dan niet op eigen land).

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Overmatig mestgebruik is slecht voor het milieu, is concurrentievervalsend en leidt mogelijk tot verlies van derogatie (=uitzondering op Europese gebruiksnorm). Verlies van derogatie kan leiden tot onnodige extra kosten en slechtere concurrentiepositie voor de veehouderij. Sturing via de markt op milieuvriendelijke productie bij gangbare landbouw werkt onvoldoende.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat uit dierlijke mest, voorschriften over mestgebruik en productie-rechten voor varkens en pluimvee. Bevordering innovatie, vervanging van dierproductierechten en melkquota door stelsel verantwoorde mestafzet/verplichte mestverwerking, voermaatregelen en streven naar erkenning van kunstmestvervanger uit dierlijke mest.

Financieel plaatje?

Uitvoeren, controleren en handhaven van de instrumenten kost jaarlijks € 25 mln.

Juridische implicaties?

Aanpassingen van de normstelling vereisen verandering van wet- en regelgeving.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Beperkingen aan mestproductie en mestgebruik prikkelen innovaties rond emissiearmere stallen, beter voermanagement, precisiebemesting, mestbewerking en mestverwerking om mest gemakkelijker te transporteren en andere afzetmarkten aan te boren. Door stelsel verantwoorde mestafzet kan duurzame, structurele verwerking als oplossing voor de mestproblematiek van de grond komen.

Vereist proces?

Wetsbehandeling stelsel verantwoorde mestafzet/verplichte mestverwerking
Onderhandelingen met Europese Commissie over 5^e Nitraatactieprogramma/derogatie 2014-17.

5. Groen onderwijs

- Groen beroepsonderwijs (vmbo, mbo, hbo en wo) is onlosmakelijk verbonden aan de 'gouden driehoek' (bedrijfsleven, overheid en onderzoek/onderwijs) en zorgt voor de opleiding en bijscholing van vakspecialisten en kennisverspreiding naar bedrijven (m.n. MKB) in het groene domein.
- EL&I volgt in beginsel algemeen onderwijsbeleid OCW (harmonisatie). Sturing EL&I richt zich vooral op de bijdrage die groen onderwijs aan innovatie- en concurrentievermogen van sectoren kan leveren (uitwerking human capital agenda's).
- Het groen onderwijs staat er goed voor. De kwaliteit is op orde en studentenaantallen groeien meer dan gemiddeld in het beroepsonderwijs.
- Groen onderwijs telt 13 agrarische opleidingscentra (VMBO-MBO), 5 hbo scholen en 1 universiteit.
- Ruim 75.000 studenten (1 op 16) volgen op ruim 150 locaties groen onderwijs.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Het groen onderwijs werkt samen met het bedrijfsleven aan de uitwerking van de Human Capital Agenda (HCA) voor de topsectoren Agro&Food en Tuinbouw&Uitgangsmaterialen. Hiertoe zoekt het groen onderwijs verbinding met bedrijfsleven (in de regio) en niet-groene kennisinstellingen om de topsectoren zo goed mogelijk te bedienen met de scholing en bijscholing van vakspecialisten en kennisoverdracht. Opgave is om meer marktgeoriënteerd te werken.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Organiseren vraagsturing vanuit bedrijfsleven en andere stakeholders in de regio vergt ook een bestuurlijke omslag. In plaats van handelen vanuit een gemeenschappelijk perspectief (collectieve doelen en collectieve afspraken) wordt een omslag gemaakt naar faciliteren interactie individuele onderwijsinstellingen met stakeholders in de regio (afrekenen op individuele prestaties o.b.v. individuele afspraken).

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De overheid garandeert de kwaliteit, doelmatigheid en toegankelijkheid van het beroepsonderwijs en stelt kaders vast (het wat) t.a.v. het handelen van scholen (het hoe). De minister van EL&I stuurt daarnaast integraal het groen kennissysteem aan (gouden driehoek) waarbij groene onderwijsinstellingen extra prestaties (t.o.v. OCW-scholen) leveren aan stakeholders in de groene sectoren.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

OCW-conforme wet - en regelgeving en bekostiging. De EL&I stimuleringsmiddelen zijn specifiek gericht op (1) vraaggestuurde innovaties en (2) arrangementen om de kostennadelen van de kleinschaligheid weg te nemen (bv. het collectief organiseren van kennisverspreiding, ontwikkelen nieuwe opleidingen, leermiddelen en lesmethoden).

Financieel plaatje?

Totale onderwijsuitgaven t.b.v. groen onderwijs bedragen € 777 mln. op jaarbasis.

Juridische implicaties

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Goede aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt. Student kiest beroep met arbeidsmarktperspectief en de topsectoren kunnen rekenen op een kwantitatief en kwalitatief goede voorziening van geschoolde of bijgeschoolde vakspecialisten en kennis die toepasbaar is binnen individuele bedrijfssituaties (m.n. MKB).

Vereist proces?

Optimale samenwerking in de gouden driehoek (bedrijfsleven, wetenschap en overheid) en het opstellen van een nieuwe Meerjarenafpraak (tripartiete) in mei 2013.

6. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

- Nederland is wereldwijd de op een na grootste exporteur van landbouwgerelateerde goederen met een totale waarde van € 73 mrd. in 2011.
- Het GLB-budget is sinds begin jaren '90 niet gestegen, ondanks toetreding van 17 nieuwe lidstaten.
- Nederland ontvangt jaarlijks ongeveer € 1 mrd. vanuit de GLB-middelen.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Vervanging van de directe betalingen door doelgerichte betalingen voor versterking van concurrentiekracht, duurzaamheid en innovatievermogen van de sector en de beloning voor bovenwettelijke, maatschappelijke prestaties op het terrein van bijvoorbeeld natuur, milieu landschap, diergezondheid en dierwelzijn.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het GLB-nieuwe stijl voor de periode 2014-2020 wordt nu besproken. Het Europees Parlement spreekt zich naar verwachting op zijn vroegst in november 2012 uit over de voorstellen.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De maatschappelijke baten op dit terrein zijn groter dan de individuele baten van de agrarische ondernemers. De landbouwsector levert de primaire levensbehoefte van een ieder: voldoende, gezond en veilig voedsel. Daarnaast is de landbouw een essentiële factor voor onze leefomgeving, het milieu en biodiversiteit.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Doelgerichtere inzet van directe betalingen en het plattelandsbeleid ten behoeve van concurrentievermogen, duurzaamheid, biodiversiteit en de leefbaarheid van het platteland. Afbouwen van het markt- en prijsbeleid tot een vangnet voor crisissituaties en versterking van de marktmacht van primaire producenten.

Financieel plaatje?

Het GLB is voor Nederland de grootste inkomstenbron van Europese middelen (€ 1 miljard). De huidige voorstellen van Europese Commissie bevatten een herverdeling tussen lidstaten, waarin Nederland een minder groot bedrag zal ontvangen.

Juridische implicaties

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Het GLB heeft effect op de hele productieketen, primaire producenten, verwerkers en consumenten.

Vereist proces?

Discussie over de toekomst van het GLB wordt dit jaar voortgezet. Het nieuwe GLB dient in principe vanaf 2014 in werking te treden. Politieke overeenstemming is daarvoor uiterlijk begin 2013 nodig.

7. Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB)

- Gemeenschappelijk Visserijbeleid wordt om de 10 jaar herzien en zal gelden tot 2022.
- De Nederlandse vloot bestaat uit circa 600 actieve vaartuigen.
- De totale omzet van de Nederlandse visserij bedraagt € 386 mln. (in 2010), import € 1,8 mrd., export € 2,2 mrd.
- Nederland is een draaischijf in internationale vishandel en –verwerking en levert 20.000 banen op.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

In EU loopt traject van hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid gericht op een meer duurzame en efficiënte visserij. Duurzaam gebruik en instandhouding van natuurlijke hulpbronnen en ecosystemen in EU-wateren en daarbuiten. Visserij toestaan op een duurzaam niveau (Maximum Sustainable Yield) en het uitbannen van het overboord gooien van ongewenste bijvangst door inzet op selectieve, innovatieve vismethoden en aanlandplicht. Tegelijkertijd het bieden van toekomstperspectief aan de visserijsector die duurzaam, rendabel en maatschappelijk geaccepteerd moet opereren. Het nieuwe visserijbeleid moet eenvoudig, doeltreffend, uitvoerbaar en handhaafbaar zijn.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Niet alle visbestanden kennen een duurzaam beheer. Daarnaast leidt de huidige visserijpraktijk tot veel ongewenst bijgevangen vis die (veelal dood) overboord wordt gegooid.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Het zee-ecosysteem is een collectief goed. Beheer van visbestanden is daarom binnen het publieke domein gelegen. Tevens gaat het om een exclusieve competentie van EU.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Beheer van de visbestanden (o.a. vaststellen vangstmogelijkheden), een gemeenschappelijke marktordening voor visproducten, het externe visserijbeleid (o.a. visserijovereenkomsten met niet-EU-landen) en een financieel instrumentarium in de vorm van het Europees Visserij Fonds.

Financieel plaatje?

Voor 2007-2014 is voor Nederland binnen het Europees Visserij Fonds €120 mln. (EU en nationale cofinanciering) beschikbaar voor verduurzaming, innovatie en economische versterking van het visserijcluster. Vanaf 2014 komt hiervoor in de plaats het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij.

Juridische implicaties

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Duurzame exploitatie van de visbestanden is cruciaal voor perspectief voor de vissector.

Vereist proces?

Wetgevingsvoorstellen voor het GVB voor 2014-2020 worden nu in de Raad van Ministers besproken. Het Europees Parlement spreekt zich waarschijnlijk in het najaar 2012 uit. Besluitvorming is voorzien in 2013.

8. Markttoegang veterinaire (dierlijke) en fytosanitaire (plantaardige) producten

- De exportwaarde van dierlijke en plantaardige producten naar landen buiten de Europese Unie bedraagt samen € 7 mrd. Dat is 20 tot 30 % van de totale exportwaarde van deze producten.
- De groeipotentie voor de afzet van deze producten ligt vooral buiten de EU.
- Landen buiten de EU werpen soms exportbelemmeringen op, vanwege vermeende risico's voor voedselveiligheid en voor plant- en diergezondheid.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Verminderen van het aantal exportbelemmeringen voor dierlijke en plantaardige producten.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De mondiale kaders en normen voor de handel in dierlijke en plantaardige producten worden vastgesteld door de World Animal Health Organisation (OIE), International Plant Protection Convention (IPPC) en Codex Alimentarius. Deze kaders en normen worden in landen buiten de Europese Unie niet altijd eenduidig geïnterpreteerd. Bilaterale afspraken zorgen ervoor dat invoereisen van landen buiten de Europese Unie in overeenstemming worden gebracht met de garanties die Nederland kan bieden.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Exportgaranties dienen op basis van mondiale verdragen (OIE, IPPC, Codex Alimentarius) te worden afgegeven door de officiële autoriteiten van het exportland.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Afstemming met het bedrijfsleven, bilaterale onderhandelingen op ambtelijk en politiek niveau (economische diplomatie), invloed op de onderhandelingen die de Europese Unie voert met derde landen in de bredere context van handelspolitiek en invloed op multilateraal niveau, onder andere in Wereldhandelsorganisatie (WTO).

Financieel plaatje

Vooraf capaciteitsinzet op verschillende niveaus, verder beperkte financiële middelen benodigd.

Juridische implicaties?

Afspraken over markttoegang worden veelal vastgelegd in bilaterale overeenkomsten en protocollen.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Verbetering van de concurrentiepositie voor bedrijven in de relevante sectoren.

Vereist proces?

Nauwe samenwerking vanuit EL&I (beleidsdirecties, diplomatieke posten, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit met bedrijfsleven en belangenvertegenwoordigers).

9. Fytosanitair beleid (nationaal)

- Toenemende internationale handel vergroot de kans op introductie van schadelijke organismen.
- Recente vondsten noodzaakten tot het nemen van maatregelen.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Het (inter)nationaal vrijwaren van handel in plantaardige producten van schadelijke organismen.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Nederland wordt geconfronteerd met een groot aantal vondsten van schadelijke organismen in plantaardig materiaal in handel, teelt en groene ruimte. Maatregelen kunnen grote kosten met zich mee kunnen brengen voor overheid, bedrijfsleven en particulieren.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Op grond van internationale afspraken geeft de overheid garanties af voor de fytosanitaire status van zendingen. Overheid streeft ernaar om meer verantwoordelijkheid neer te leggen bij het bedrijfsleven.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Regulier: exportcertificering, importinspecties en monitoring. Bij een vondst kunnen specifieke maatregelen worden genomen zoals het vernietigen of terugsturen van zendingen of het ruimen van bedrijven of tuinen. Met het bedrijfsleven vinden gesprekken plaats over versterking van risicobeheer en het oprichten en verbreden van een Plantgezondheidsfonds.

Financieel plaatje?

Kosten voor inspecties worden via tarieven in rekening gebracht bij bedrijfsleven. Kosten voor monitoring en (nood)maatregelen zijn deels voor rekening overheid.

Juridische implicaties?

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Effectieve maatregelen zorgen ervoor dat overheid garanties kan blijven afgeven t.b.v. export.

Vereist traject

Niet van toepassing.

10. Apurement

- Een EU-conforme uitvoering van de Brusselse subsidieregelingen.
- Het aantal financiële correcties van de Commissie verminderen.
- De transparantie over mogelijke financiële risico's richting het departement en de departementsleiding verder vergroten.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

De financiële correcties van de Commissie substantieel verlagen.

Wat is de huidige situatie?

De afgelopen tien jaar heeft Nederland gemiddeld € 19,3 mln. per jaar aan GLB-betalingen aan de Commissie terugbetaald in verband met tekortkomingen in de beheers- en controlesystemen van de Nederlandse overheid. Gerelateerd aan de ontvangen landbouwsteun (gemiddeld €1,13 miljard per jaar) gaat het daarbij om een percentage van circa 1,7%.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

EU-fondsen worden beheerd in gedeeld beheer door betaalorganen in de lidstaten. De Europese belastingbetaler mag er vanuit gaan dat deze gelden volgens de Europese voorschriften rechtmatig en doelmatig worden uitbetaald. EU-conforme uitvoering is eveneens van belang om financiële correcties door Brussel aan de lidstaat Nederland te beperken.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

- Voortgangsrapportages over lopende audits van de Commissie en conformiteitsvraagstukken aan het Audit Committee.
- Afspraken over de inregeling van controles op EU-regelingen in controlememoranda.
- Netwerken richting de Commissie benutten voor inzet op vereenvoudiging regelgeving.

Financieel plaatje?

Daar waar voorheen de financiële correcties van de EC ten laste konden worden gebracht van het zogenaamde apurementsartikel in de begroting, wat inhield dat de correcties werden opgevangen uit de algemene middelen, is deze mogelijkheid in 2010 geschrapt en bij wijze van overgangmaatregel vervangen door een eenmalige, meerjaarlijkse begrotingsreserve van 170 miljoen euro. Wanneer de reserve door correcties volledig is uitgeput komen deze correcties volledig ten laste van de begroting van EL&I. Nadien komen de correcties volledig ten laste van de begroting van EL&I.

Juridische implicaties?

EU regelingen moeten worden geïmplementeerd in nationale regelingen. Dit vereist de nodige inzet van directie WJZ.

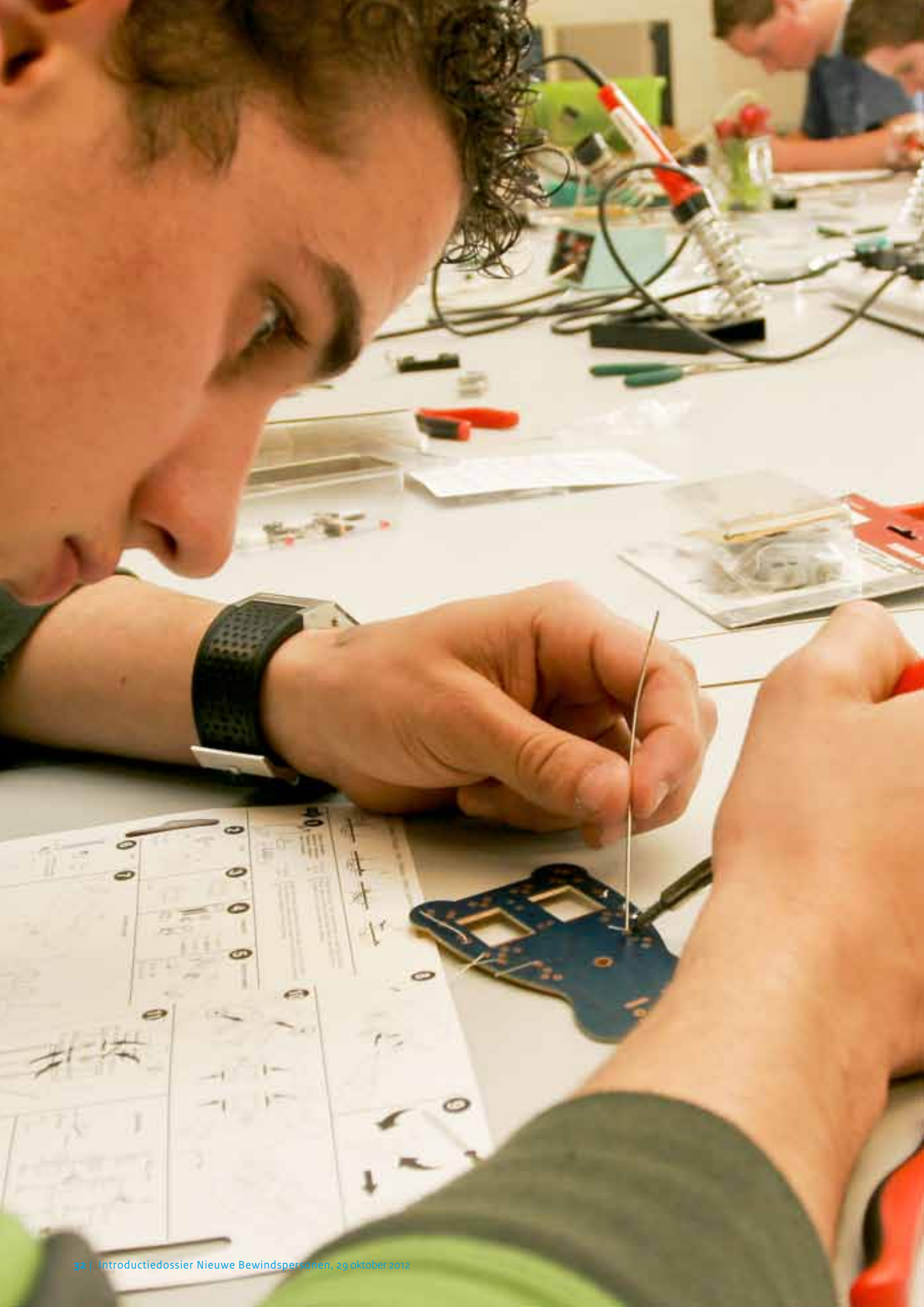
Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Opgelegde financiële correcties zijn voor een belangrijk deel een gevolg van voor de uitvoering complexe EU-subsidieregeling waarbij nationale interpretaties achteraf niet door de Europese Commissie worden gedeeld. Daarbij kan in de meeste gevallen geen verband worden gelegd met individuele schulden of aangetroffen onregelmatigheden. Correcties komen daarom veelal voor rekening van de lidstaat en kunnen meestal niet worden teruggevorderd bij begunstigden.

Vereist proces?

Met name goede borging van de afgesproken interne organisatie over de borging van EU-conformiteit. Er zijn op verschillende niveaus acties ingezet, waaronder het aansturen op heldere en eenduidige regelgeving voor de uitvoering en in het project Better Regulation is de Europese Commissie in overleg met de lidstaten om haar regelgeving te vereenvoudigen. Ondermeer Nederland draagt hiervoor voorstellen aan.

Bedrijfsleven en Innovatie

11. Topsectoren

- Nederland is voor zijn internationale concurrentiekracht afhankelijk van sterke sectoren. De negen topsectoren hebben hoge kennisintensiteit, getuige een aandeel van 96% in de totale R&D-uitgaven van het bedrijfsleven. Ook worden de topsectoren gekenmerkt door een relatief hoge arbeidsproductiviteit en exportgerichtheid.
- Voor deze sectoren zijn door bedrijven, kennisinstellingen en overheden sectoragenda's opgesteld die alle facetten van het overheidsbeleid beslaan.
- Bedrijven willen investeren oplopend tot € 1,8 mrd. in 2015 en kennisinstellingen en overheden leggen in 2012 € 1 mrd. bij.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Nederland behoort in 2020 structureel tot de top 5 kenniseconomieën, de Nederlandse R&D-inspanningen bedragen dan 2,5% van het BBP. In Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) is in 2015 meer dan € 500 mln. geïnvesteerd en de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt verbeterd.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Onvoldoende samenhang in sectoraal overheidsbeleid. Ook is er winst te boeken door meer samenhang te creëren in de programmering van de kennisketen en valorisatie.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Concurrentiekracht hangt in grote mate af van sterke sectoren. Door integraal overheidsbeleid ten aanzien van kennis en innovatie, onderwijs, regeldruk en internationalisering worden deze sectoren versterkt en wordt een bijdrage geleverd aan maatschappelijke vraagstukken.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Innovatiecontracten geven vorm aan fundamenteel en toegepast onderzoek en valorisatie. De TKI-toeslag belooft private investeringen in een TKI met een opslag van 25%. De human capital agenda's en het masterplan beta & technologie dragen bij aan de oplossing van arbeidsmarkttekorten, onder andere via Centers of Expertise. Daarnaast wordt in publieke private samenwerking gewerkt aan vergroten van ICT vaardigheden van de beroepsbevolking.

Financieel plaatje?

De overheid investeert in 2012 en 2013 € 1,9 mrd. in innovatiecontracten en jaarlijks € 1,2 mrd. in generiek innovatiebeleid, human capital agenda's en de internationale agenda's. Ook investeert de overheid tot 2015 € 100 mln. in de opleiding van voldoende bèta's en technici.

Juridische implicaties?

Opstellen ministeriële regeling voor de TKI toeslag. Beoogde start: januari 2013.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Betere aansluiting van de kennisinfrastructuur op het bedrijfsleven en maatschappelijke vragen.

Vereist proces?

Implementatie van de innovatiecontracten, jaarlijkse update van de innovatiecontracten en de human capital agenda's uitvoering crosssectorale thema-agenda's (o.a. ICT Roadmap) en in najaar 2012 de voortgangsrapportage Bedrijfslevenbrief naar TK.

12. Generiek innovatie-instrumentarium

- Investerings in onderzoek en ontwikkeling (R&D) zijn bepalend voor het groeivermogen van de economie. € 1 in R&D leidt op termijn tot ongeveer € 10 extra BBP.
- Het generiek instrumentarium stimuleert de R&D-uitgaven van bedrijven. € 1 WBSO (Wet Bevordering Speur en Ontwikkelingswerk) levert € 1,55 tot € 1,99 extra R&D-uitgaven op.
- Het instrumentarium is laagdrempelig, transparant en goedkoop in uitvoering.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Nederland behoort in 2020 structureel tot de top 5 van kenniseconomieën, R&D-inspanningen bedragen dan 2,5% van het BBP en het bedrijfsleven participeert meer in Europees onderzoek en innovatie.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De switch van subsidies naar fiscale maatregelen en kredieten heeft het generiek innovatiebeleid versterkt. Met WBSO, RDA (Research & Development Aftrek), Innovatiebox en Innovatiefonds MKB+ heeft Nederland een compleet pakket om R&D en innovatie in Nederland te stimuleren.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Bedrijven investeren uit zichzelf minder in R&D dan maatschappelijk optimaal is. Zij wegen de voordelen van hun R&D-activiteiten voor andere bedrijven niet mee in hun investeringsbeslissing. Maatschappelijk rendement van R&D-middelen ligt tot 100% boven het private rendement.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

De WBSO drukt de loonkosten van R&D-personeel via een verlaagde belasting- en premieafdracht. De RDA verlaagt via de inkomsten- of vennootschapsbelasting (vpb) de kosten van R&D-activiteiten niet zijnde loon. De Innovatiebox is een verlaagd vpb-tarief voor opbrengsten uit innovatie. Het Innovatiefonds MKB+ is er voor ondernemers die moeite hebben met het vinden van kapitaal voor innovatieve projecten. Het Europees Kaderprogramma en Eureka zijn instrumenten voor internationale samenwerking.

Financieel plaatje?

Het maatschappelijk rendement van WBSO wordt tussen 2006-2010 geschat op 50% tot 100%. Loslaten van het plafond zou extra budget vragen.

Juridische implicaties?

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

De instrumenten jagen R&D-investeringen aan en versterken het vestigingsklimaat. Ook blijkt uit onderzoek dat ondernemers meer risico nemen en beter in staat zijn kennis te absorberen.

Vereist traject

Bij voldoende budgettaire ruimte zou wijziging van het plafond middels wetgevingstraject of bij Belastingplan gerealiseerd kunnen worden.

13. Ondernemerschap

- Eén op de acht Nederlandse werkenden verdient zijn geld als ondernemer.
- Nederland is het meest ondernemende EU-land gekeken naar startende ondernemers.
- Tweederde van de nieuwe banen vindt men in het MKB.
- Het percentage snelgroeiende ondernemingen is met 13 procent internationaal gezien bescheiden.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Meer (snel)groeiende ondernemingen die innovatieve producten of diensten in de markt zetten.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Nederland heeft veel ondernemers, waarvan een groot deel zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). Het Nederlandse ondernemingsklimaat behoort wereldwijd tot de top 5, maar ondernemers scoren laag op ambitie om te groeien en op innovativiteit.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Ondernemerschap draagt bij aan het scheppen van banen, productiviteit en innovatie. Gericht overheidsbeleid kan het aantal bedrijven vergroten die zorgen voor deze effecten.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Het kabinet stimuleert ondernemerschap door te zorgen voor financiering op maat, het scheppen van een gunstig fiscaal klimaat (MKB-winstvrijstelling), vermindering van regeldruk, verbetering van de dienstverlening en een goede toegang tot advies, coaching en kennis voor (startende) ondernemers (Ondernemerspleinen – fusie van Kamers van Koophandel en Syntens). Daarnaast is er aandacht voor snelle groeiers, aandacht voor ondernemerschap in het onderwijs, voor maatschappelijk verantwoord ondernemerschap en voor het inkoopbeleid van de overheid (Small Business Innovation Research (SBIR)/innovatiegericht inkopen).

Financieel plaatje?

Het totaalbudget van het ondernemerschapsinstrumentarium loopt af van € 80 mln. nu naar € 30 mln. structureel. Het Ondernemersplein kent een budgetgefinancierde vormgeving als vervanging van de verplichte (KvK-)heffingen bij werkgevers en zelfstandigen.

Juridische implicaties?

Er lopen wetgevingstrajecten voor het Ondernemersplein (nieuwe wet op de KvK).

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

De overheid heeft bijgedragen aan de toename van het aantal ondernemers. Ondernemerschap leidt tot flexibiliteit op de arbeidsmarkt, banencreatie, productiviteitsgroei en economische groei.

Vereist traject

Niet van toepassing.

14. Green Deals

- De Green Deal-aanpak is een laagdrempelig instrument voor de vergroening van de economie.
- Green Deals stimuleren vernieuwing, belemmeringen worden geslecht en kansen gefaciliteerd.
- Er zijn sinds 2011 al bijna 150 Green Deals afgesloten, met meer dan 440 bedrijven op het terrein van energie, water, grondstoffen, biodiversiteit en mobiliteit.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Voor 2013 richt de Green Deal-aanpak zich op vijf punten:

1. het leren van twee jaar Green Deals (ontwikkelen aanpak GD 2.0);
2. de uitrol van het bestaande portfolio van 150 Green Deals;
3. de netwerkontwikkeling van Green Deal-partijen;
4. het realiseren van nieuwe Green Deals (inclusief goede aansluiting op de topsectoren);
5. de opschaling succesvolle Green Deals zodat impact vergroot kan worden.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De dynamiek in de samenleving wordt onvoldoende benut om tot duurzame economische groei te komen.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De markt reageert niet snel genoeg en de overheid kan zich beter organiseren. Nieuwe initiatieven rondom groene groei komen sneller tot stand indien de lijnen met de overheid kort zijn; er integraal wordt samengewerkt tussen private en publieke partijen en kennis en netwerken wederzijds beschikbaar worden gemaakt.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

In de Green Deal-aanpak kunnen bedrijven en burgers via één loket hun ambities neerleggen en in samenspraak met de overheid tot oplossingen komen. Financiële ondersteuning vanuit de overheid staat niet centraal. Belangrijk hierbij is dat private partijen ook zelf een tegenprestatie leveren.

Financieel plaatje?

In 2011-12 is er € 70 mln subsidie beschikbaar gesteld. Ook meerjarig zijn er middelen gereserveerd. De nadruk ligt op ruimte scheppen door het wegwerken van belemmeringen, niet op financiële ondersteuning.

Juridische implicaties?

Het merendeel van de gesignaleerde knelpunten in een deal betreft belemmerende wet- en regelgeving. Dit kan betekenen dat bestaande wet- en regelgeving dient te worden aangepast, mits hiertoe een breed draagvlak bestaat.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Burgers en bedrijven kunnen hun ambities realiseren op het gebied van groen en groei. De aanpak verkort de lijnen tussen overheid en burgers en bedrijven. De werkwijze van de overheid verandert door centrale focus op vraagsturing en ontkokering.

Vereist proces

In het najaar worden de resultaten van de eerste ronde en leerervaringen van de aanpak gepresenteerd aan de Tweede Kamer, geflankeerd door bevindingen en aanbevelingen van de Green Deal Board.

15. Biobased Economy en Circulaire economie

- Nederland heeft de ambitie om een koppositie in de biobased economy (BBE) en de ontwikkeling van een circulaire economie in te nemen. Duurzaamheid is een integraal onderdeel van deze transitie. Ook in diverse regio's liggen goede kansen.
- De biobased economy biedt economische kansen en een oplossing voor maatschappelijke uitdagingen. Bovendien kan deze transitie resulteren in inkomensgroei in een aantal sectoren en nieuwe werkgelegenheidsperspectieven bieden.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Optimaal gebruik van biomassa ondersteunen en daarmee de kansen benutten voor de verdere uitbouw van de biobased economy als dwarsdoorsnijdend thema van de topsectoren.

Daarbij moet economische groei duurzaam zijn. Niet alleen om zorg te dragen voor het behoud van onze toekomstige natuurlijke hulpbronnen, maar ook omdat de concurrentiekracht en het verdienvermogen van ons land in de toekomst in belangrijke mate zal afhangen van de wijze waarop we in staat zijn slim economie en ecologie met elkaar te verbinden.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Een optimale overgang naar de biobased economy vereist:

- effectief gebruik van biomassa
- zorgen voor een goed ondernemingsklimaat (in termen van wet- en regelgeving en financiële instrumenten)
- de inrichting van duurzaamheidskaders.

De versterking van onze concurrentiepositie op de middellange termijn staat of valt met het vermogen om in te springen op de noodzakelijke transitie naar een duurzame, meer circulaire economie.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Transitie naar een biobased economy en circulaire economie vergt netwerkaanpak met bedrijfsleven en ondersteuning van sectoroverschrijdende initiatieven. De samenwerking tussen de partijen in de gouden driehoek is essentieel om innovaties tussen sectoren tot stand te brengen en heeft binnen het Innovatiecontract Biobased Economy geleid tot een agenda met concrete ambities voor de toekomst.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

1. Het gericht stimuleren van innovatie
2. Integraal beleid: regulering, standaardisering en normering.
3. Het stellen van eenduidige duurzaamheidscriteria
4. Inzetten op een sterke internationale en Europese samenwerking gericht op de maatschappelijke uitdagingen, zoals benoemd door de Europese Commissie

Financieel plaatje?

Uitwerking van de TKI BBE binnen het topsectorenbeleid en programmagelden.

Juridische implicaties?

Niet van toepassing

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Nederland heeft een aantal internationale koplopers binnen de landsgrenzen om hierin een voortrekkersrol te spelen en hebben een netwerk om zich heen van innovatief MKB. Deze goede uitgangspositie kunnen we verder uitbouwen. Daartoe zullen we de verschillende spelers via een netwerkbenadering in de gouden driehoek samen met de maatschappelijke organisaties sterker bij elkaar brengen rondom ambities en knelpunten, zodat nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan om de ambities te realiseren.

16. Minder regeldruk bedrijven

- Minder regeldruk geeft ondernemers meer ruimte om te ondernemen.
- Regeldrukvermindering omvat het gericht aanpakken van onnodig belastende en belemmerende regels ('minder regels') en het verbeteren van de dienstverlening aan bedrijven en vermindering van toezichtslasten ('meer gemak met regels').

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Verlaging van de administratieve lasten (kosten om te voldoen aan informatieverplichtingen vanuit wet- en regelgeving) in 2012 met 10% en daarna jaarlijks met 5%. Tot 2015 moeten nalevingskosten (kosten om te voldoen aan inhoudelijk eisen uit wet- en regelgeving) dalen met € 200 mln. Toezichtslasten voor het bedrijfsleven worden verminderd door bedrijven die de regels goed naleven

niet vaker dan twee keer per jaar te bezoeken door rijksinspecties. Overheidsdienstverlening aan bedrijven wordt verbeterd door het toepassen van het bewijs van goede dienst en het verankeren van het recht op elektronisch zakendoen voor bedrijven met de overheid.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De uitvoering van het programma Regeldruk Bedrijven ligt goed op koers. Medio juni 2012 is de voortgangsrapportage over dit programma aan de Tweede Kamer gezonden.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Wet- en regelgeving beschermt publieke belangen maar is niet altijd lastenluw opgezet. Dat leidt tot kosten en belemmeringen voor ondernemersactiviteiten. De overheid verbetert de eigen performance en vergroot daarmee de ruimte voor bedrijven.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Vraaggestuurde aanpak op basis van knelpunten van ondernemers, rijksbrede reductiedoelen op administratieve lasten en nalevingskosten, convenanten met gemeenten voor regeldrukreductie op lokaal niveau en wetgeving (recht op elektronisch zakendoen).

Financieel plaatje?

Budget voor directie Regeldruk en ICT-toepassingen bedraagt ca. 30 mln per jaar.

Juridische implicaties?

Wetgeving voor realisatie van het recht op elektronisch zakendoen.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Lagere kosten voor bedrijven en daarmee meer ruimte om te ondernemen.

Vereist traject

Uitvoeren van de maatregelen zoals genoemd in de Voortgangsrapportage Regeldruk (juni 2012) en hier periodiek over rapporteren (nu: twee maal per jaar).

17. Financieringsinstrumentarium

- Financiering van het bedrijfsleven is essentieel voor de economie.
- Voor groei en innovatie hebben ondernemers behoefte aan financiering.
- Banken zijn na de kredietcrisis gericht op balansherstel; dat stelt beperkingen aan kredietverlening.
- Kleine, innovatieve en groeiende bedrijven en starters krijgen minder makkelijk financiering.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Afdoende bedrijfsfinanciering uit de markt en waar nodig kredietverlening ondersteunen.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Kleine bedrijven, starters, innovatieve bedrijven en snelle groeiers hebben problemen om in hun financieringsbehoefte te voorzien. De kredietcrisis heeft dat versterkt. Uit onderzoek blijkt aan de ene kant een afname van de vraag naar financiering als gevolg van de conjunctuur, maar aan de andere kant een oplopend percentage bedrijven dat aangeeft de externe financiering niet te kunnen realiseren. Dat zal met name bij economisch herstel en toenemende vraag naar financiering de bestaande knelpunten aanmerkelijk vergroten.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Voor banken en andere financiers is een deel van de financieringen te risicovol en/of te weinig rendabel, hoewel de bedrijven die een beroep willen doen op die financiering toch een bijdrage kunnen leveren aan economische groei. Dit leidt ertoe dat bedrijven lastiger financiering kunnen aantrekken en dat beperkt de economische bedrijvigheid en hindert de mogelijkheden voor innovatie. De overheid kan risico's verlagen, waardoor bedrijven in aanmerking komen voor financiering.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Voor bancaire MKB-financiering tot € 2 mln. kredietbehoefte bestaat de borgstellingsregeling MKB-kredieten (BMKB). Voor het segment bedrijven tot € 50 mln. kredietbehoefte bestaat de Garantie Ondernemersfinanciering (GO). Voor risicokapitaal voor het MKB+ bestaat de Groeifaciliteit. Kleine kredietvragen (tot € 50.000) kunnen gebruikmaken van microfinanciering door Qredits. Voor risicokapitaal voor innovatieve bedrijven bestaan het Innovatiefonds MKB+ en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen. Daarnaast voorlichtingsinstrumenten aan bedrijven (Business Angels, Ondernemerskredietdesk).

Financieel plaatje?

De instrumenten maken meer dan € 7,5 mrd. aan financiering mogelijk, met een groot marktaandeel in innovatieve bedrijven. De garantie-instrumenten werken kostendekkend, behalve de BMKB. Deze leidt wel tot een grote bijdrage aan de MKB-kredietverlening die anders lastig tot stand komt. Het Innovatiefonds MKB+, dat samen met private ondernemingen en investeringsfondsen in (hoog) risicovolle innovatieprojecten en ondernemingen investeert, behaalt een revolverendheid van gemiddeld circa 70-80 %. Veel van deze financieringen zijn in de plaats gekomen van innovatiesubsidies. Hiermee is het mogelijk geworden om in plaats van één onderneming subsidie te verlenen, vier à vijf ondernemingen te financieren.

Juridische implicaties?

Regelmatig aanpassingen in regelingen om aan te blijven sluiten bij de behoeftes in de markt.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Meer ondernemers hebben toegang tot financiering en tegelijkertijd hebben financiers de mogelijkheid meer kapitaal te verstrekken, omdat er minder risico en minder kapitaalbeslag is.

Vereist proces?

De instrumenten kunnen worden gecontinueerd en gedeeltelijk opengesteld voor niet-banken. Het Innovatiefonds MKB+ kan in 2013 volledig worden uitgerold.

18. Onderwijs - arbeidsmarktbeleid

- Een goed opgeleide beroepsbevolking is een belangrijke pijler onder de Nederlandse economie.
- Publiekprivate samenwerking is een belangrijk instrument om de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren.
- De topsectoren werken via de human capital agenda's en het Masterplan Bèta en Technologie aan een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, betere benutting van zittend personeel en hogere instroom in techniekopleidingen.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, zowel kwalitatief als kwantitatief. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht gegeven het voorkomen van tekorten aan goed opgeleide technici.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt is op hoofdlijnen goed, maar moet beter om de concurrentiekracht van de Nederlandse economie te vergroten.

Teveel jongeren worden opgeleid voor werk dat er niet is, en de inhoud van de opleiding kan nog beter bij de praktijk aansluiten. Omdat in de komende jaren een grote groep oudere werknemers de arbeidsmarkt verlaat, kunnen vooral in de technische sectoren tekorten ontstaan, op zowel lagere als hogere opleidingsniveaus.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Onderwijs is een publieke taak, waarvoor de minister van OCW primaire verantwoordelijkheid draagt. Vanwege het groene onderwijs en het grote belang van een goed opgeleide beroepsbevolking voor het ondernemersklimaat en de topsectoren heeft ook EL&I een rol.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

De belangrijkste manier om de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren, is door het onderwijs qua regelgeving en bekostiging op de juiste manier te organiseren. Daarnaast is een aantal specifieke initiatieven genomen om het onderwijs meer te richten op de economische topsectoren, tekorten aan goed opgeleide technici aan te pakken en publiek private samenwerking in het onderwijs te stimuleren:

- *Human Capital Agenda's*: zijn door de topsectoren opgesteld en hebben als doel om leerlingen beter op te leiden én op te leiden voor die beroepen waar de arbeidsmarkt om vraagt, en om het bestaande personeelsbestand optimaal te benutten.
- *Masterplan Bèta en Technologie*: Door de topsectoren is een gezamenlijke masterplan Bèta en Technologie opgesteld. Het masterplan bevat de acties die de topsectoren samen willen oppakken om verwachte tekorten aan vakkrachten in bèta en techniek terug te dringen.
- *Centra voor Innovatief Vakmanschap (mbo) en Centres of Expertise (hbo)*: dit zijn publiek private samenwerkingverbanden die een verbinding leggen tussen het middelbaar en hoger beroepsonderwijs en de topsectoren. In de centra en centres werken ondernemers, wetenschappers, docenten en studenten samen aan toponderwijs en (praktijkgericht) onderzoek. De centra moeten uitgroeien tot kwalitatief hoogstaande (inter)nationale kenniscentra waar de meest bekwame studenten en docenten studeren en werken.

Financieel plaatje?

Om publiek private samenwerking in het onderwijs te stimuleren heeft het kabinet geld ter beschikking gesteld voor uitbreiding van Centra voor Innovatief Vakmanschap in het mbo (€16,4 mln. in periode 2012 tot 2015) en Centres of Expertise in het HBO (ca. €20 mln. per jaar).

Juridische implicaties?
Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?
Niet van toepassing.

Vereist proces?
Niet van toepassing.

19. Toegepast onderzoek

- Toegepast onderzoek is cruciaal voor het verbeteren van de concurrentiekracht van het bedrijfsleven en het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.
- De instituten voor toegepast onderzoek (TNO, DLO, ECN, Deltares, Marin) werken aan een solide publieke kennisbasis en opereren in nauwe interactie met de topsectoren.
- Er is een bedrag oplopend tot € 250 miljoen in 2015 is bestemd voor de topsectoren (op een totaalbedrag van € 368 miljoen in 2015).

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Het toegepaste onderzoek dient een grotere impact te hebben op de concurrentiekracht en maatschappelijke uitdagingen.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De onderzoeksinstellingen leveren goede kwaliteit onderzoek, echter de aansluiting op de behoeften uit het bedrijfsleven kan worden versterkt. Ook kan de samenhang in de kennisketen (o.a. met universiteiten) worden verbeterd.

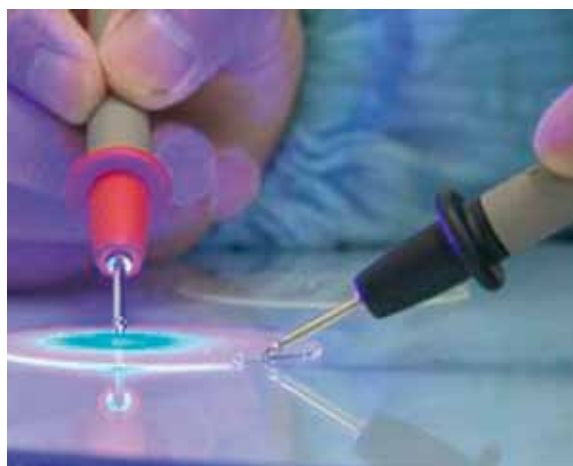
Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Zonder overheidsinvesteringen zal er minder dan maatschappelijk wenselijk in toegepast onderzoek worden geïnvesteerd als gevolg van onder meer externe effecten. Ook het maatschappelijk belang (oplossen maatschappelijke vraagstukken) rechtvaardigt overheidsingrijpen.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Het in 2004 ingezette proces van vraagsturing (nav Ad Hoc Commissie Wijffels) is in 2011 verder verbeterd door de topsectorenaanpak. De overheid investeert in onderzoek en laat de topsectoren meebeslissen over de inzet van de onderzoekscapaciteit.

Financieel plaatje?

De totale rijksfinanciering voor het toegepaste onderzoek loopt terug van € 453 miljoen in 2012 naar € 361 miljoen in 2016. Dit is bestemd voor topsectoren, overige thema's en wettelijke taken.

Juridische implicaties?
Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Bedrijfsleven, andere kennisinstellingen en overheden worden nauwer betrokken bij programmering van toegepast onderzoek.

Vereist proces?

Programmering van het toegepaste onderzoek komende jaren verder inbedden in topsectorenaanpak in nauwe samenwerking met de TKI's.

20. Topconsortia voor Kennis en Innovatie

- Kernelement van het topsectorenbeleid is het aanjagen van privaatsamenwerking (PPS) tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid.
- Daartoe hebben de topsectoren in september 2012 het PPS landschap gebundeld in 19 TKI's.
- Ambitie is om € 500 miljoen per jaar te investeren in de TKI's, waarvan minimaal 40% privaat.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Innovatieve ondernemingen, publieke kennisinstellingen en overheden kunnen beter samenwerken op vraaggestuurde kennis- en innovatiethema's, zodat de omvang en impact van R&D inspanningen wordt vergroot.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Nederland blijft nog achter op het punt van private R&D, privaatsamenwerking (PPS) en de valorisatie van kennis in nieuwe producten en diensten.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Bedrijven onderinvesteren in R&D omdat het rendement vooraf onzeker is en de maatschappelijke baten groter zijn dan de baten die het bedrijf zich kan toe-eigenen (spill-overs). Partijen beschikken niet over dezelfde informatie (informatie asymmetrie), waardoor economische en maatschappelijke kansen worden gemist. De overheid heeft een aanjagende rol om kennisoverlovers uit te baten en informatiedeling binnen de keten aan te moedigen (coördinatiefalen).

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Nederland heeft een hoogstaande publieke kennisinfrastructuur. Onderdeel daarvan zijn diverse PPS verbanden (zoals Technologische Top Instituten en FES consortia). Om meer synergie en samenhang in onderzoek- en innovatieactiviteiten te brengen, heeft het kabinet Rutte de transitie naar Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI) ingezet. Deze PPS'en zijn meer structureel ingebed in de kennisinfrastructuur (met deelname van universiteiten, NWO, TNO, etc.) en in internationale/Europese en regionale initiatieven.

Financieel plaatje?

EL&I zet de TKI toeslagregeling (€ 90 mln. p/j) in als premie op private deelname aan de TKI's. Daarnaast zullen departementale middelen en middelen van NWO, KNAW en het toegepaste onderzoek worden ingezet via de TKI's.

Juridische implicaties?

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Bedrijven, kennisinstellingen en overheid programmeren samen onderzoek en innovatie. De topsectoren vinden in de TKI's een focuspunt.

Vereist proces?

Actualiseren van de innovatiecontracten, uitwerken werkprogramma's enz.

21. Horizon 2020 (opvolger van het Zevende Kaderprogramma)

- Horizon 2020 (H2020) is het Europese kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie voor 2014 – 2020. De Europese Commissie heeft hiervoor een budget van €80 miljard voorgesteld
- In H2020 worden het Zevende Kaderprogramma (KP7), het Europees Instituut voor Innovatie en Technologie (EIT) en onderdelen uit het Kaderprogramma voor Concurrentiekracht en Innovatie (CIP) samengevoegd tot één programma.
- Nederland participeert goed in KP7 met een retour van €1,40 voor elke €1.
- EL&I is het coördinerende departement voor H2020, maar werkt zeer nauw samen met OCW.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Nederland wil maximale retour uit Horizon 2020, minimaal op het niveau van KP7. Hierbij is een hogere bedrijfsdeelname belangrijk, voor minimaal 1/3 van de programmagelden.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Deelname aan Horizon 2020 vereist voldoende middelen voor cofinanciering vanuit lidstaten.

Het akkoord rond de regels voor deelname bevat niet alle door Nederland gewenste elementen, wat mogelijk de (met name non-profit organisaties) belemmert in deelname aan H2020.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De legitimatie van dit programma ligt in het Verdrag van Lissabon. Internationale samenwerking op onderzoek en innovatie vindt niet spontaan plaats.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Het programma Horizon 2020 kent drie pijlers: 1) excellente kennisbasis, 2) industrieel leiderschap en 3) maatschappelijke uitdagingen. De Commissie streeft ernaar dat 60% van het budget gerelateerd wordt aan duurzame ontwikkeling. Van de pijlers 2 en 3 gaat 20% van de gelden naar het MKB.

Financieel plaatje?

De drie pijlers krijgen het volgende budget toebedeeld: 1) excellente kennisbasis: €25 miljard; 2) industrieel leiderschap: €18 miljard; 3) maatschappelijke uitdagingen: €32 miljard. De retour naar Nederland (obv KP7) ligt in de buurt van de €5 miljard.

Juridische implicaties?

Niet van toepassing.

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Extra middelen en samenwerkingsmogelijkheden voor deelnemende kennisinstellingen en bedrijven.

Vereist proces?

Goede afstemming met de veldpartijen (waaronder de topsectoren), binnen de overheid en in Europa. Onderhandeling over Horizon 2020 worden naar verwachting begin 2013 afgerond.

Energie, Telecom en mededinging

22. Stimuleringsregeling Duurzame Energie Plus (SDE+)

- Met de SDE+ kan het percentage duurzame energie toenemen van 4,3% nu tot 12% in 2020.
- De SDE+ is circa 50% voordeliger voor de belastingbetaler dan de oude SDE-regeling.
- De markt bepaalt de meest efficiënte duurzame technologie; de SDE+ kent 40 technologieën.
- De SDE+ openstelling in 2012 levert circa 2.000 groene banen op.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Verplichte Europese doelstelling van 14% duurzame energie in 2020.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het percentage duurzame energie lag in 2011 op 4,3%.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De maatschappelijke baten zijn hoger dan de particuliere baten, o.a. door de bijdrage aan klimaatverandering, het creëren van groene banen, en bevordering de voorzieningszekerheid. Het volledig overlaten aan de markt leidt daarom tot onderinvestering in duurzame energie. Voorts is de doelstelling een Europese verplichting; het niet voldoen aan deze verplichting leidt tot een inbreukprocedure door de Europese Commissie.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Het huidige instrument is de SDE+ regeling. De SDE+ bevordert de concurrentie tussen alle vormen van duurzame energie teneinde zo de verplichte Europese doelstelling tegen de laagste kosten te realiseren. In 2014 wordt de SDE+ geëvalueerd waarbij alternatieven als een verplicht aandeel duurzaam en verdere aanscherping van de SDE+ (bijvoorbeeld door ook import van duurzame energie te ondersteunen) zullen worden betrokken.

Financieel plaatje?

Jaarlijks budget van € 1,4 mrd. uit een separate heffing op de energierekening.

Juridische implicaties?

Verdere aanscherpingen van de SDE+ (bijvoorbeeld om import ook in aanmerking te laten komen) kunnen via een AMvB-wijziging. Een verplicht aandeel duurzaam vereist eerst een wetswijziging.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Bedrijfsleven, in belangrijke mate de agrarische sector, investeert in duurzame energie. Bedrijfsleven en burgers financieren de SDE+ via een opslag op de energierekening. Bij een verplicht aandeel duurzaam betalen afnemers de meerkosten van duurzame energie direct aan de energieleverancier.

Vereist proces?

SDE+ regeling kan in 2013 worden gecontinueerd. De invoering van een verplicht aandeel duurzaam kost twee jaar.

23. Energiebesparing

- Energiebesparing is een belangrijk middel om de CO₂-doelstelling en de doelstelling voor hernieuwbare energie te behalen.
- Daarmee wordt de duurzame energiehuishouding bevorderd, wordt bijgedragen aan het versterken concurrentiekracht van bedrijven en werkgelegenheid. Daarnaast draagt energiebesparing bij aan voorzieningszekerheid.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

In december 2012 wordt de richtlijn Energie-efficiëntie gepubliceerd. Binnen 18 maanden moet deze richtlijn geïmplementeerd worden. De richtlijn schrijft gedetailleerde maatregelen voor om het energiegebruik van overheid, burgers en bedrijven terug te dringen. In het bijzonder verplicht de richtlijn om 1,5% extra energiebesparing bij eindverbruikers te realiseren. De richtlijn heeft betrekking op industrie, agrarische sector en gebouwde omgeving.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het Nederlandse besparingsbeleid zal niet voldoende zijn om de vereisten uit de richtlijn te behalen. Gekozen moet worden voor additioneel beleid tegen minimale extra kosten voor burgers en bedrijven. Uitgangspunt is geen kop op Europees beleid.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Eenzijds de doelen voor (Europese) CO₂-reductie en anderzijds de noodzaak om de economische groei te stimuleren. Daarnaast is energiebesparingsbeleid op grond van de EU-richtlijn verplicht. De richtlijn legt verplichtingen bij overheden. In Nederland is in de afgelopen jaren reeds veel "laaghangend fruit" op besparingsgebied geplukt. Verdergaande energiebesparing om de EU-doelen te halen vereist aangepast en/of nieuw beleid.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er (instrumenten/mogelijkheden/middelen)?

Thans worden reeds diverse instrumenten gehanteerd (o.a. accijnzen en belastingen, normering, convenanten, subsidies en green deals). Mogelijkheden voor intensivering zijn er via strengere normering en handhaving, aanscherping van prijsprikkels en een betere informatie- en kennisdeling.

Financieel plaatje?

Afhankelijk van te kiezen instrumenten.

Juridische implicaties?

Implementatie van de richtlijn impliceert aanpassing van wet- en regelgeving.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen? (voor bedrijfsleven, burgers, overheid)

Bedrijfsleven, burgers en overheid worden geconfronteerd met investeringen, met verschillende terugverdientijden. Daarnaast krijgt de overheid een versterkte rol op het gebied van informatieverspreiding over besparingsmogelijkheden.

Vereist traject

De richtlijn dient medio 2014 geïmplementeerd te zijn. Dit betekent dat z.s.m. een wetsvoorstel ter implementatie moet worden gemaakt. Uiterlijk begin 2013 dient er overeenstemming te zijn over het nationale beleidspakket.

24. Energiemarkt en -infrastructuur

- Energie is een basisbehoefte van de economie.
- Voldoende beschikbaarheid van betrouwbare en betaalbare energie en goede en efficiënte infrastructuur zijn cruciaal voor de energievoorziening.
- De gehele energie-industrie omvat met een output van zo'n € 36 mrd., ruim 6% van het BBP en een arbeidsvolume van meer dan 100.000 arbeidsplaatsen.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Voldoende, betaalbare, betrouwbare en CO₂-arme energievoorziening vormt een noodzakelijke voorwaarde en schept kansen voor een duurzame economie. Daarom zetten we in op sterke open energiemarkt in (Noordwest) Europa en Nederland waar vraag en aanbod snel op elkaar in kunnen spelen en tijdig ruimte is voor energievoorziening en infrastructuur die vraag en aanbod verbindt. Europa heeft ook na 2020 een helder CO₂-doel. Nederland heeft als Gasronde een sterke positie in Europa. Die houden we vast.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

(NW) Europa is één markt, beleidskeuzes van individuele lidstaten hebben groot effect op de hele regio. De marktpartijen zijn onzeker over de Europese doelen na 2020. Onze netwerken zijn goed en efficiënt maar moeten de komende jaren in Nederland en Europa worden uitgebreid en versterkt om vraag en aanbod nog beter met elkaar te verbinden en de toenemende volatiliteit in het net – het gevolg van een groter aandeel duurzaam – op kunnen vangen. We hebben in Nederland voldoende conventionele capaciteit beschikbaar, maar deze staat onder druk door maatregelen in omliggende lidstaten in het kader van de ontwikkeling van meer duurzame energie of het borgen van nationale voorzieningszekerheid. Het behoud van een sterke positie als Gasronde vereist dat we meerdere (groen)gaskwaliteiten met elkaar verenigen. Het Gasgebouw waarborgt een constante inkomensstroom voor de Staat.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Voldoende, betaalbare, betrouwbare en CO₂-arme energievoorziening vormt een noodzakelijke voorwaarde en schept kansen voor een duurzame economie. Nationaal en Europees beleid is van grote invloed op de energiehuishouding. Elektriciteit-, warmte- en gasnetten zijn natuurlijke monopolies. De nationale en Europese wet- en regelgeving borgt de publieke belangen. De beschikbare ruimte voor energieproductie en infrastructuur is schaars. Energieproductie en infrastructuur moeten tijdig gerealiseerd kunnen worden.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er (instrumenten/mogelijkheden/middelen)?

- Er is een algehele herziening van de Elektriciteits- en Gaswet in voorbereiding (STROOM) gericht op verlaging van de regel- en lastendruk, facilitering van de energietransitie (experimenteer AMvB) en stroomlijning van de Nederlandse wetgeving met Europese wet- en regelgeving.
- Er wordt een voorstel voorbereid om minderheidsprivatisering van Gasunie en Tennet mogelijk te maken en zo de integratie en kapitaalversterking van deze onafhankelijke Europese Transmissiebeheerders mogelijk te maken.

- De Warmtewet ligt voor in de Tweede Kamer. Doel: bescherming van kleinere afnemer tegen te hoge prijzen.
- Er wordt een aanpassing van de Mijnbouwwet voorbereid, om in aansluiting op de Structuurvisie Ondergrond, een afwegingskader te creëren tussen de verschillende gebruiksfuncties van de diepe ondergrond (o.a. gaswinning, CO₂ opslag, geothermie, gasopslag).
- met het Structuurschema Elektriciteitsvoorziening, de Structuurvisie Ondergrond en een krachtige Rijkscoördinatie-regeling waarborgen we dat grote energieinfrastructuurprojecten (incl. interconnectoren) in voldoende mate, tijdig en zorgvuldig worden gerealiseerd. Inzet is dat in een volgend Structuurschema elektriciteitsvoorziening ook windenergie wordt opgenomen.
- Onze inzet in Pentalateraal (BeNeLux, Du, Fr, Oost) en Europees verband is erop gericht de markt voor elektriciteit en gas te versterken, bijvoorbeeld door te werken aan flow based marktkoppeling, een helder CO₂-doel voor na 2020 en een meer gecoördineerd instrumentarium voor duurzaam.
- Het Gasrotonde beleid wordt voortgezet met nadrukkelijke aandacht voor groen gas, innovatie (inclusief CCS), gaskwaliteit en internationale concurrentiekracht.

Financieel plaatje?

Niet van toepassing.

Juridische implicaties?

- Wijziging van de Elektriciteitswet en de Gaswet
- Wijziging Mijnbouwwet

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen? (voor bedrijfsleven, burgers, overheid)

De aangepaste wetgeving voor elektriciteit en gas draagt bij aan minder administratieve lasten voor bedrijven en minder uitvoeringslasten voor de overheid en biedt kansen voor consumenten en nieuwe spelers op het gebied van lokale duurzame energievoorziening en vraagrespon. De Warmtewet beschermt kleinere afnemers tegen te hoge prijzen. Goede ruimtelijke procedures dragen bij aan draagvlak bij burgers, en goed investeringsklimaat bij bedrijven en de voorzieningszekerheid. Een helder CO₂-doel na 2020, beter gekoppelde markten en een meer gecoördineerd beleid tussen lidstaten creëert meer investeringszekerheid voor energiebedrijven en draagt zo bij aan de voorzieningszekerheid en betaalbaarheid van energie voor alle Europese burgers. Het Gasrotonde beleid draagt bij aan het verdienpotentieel van de bedrijven die deel uitmaken van de Nederlandse gasketen en de verduurzaming van de Nederlandse economie evenals de voorzieningszekerheid.

Vereist traject

- Herziening van de Elektriciteitswet en de Gaswet (STROOM)
- Afronding Warmtewet
- Aanpassing Mijnbouwwet
- Beïnvloeding Europese wet- en regelgeving (o.m. Infrastructuurpakket, mededeling Interne Markt, mededeling Hernieuwbare Energie)
- Optimalisering verantwoordelijkheid minister van EZ voor het energiebeleid, de ruimtelijke inpassing van grote energieprojecten en de daarvoor benodigde infrastructuur, onder meer op basis van uitkomsten evaluatie SEV III
- Voortzetting krachtige Rijkscoördinatie-regeling met behoud van goede basis in de energiewetgeving: o.a. de Minister van EZ is verantwoordelijk voor de realisatie van energieinfrastructuurprojecten van nationaal belang.
- Voortgang Gasrotonde aanpak
- Continuering samenwerking Staat, GasTerra, Shell en Exxon (het Gasgebouw)

25. Kernenergie

- Kernenergie is een relatief goedkope en CO₂-neutrale energiebron.
- De Pettense reactor produceert radio-isotopen voor behandeling van kanker en voorziet daarin een derde van de vraag wereldwijd.
- Urenco, voor een derde in handen van de overheid, beslaat een kwart van de wereldmarkt van uraniumverrijking. Dat levert vele hoogwaardige banen op en jaarlijks miljoenen euro's dividend.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Nederland wil een rol blijven spelen op de wereldmarkt via de nucleaire kennisinfrastructuur zoals de onderzoeksreactor Petten (Pallas) en de onderzoeksreactor TU Delft (Oyster). Versterking van de internationale positie van Urenco.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het Rijk en provincie Noord-Holland investeren elk € 40 mln. in de vervanging van de Pettense reactor voor radio-isotopen (Pallas) die op termijn wordt terugverdiend. Het Rijk draagt bij aan een 'upgrade' van de reactor van de TU Delft die voor fundamenteel nucleair onderzoek wordt gebruikt.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De overheid stelt de randvoorwaarden waarbinnen nucleaire energie en onderzoek toegestaan zijn. Zonder overheidshulp ontstaat een mondiaal tekort aan isotopen. De upgrade van de Delftse reactor is nodig om de Nederlandse topositie in nucleair onderzoek te behouden.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Wetgeving, het juridisch kader en financiële middelen (Pallas, Oyster).

Financieel plaatje?

Kerncentrales leveren CO₂-vrije elektriciteit zonder subsidie. Het Rijk en de provincie investeren beide € 40 mln in Pallas. Bijdrage Rijk aan Oyster is € 38 mln.

Juridische implicaties?

Er is mogelijk een update van de Kernenergiewet nodig.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Nucleaire energie en onderzoek leveren voorzieningszekerheid, CO₂-reductie, betaalbare energie en, via productie van isotopen, voordelen voor de volksgezondheid op.

Vereist proces?

Het uitvoeren van de investeringsprogramma's voor Pallas en Oyster, het vastleggen van randvoorwaarden voor nieuwe kerncentrale, uitvoeren van de investeringsprogramma's voor Pallas en Oyster en een stappenplan voor de eindberging van radioactief afval.

26. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

- Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming zijn belangrijke voorwaarden voor de 'licence to operate' van onderzoeks- en vermogensreactoren (medische en industriële toepassingen, kernenergie).
- De invloed van internationale ontwikkelingen en juridische kaders is enorm groot (EU, Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA) en de OESO).
- Er zijn grote spelers op de wereldmarkt afhankelijk van betrouwbare transparante vergunningverlening zoals URENCO, NRG.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Om nucleaire activiteiten operationeel te houden wordt transparant en nuchter omgegaan met stralingsrisico's, zijn reactoren veilig, worden verbruikte splijtstof en radioactief afval veilig en verantwoord beheerd en worden internationale standaarden en regelgeving zichtbaar in nationale transparante inzichtelijke regelgeving en in een effectieve uitvoering.

Wat is de huidige situatie/problematiek

Een ambitieus programma om beleid, wet en regelgeving en vergunningverlening op de terreinen stralingsbescherming, nucleaire veiligheid (waaronder nieuwe eisen aan installaties) en radioactief afval en ontmanteling (waaronder nationaal programma) en nucleaire beveiliging te moderniseren.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De overheid stelt randvoorwaarden vanwege internationale verplichtingen, maar ook vanwege grote maatschappelijke en politiek bestuurlijke gevoeligheid van veiligheid van nucleaire activiteiten. Een belangrijke prikkel is gelegen in de geleerde lessen na de ramp in Fukushima, Japan in 2011.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Internationale missies/evenementen (IAEA; 'Integrated Regulatory Review Service' in voorbereiding voor 2014, EU; 'Stresstest' leiden tot verbeterplannen van nucleaire installaties, 'Nuclear Security Summit/ Nuclear Industrial Summit' in 2014), wetgeving (EU en Nederland), vergunningverlening (eventueel rijkscoördinatie), voorlichting.

Financieel plaatje?

IAEA eist voldoende eigen budget van een onafhankelijke Regulatory Body, nu versnipperd. Nederland werkt aan bijdragebesluit (bijdrage bedrijfsleven aan vergunningverlening en toezicht).

Juridische implicaties?

Internationale eisen (EU) worden aangescherpt, de kernenergiewetgeving wordt gemoderniseerd.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor de betrokkenen?

Operators gaan mee betalen aan vergunningverlening. Veiligheidsregio's krijgen uitleg over veiligheidseisen en crisisvoorbereiding. Wetgeving wordt meer transparant en inzichtelijk.

Vereist proces?

Een integraal programma waarin lering wordt getrokken uit Fukushima, extra inzet op vernieuwing wet en regelgeving (kernenergiewet), nieuwe eisen t.b.v. vergunningverlening (Borssele LTO, Pallas, Oyster), nationaal programma radioactief afval, voorbereiding Nuclear Security Summit met nadruk op Nuclear Industrial Summit in 2014, voorbereiding IRRS missie in 2014, verbeteringen op het gebied van de crisisorganisatie rond nucleaire rampen.

27. Mededinging/oprichting Autoriteit Consument en Markt:

- Mededingingsbeleid voorkomt concurrentiebeperkingen, zodat markten goed functioneren.
- De NMa (vanaf 2013; ACM) handhaaft het kartel- en misbruikverbod en toetst fusies en overnames.
- Directe effecten voor de consumentenwelvaart van het toezicht worden geschat op € 250-350 mln.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Het verder vergroten van de efficiëntie en effectiviteit van het markttoezicht (mededingingstoezicht, sectorstipiefiek markttoezicht en consumentenbescherming) door de uitoefening daarvan onder te brengen bij één nieuwe autoriteit, de Autoriteit Consument en Markt (ACM), waarin de NMa, OPTA en Consumentenautoriteit opgaan per 1 januari 2013.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het mededingingstoezicht, consumentenbescherming en sectorstipiefiek markttoezicht zijn nu versnipperd over verschillende toezichthouders. Dit zorgt onder andere voor onnodige belemmeringen in de informatieverstrekking en kennisdeling tussen de verschillende soorten markttoezicht en voor onduidelijkheid bij bedrijfsleven en consument.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De overheid dient de juiste randvoorwaarden voor het goed functioneren van markten te scheppen. Het samenvoegen van het markttoezicht in de ACM en het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie daarvan vergt wetgeving.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

De Mededingingswet en de NMa/ACM. De NMa/ACM houdt toezicht (op basis van de daarvoor bestaande bestuursrechtelijke bevoegdheden) en kan handhavend optreden tegen overtredingen van de Mededingingswet, bijvoorbeeld met boetes, dwangsommen en bindende aanwijzingen.

Financieel plaatje?

Het budget voor het mededingingstoezicht door de NMa bedraagt in 2012 circa € 43,5 mln. De directe, positieve effecten voor de consumentenwelvaart van het mededingingstoezicht worden op basis van de directe effecten in voorgaande jaren geschat op € 250 to € 350 mln.

Juridische implicaties?

De oprichting van de ACM vergt wetgeving die de instelling van de ACM regelt en die de bestaande procedures, taken en bevoegdheden harmoniseert en vereenvoudigt. De formele oprichting van de ACM enerzijds en de stroomlijning van de bestaande wetgeving anderzijds wordt in separate wetsvoorstellen geregeld.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

De samenvoeging leidt ertoe dat het bedrijfsleven voortaan met één loket te maken heeft. Voor de consument zorgt het ervoor dat zijn belangen beter worden gewaarborgd. Voor de overheid zorgt de samenvoeging voor een besparing van circa € 7,4 mln. per jaar.

Vereist proces?

De Instellingswet ACM is op 2 oktober 2012 met algemene stemmen aangenomen door de Tweede Kamer. De Instellingswet ACM dient op 1 januari 2013 in werking te treden. De wet die zorgt voor stroomlijning en vereenvoudiging dient op 1 januari 2014 in werking te treden.

28. Postmarkt/aanvulling toezicht

- De hoeveelheid post neemt af door internet, sms en andere vormen van communicatie.
- Verwacht wordt dat de daling van 6 procent in 2010 zich de komende jaren zal voortzetten.
- Ondanks de krimp worden jaarlijks nog altijd 4,8 miljard (in 2010) poststukken verstuurd.
- Post is daarmee voor burgers en bedrijven van groot belang voor communicatie en handelsverkeer.
- De bezorgdagen worden teruggebracht van 6 dagen naar 5 dagen in de week.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Een goede en betrouwbare postdienstverlening.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het aantal landelijke concurrenten is afgenomen tot twee en het postvolume krimpt. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot mededingingsproblemen, zoals concurrentiebeperkend gedrag. Uiteindelijk kan dit de belangen van burgers en bedrijfsleven schaden.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Vanwege het belang voor burgers en bedrijven waarborgt de overheid een betaalbare en toegankelijke basisvoorziening; de universele postdienst. Hierop wordt toezicht gehouden door de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA, straks: ACM). De huidige problematiek rechtvaardigt een aanvulling op het toezicht, naast toezicht op de universele postdienst.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Aangekondigd is dat OPTA de bevoegdheid krijgt een partij op de postmarkt met aanmerkelijke marktmacht specifieke verplichtingen op te leggen, bijvoorbeeld transparantie over de prijsstelling. Deze bevoegdheden voorkomen mededingingsproblemen.

Financieel plaatje?

De administratieve lasten worden geschat op maximaal € 232.000 (in het uiterste geval dat alle mogelijke verplichtingen gelijktijdig worden opgelegd). Dit is relatief beperkt in vergelijking tot de totale administratieve lasten van de huidige postregelgeving à maximaal € 5,2 mln.

Juridische implicaties?

Aanvullingen van de bevoegdheden van OPTA vergen een wijziging van de Postwet 2009.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Voor ondernemingen met aanmerkelijke marktmacht kan het betekenen dat zij moeten voldoen aan door OPTA opgelegde aanvullende verplichtingen. Andere postvervoerbedrijven en eindgebruikers hebben voordeel bij het voorkomen van mededingingsproblemen.

Vereist proces?

Het wetgevingstraject is gestart en het streven is om het wetsvoorstel dit najaar aan de Tweede Kamer aan te bieden.

29. Telecom

- 60% van onze economische groei is gerelateerd aan ICT-toepassingen.
- Vrijwel alle sectoren in Nederland zijn afhankelijk van een goed functionerend internet en dus van een goed functionerende telecom-infrastructuur.
- De vraag naar bandbreedte neemt per jaar toe met 30% tot 40%, zeker door groei mobiele data.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Nederland heeft een open en voor iedereen toegankelijk internet, met ruimte voor innovatie. Bedrijven en consumenten gaan met gerechvaardigd vertrouwen online.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Gebrek aan innovatie en vertrouwen in gebruik van internet belemmert de economische groei. Vier op de tien Nederlandse bedrijven laat kansen onbenut vanwege gebrek aan vertrouwen in de veiligheid en betrouwbaarheid van internet. Een versterking van het vertrouwen geeft zicht op ruim € 1 mrd. extra omzet voor Nederlandse internethandel in 2014.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Schaarste aan frequenties voor mobiel breedband vraagt om een marktmeester. Bovendien zijn de maatschappelijke baten hoger dan de particuliere baten die telecom- en internetaanbieders meewegen in hun beslissingen.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

De beschikbaarheid van voldoende frequenties stellen toegankelijk mobiel internet, met ruimte voor innovatie, zeker. Frequenties in de 2,0 en 3,5 GHz-band worden (her)uitgegeven. Nieuwe afspraken over nationale roaming (gebruikmaken van netwerk andere provider) zorgen dat klanten kunnen blijven communiceren bij uitval van een netwerk. Een nieuwe visie op e-privacy kan inzicht én zeggenschap over het gebruik van hun privacy gerelateerde gegevens handen en voeten geven. Dat creëert vertrouwen in internetgebruik.

Financieel plaatje?

Uitgifte van frequenties via veiling levert inkomsten voor de overheid op.

Juridische implicaties?

Het beperken van consequenties van uitval van netwerken vergt, afhankelijk van de vormgeving, aanpassing van regelgeving.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Telecom- en internetaanbieders investeren in de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van netwerken en diensten. Bedrijfsleven en burgers kunnen met meer vertrouwen gebruikmaken van internet.

Vereist proces?

Na consultatie is uitgifte frequenties 3,5 GHz voorzien in 2013 en van 2 GHz in 2014. Afspraken over nationale roaming en de visie op e-privacy moeten nog worden uitgewerkt.

Internationale Betrekkingen

30. Economische diplomatie, Internationaal ondernemen en Topsectoren

- Nederland is de 7^e grootste importeur en 5^e grootste exporteur ter wereld.
- Nederland is de 7^e grootste investeerder wereldwijd en 8^e ontvanger van buitenlandse investeringen.
- De Nederlandse economie is zeer afhankelijk van het buitenland. Een toename van de NL handel met vier procent, zorgt voor een procent meer economische groei.
- Buitenlandse investeerders zijn goed voor 16% van de banen in de private sector.
- Van het totale inkomen van Nederland is een derde direct aan het buitenland toe te schrijven
- De industrie is voor ongeveer tweederde van zijn afzet afhankelijk van buitenlandse markten.
- Export schraagt in 2012 driekwart van de groei van de Nederlandse economie.
- Uitdaging om een groter deel van het bedrijfsleven, met name MKB, internationaal actief te laten worden (ABNAMRO heeft becijferd dat MKB 46 miljard euro aan onbenut exportpotentieel laat liggen).
- Slechts 4% van de Nederlandse export gaat naar landen waar zo'n 50% van de toekomstige groei wordt verwacht, de zgn. BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India en China) en Turkije en Golfstaten.
- Globalisering en toenemende onderlinge mondiale afhankelijkheid vragen in toenemende mate om maatschappelijk verantwoord ondernemen en vergroening van economische groei.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

- Internationale handel en het aantrekken van buitenlandse investeringen zijn essentieel voor banen en economische groei in Nederland. Om uit de economische crisis te komen moeten we topprestaties blijven neerzetten. Behoud van marktaandeel in Europa en vergroten marktaandeel buiten Europa en het positioneren van Nederlandse bedrijven in opkomende markten in Azië, Zuid Amerika en Afrika, met aandacht voor de duurzame kanten van internationaal ondernemen.
- Het topsectorenbeleid is daarbij essentieel: publiek-privaat krachten bundelen om de Nederlandse concurrentiepositie wereldwijd te versterken en de aantrekkingskracht van Nederland (voor onder meer investeringen en kenniswerkers) te vergroten. Het bedrijfsleven is primair aan zet, maar zal ook in steeds grotere mate een beroep doen op economische diplomatie door de Nederlandse overheid. Die moet optimaal worden afgestemd op de behoeften van de topsectoren.
- Ambitie is om een groter deel van het bedrijfsleven internationaal actief te laten worden, met name het Nederlandse middenbedrijf. Dat is echter vaak nog te weinig op de hoogte van de ondersteuningsmogelijkheden van de Nederlandse overheid. De overheid zal daar dus meer aandacht aan moeten geven.
- Ambitie is ook om het Nederlandse marktaandeel op de BRIC's/opkomende markten te vergroten. Het uitbouwen van de Nederlandse positie op deze groeiemarkten is van belang.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

- De concurrentiekracht van het Nederlands bedrijfsleven heeft continu versterking, want de internationale concurrentie zit niet stil. Die versterking vergt werken aan alle facetten die groei vermogen beïnvloeden: kennis, innovatie, regeldruk en human capital. Daarbij is internationalisering van wezenlijk belang. Nederland verdient het geld immers vooral in het buitenland.
- Met name het MKB lukt dit vaak niet geheel op eigen kracht. Via het buitenlands economisch beleid en de inzet van het postennet in het buitenland tracht de overheid het bedrijfsleven daarbij te helpen. Met afnemende overheidsmiddelen wordt het echter steeds belangrijker om deze middelen optimaal te richten op de belangrijkste ondersteuningsbehoeften van het bedrijfsleven. Daar wordt momenteel samen met de topsectoren aan gewerkt.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

- In veel landen werpt de overheid belemmeringen op voor het buitenlandse bedrijfsleven. Ambassades hebben een cruciale rol om die belemmeringen weg te nemen.
- Daarnaast geldt vooral voor MKB-ers dat ze onvoldoende zicht hebben op kansen in het buitenland en niet de middelen hebben om zonder hulp nieuwe markten te betreden. De Nederlandse overheid kan dan via de ambassades helpen met informatie en het leggen van contacten.

- Ook is een lobby van de overheid soms nodig om bedrijven binnen te brengen bij besluitvormers. In sommige landen geldt dat ook voor grote bedrijven. Verder heeft de overheid een belangrijke rol bij het aantrekken van buitenlandse investeerders. Afgezien van banen zijn die buitenlandse bedrijven of onderzoeksinstituten vaak cruciaal om het netwerk van de topsectoren in Nederland te versterken.
- Om al deze redenen wordt economische diplomatie (ED) steeds belangrijker. Vooral in veel opkomende markten kan met economische diplomatie het verschil worden gemaakt, aangezien de rol van de overheid in deze landen relatief groot is.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

- Strategische reisagenda van het kabinet: de strategische “economische” reisagenda van het hele kabinet wordt voor een groot deel bepaald door de internationale agenda’s van de topsectoren. EL&I voert de regie op de economische missies en stemt hiervoor af, onder meer met andere departementen en de gemeentes en provincies. Op deze manier ontstaat een betere afstemming, coördinatie en combinatie van de bezoeken en het bevordert het uitdragen van een uniforme boodschap. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat missies een effectief instrument zijn om handel te bevorderen en investeringsstromen op gang te brengen.
- Inzet op Economische Diplomatie door snel identificeren van problemen van bedrijven via actief accountmanagement, meldpunt Handelsbelemmeringen, signalering posten en andere wegen. Via inspanning op ‘hoog’ ambtelijk niveau, met gepaste inzet van politieke kanalen worden handelsbelemmeringen, individuele problemen en markttoegang gerealiseerd.
- Inzet postennet: het postennet (ambassades, consulaten-generaal en Netherlands Business Support Offices) vervult een essentiële rol om het Nederlandse bedrijfsleven te ondersteunen, deuren te openen en van de juiste informatie te voorzien over lokale markten/kansen. Ingezet wordt op een verdere versterking van de economische functie van het postennet (economische diplomatie, innovatie, landbouw, investeringsacquisitie).
- Instrumentarium voor Internationaal Ondernemen: o.m. Starters for International Business (informatie, advies, collectieve promotie), Partners for International Business (publiek private samenwerking, er is geld voor speciale overheidsactiviteiten in het kader van het een af te spreken meerjarig plan van aanpak). Effectievere inzet van ontwikkelingssamenwerking door een koppeling van belangen van het ontvangende land en het bedrijfsleven.
- Als de OS relatie wordt afgebouwd met landen, dan moet actief de hulprelatie worden veranderd in een wederzijdse economische relatie. Een nuttig instrument is de zgn. transitiefaciliteit die al werkt voor Colombia, Vietnam en Zuid-Afrika.

Er is een Dutch Trade Board (DTB) met als leden CEO’s van grote bedrijven, de voorzitters van MKB Nederland en VNO–NCW en de bewindspersonen van EL&I. Doel van de DTB is het stimuleren van internationaal ondernemen, het gericht steunen van topsectoren om internationaal aan de slag te gaan, te coördineren en hiervoor continu aandacht te vragen en anderzijds ook afspraken te maken over de strategische reisagenda. De DTB is een uniek samenwerkingsverband van publieke en private partijen op hoog niveau op het gebied van internationaal ondernemen. Aanwezigheid op politiek niveau draagt bij aan het gezag van de DTB.

Financiële consequenties

Voor de invulling van economische diplomatie zijn geen extra middelen, daarom moet slim worden omgegaan met bestaande instrumenten.

Juridische consequenties

Geen

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen? Geen

Vereist proces?

Nauw overleg is vereist met de topsectoren rechtstreeks en via VNO-NCW, met uiteindelijke afstemming in de Dutch Trade Board (DTB), als het gaat om de marktwerkingplannen van de topsectoren en de inzet van de strategische reisagenda.

31. Handelspolitiek

- Bestrijden van handelsbarrières in landen buiten de EU, die het effectief opereren van het Nederlandse bedrijfsleven belemmeren.
- In de huidige impasse m.b.t. Doha 'single undertaking' zorgen voor voortgang op belangrijke deelonderwerpen van de Doha ronde.
- Actief stimuleren van discussie/agendering van nieuwe onderwerpen (voedselzekerheid, mededinging, mondiale waardeketens) binnen de WTO.
- Sturen op een offensieve, toekomstgerichte, *bilaterale* EU handelsagenda - bv incl. onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord met Japan.
- Binnen handelsonderhandelingen aandacht blijven vragen voor goede invulling van hoofdstuk over duurzaamheid.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

- Verder vrijmaken van de bilaterale handel met economisch relevante partners door het verlagen van douanetarieven, en wegnemen van zgn. non-tarifaire belemmeringen voor goederen en diensten. Ook worden afspraken gemaakt over intellectueel eigendom, toegang tot overheidsaanbestedingen, etc.
- Korte/middellange termijn: afsluiten van deelakkoorden onder/gerelateerd aan de Doha agenda, bv op het vlak van handelsfacilitatie en plurilateraal dienstenakkoord.
- Lange termijn: verder vrijmaken van de wereldhandel door het verlagen van douanetarieven, vergroten van markttoegang voor goederen en diensten, vergemakkelijken van de wereldhandel en verbeteren van de WTO-regelgeving i.h.k.v. Doha single-undertaking (bijv. subsidies).
- Het effectief in Europees verband en via bilaterale economische diplomatie bestrijden van handelsbarrières in landen buiten de EU, door:
 - het signaleren en analyseren van nieuwe handelsbarrières in het buitenland.
 - monitoring van protectionisme.
 - samenwerking en coördinatie van activiteiten bij commissie, lidstaten en bedrijfsleven om dergelijke barrières te bestrijden.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Vrijhandelsakkoorden

Sinds 2006 is de EU onder de "Global Europe" visie diverse vrijhandelsakkoorden aan het onderhandelen. In 2009 was het eerste akkoord met Zuid-Korea afgerond. Deze is in september 2010 door alle EU lidstaten getekend en wordt sinds juli 2011 voorlopig toegepast. Verder zijn de onderhandelingen met de Andeslanden (Colombia en Peru) en Centraal-Amerika afgerond. Ratificatie is in gang gezet.

In de ASEAN regio zijn onderhandelingen opgestart met Singapore, Maleisië en Vietnam. De verwachting is dat een akkoord met Singapore snel afgerond kan worden.

Datzelfde geldt voor de onderhandelingen met Canada.

Naar verwachting kan in 2013 worden gestart met de onderhandelingen met Japan en mogelijk ook met de VS.

Onderhandelingen met India lopen moeizaam. Mogelijk worden deze in 2013 (tijdelijk) stilgelegd. Ook de onderhandelingen met de Mercosur-regio zullen waarschijnlijk worden stilgelegd - voortgang wordt ernstige belemmerd door de protectionistische houding van Argentinië en recente toetreding van Venezuela.

Met de voormalige koloniën in de ACS-regio worden Economische Partnerschapsakkoorden onderhandeld (FTAs met sterke ontwikkelingscomponent). Eind 2009 is het eerste van deze akkoorden door de landen in het Caribische gebied getekend.

Markttoegang

Verdere uitbouw van activiteiten. Op Europees niveau is beleidsontwikkeling volop gaande en worden taken gaandeweg uitgebreid. In Nederland, en binnen EL&I wordt vooral ingezet op verdere verbetering van de onderlinge samenwerking (verkorting van de reactietermijnen, sneller doorspelen en afhandelen van zaken, bredere toegang tot informatie) met EVD, postennetwerk, bedrijfsleven etc.

WTO/Doha ronde

Onderhandelingen in het kader van Doha 'single undertaking' verkeren in een diepe impasse door de wensen en houding van enkele sleutelspelers (VS, India, China). Op deelonderwerpen (toetredingen van minst ontwikkelde landen en handelsfacilitatie) wordt voorzichtig voortgang geboekt. Recente G20 top heeft begrip gekweekt voor wederzijdse economische afhankelijkheid via mondiale waardeketens.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Nederlandse, internationaal opererende bedrijven worden geraakt door handelsbarrières in het buitenland. Georganiseerd bedrijfsleven (VNO/NCW, brancheorganisaties) ondersteunt activiteiten onder andere via Europese brancheorganisatie, maar actief (EU gecoördineerd) overheidsingrijpen (G2G, government to government) is nodig om barrières ook daadwerkelijk weg te nemen.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

WTO/Vrijhandelsakkoorden

Handelspolitiek is EU competentie. De EU Commissie onderhandelt zowel in de WTO, als bilateraal over vrijhandelsakkoorden met derdelanden en doet dit op basis van sturing door de lidstaten via het Handelspolitiek Comité (TPC, Trade Policy Committee) in Brussel.

Markttoegang:

- Crashteam oneerlijke concurrentie
- Economische diplomatie
- Handelspolitiek, o.a. trade barrier regulation
- Economische diplomatie en G2G samenwerking.

Financieel plaatje?

WTO

Een afgerond Doha-akkoord levert de wereld tussen de 100 en de 300 miljard dollar op per jaar. Een zeer groot deel van deze winst is te behalen door een akkoord over handelsfacilitatie.

Juridische implicaties?

In vrijhandelsakkoorden worden bindende afspraken gemaakt over toegang van derde landen tot de EU en Nederland. Deze afspraken moeten op correcte wijze worden geïmplementeerd.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Markttoegang

Nederlands bedrijfsleven krijgt in de praktijk de toegang tot derde markten buiten de EU, waar bedrijven - op basis van internationaal geldende regels en afspraken - recht op hebben.

Vrijhandelsakkoorden

Vrijhandelsakkoorden leveren aanzienlijke economische winst op. Handelsvrijmaking in FTA Zuid-Korea levert Nederland 1,5-2 miljard euro aan baten op. FTA Canada kan ons op termijn per jaar ruim een miljard euro aan extra handel opleveren (ruwe schatting). Voor FTA India wordt extra Nederlandse handel ter waarde van zo'n 650 miljoen euro voorzien.

WTO

Gezien het belang van handel voor de Nederlandse economie, heeft Nederland ook een boven gemiddeld groot belang bij een helder en voorspelbaar handelssysteem, gebaseerd op mondiaal geldende en afdwingbare regels. Een deelakkoord over handelsfacilitatie levert het Nederlandse internationaal bedrijfsleven en de Nederlandse economie welvaartswinst op.

Vereist proces?

EL&I is eerstverantwoordelijk en schakelt met bedrijfsleven over Nederlandse belangen over alle relevante handelspolitieke zaken. Industrie- bedrijfsleven(VNO-NCW e.d.) is voorstander van vrijmaken van handel en direct belanghebbende bij wegnemen van marktbarrières. Landbouworganisaties idem, in enkele gevallen kritischer i.v.m. defensieve belangen (o.a. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en subsidies). NGOs en TK zijn soms kritisch over de effecten van vrijhandel en het aangaan van handelsrelaties met landen die qua mensenrechten/milieuwetgeving het minder goed doen.

M.b.t. markttoegang: verbetering van de onderlinge, Nederlandse samenwerking (verkortung van de reactietermijnen, sneller doorspelen en afhandelen van zaken, bredere toegang tot informatie) met EVD, postennetwerk, bedrijfsleven etc. Bilateraal opbrengen van specifieke barrières, bv. in het kader van handelsmissies. Zorgen dat de EU ook voor Nederlands bedrijfsleven relevante barrières effectief aanpakt.

EL&I is binnen Den Haag leidend en coördinerend op vlak van handelspolitiek; BZ/OS en vakdepartementen letten op hun belangen en leveren input voor instructies.

32. Strategische acquisitie

- Acquisitie gaat over het stimuleren van buitenlandse investeringen in Nederland.
- Buitenlandse bedrijven zijn goed voor 16% van de Nederlandse private werkgelegenheid.
- Een derde van de R&D-uitgaven in Nederland komt voor rekening van buitenlandse bedrijven.
- Strategische acquisitie van buitenlandse bedrijven versterkt de Nederlandse economie.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Nederland moet dé plek worden voor buitenlandse investeerders. Via strategische acquisitie trekt EL&I hoogwaardige bedrijven aan die de Nederlandse kennis- en innovatie-infrastructuur versterken en voor extra werkgelegenheid zorgen. Voor 2012 is de doelstelling dat EL&I 150 investeringsprojecten aantrekt, waarvan 30% hoogwaardige, innovatieve investeringen.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

In 2011 is door EL&I voor € 1,4 mrd. aan investeringen binnengehaald, goed voor ruim 4300 banen. Van de aangetrokken 193 projecten had 28% een hoogwaardig, innovatief karakter.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Nederlandse bedrijven profiteren van de kennis en innovatie van buitenlandse bedrijven. Daarnaast zorgen buitenlandse bedrijven voor meer concurrentie, waardoor ook Nederlandse bedrijven efficiënter gaan werken. Hierdoor zijn de voordelen van de buitenlandse investeringen voor de maatschappij groter dan alleen voor de investerende bedrijven zelf. Bovendien zijn buitenlandse bedrijven minder goed op de hoogte van investeringsmogelijkheden in Nederland dan binnenlandse bedrijven. Zonder acquisitiebeleid zouden er daarom minder buitenlandse investeringen zijn dan optimaal is.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Het acquisitiebeleid wordt uitgevoerd door het Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), onderdeel van EL&I.

Naast generieke acquisitie is de ambitie dat er naar de toekomst toe steeds meer strategisch wordt geacquireerd door NFIA. Strategische acquisitie is een andere vorm van acquisitie waarbij er met hulp van specialistische sector kennis proactief investeringen worden geïdentificeerd die de betreffende sector maximaal kunnen versterken. Naast de huidige pilot in de sectoren Chemie en Agrofood is de ambitie deze aanpak over meerdere topsectoren uit te rollen.

EL&I houdt ook het vestigingsklimaat in den brede scherp in de gaten. Hiervoor heeft het meerdere kanalen, o.a. NFIA, VNO-NCW, internationale Kamers van Koophandel (American Chamber of Commerce (AmCham), Duits-Nederlandse Handelskamer etc.) en de Regiegroep Acquisitie & Vestigingsklimaat (voortgekomen uit de topsector Hoofdkantoren). Er wordt gelet op zowel "harde" factoren zoals fiscaliteit en gelijk speelveld als "zachte" factoren zoals Engelstalige dienstverlening voor expats. De aanpak van problemen is zeer divers en varieert van signalering (bv. investment climate survey van NFIA bij bestaande investeerders) tot concrete oplossingen (zoals de pilot versnelde afgifte werkvergunningen samen met SZW).

In 2012 is de Regiegroep Acquisitie & Vestigingsklimaat ingesteld met als belangrijkste taak het bijdragen aan het acquisitiebeleid en het versterken van het Nederlandse vestigingsklimaat op basis van signalen uit het veld. De Regiegroep bestaat uit de leden van het voormalige Topteam Hoofdkantoren aangevuld met de burgemeesters van Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven, de voorzitter van het Interprovinciaal Overleg, een vertegenwoordiger van AmCham en de NFIA. De Regiegroep wordt voorgezeten door de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Financieel plaatje?

Het budget voor acquisitie bedroeg in 2011 € 11 mln. Dit heeft bijgedragen aan € 1,4 mrd. aan investeringen en ruim 4300 banen.

Juridische implicaties?

EL&I verleent jaarlijks de opdracht aan NFIA.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Nederlandse bedrijven profiteren van (hoogwaardige) kennis, technologie, vaardigheden, kapitaal en innovatie die ons land binnenstromen via buitenlandse bedrijven die zich hier vestigen. Werknemers profiteren van een groter aanbod van hoogwaardige werkgevers.

Vereist proces?

Niet van toepassing.

33. Europese Groeiagenda

- De economische groei in de Eurozone stagneert met een krimp van 0,3% in 2012.
- Voor volgend jaar wordt slechts broos herstel geraamd: 1,3% in de EU en 1,0% in de eurozone.
- Verschillen tussen landen blijft groot en ramingen van Italië, Griekenland en Spanje verslechteren.
- Naast bezuinigingen zet de EU in op een groeiagenda om economische groei te herstellen.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Herstel van economische groei in de Europese Unie, via gezonde overheidsfinanciën, structurele hervormingen en een goed functionerende interne markt.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Sinds het uitbreken van de kredietcrisis in 2008 is er in de EU nog sprake van economische krimp en blijft vertrouwen bij consumenten en bedrijven laag. Nederland benadrukt samen met andere gelijkgezinde landen al geruime tijd het belang van maatregelen gericht op groei, door middel van verschillende groeibrieven. De boodschap is EU-breed opgepikt. Tijdens diverse Europese Raden wordt gesproken over mogelijkheden om de groei in Europa te vergroten. Deze groeiagenda zal komende periode verder vorm krijgen.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De Europese markt vormt veruit de grootste markt voor Nederlandse ondernemers. De overheid kan faciliterend optreden indien het bedrijfsleven wordt belemmerd in ondernemen, innoveren en investeren. Dit is met name een verantwoordelijkheid van de lidstaten bijvoorbeeld waar het gaat om fiscale maatregelen, onderwijs en opleiding. De toegevoegde waarde van de Europese Unie ligt enerzijds in het aansporen van lidstaten voor het nemen van verantwoordelijkheid (middels het Europees Semester) en anderzijds op het creëren van de juiste voorwaarden op Europees niveau voor groei van het bedrijfsleven en om grensoverschrijdend zaken te doen.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Versterken van de interne markt, vermindering regeldruk, verbeteren van toegang tot financiering en mondiale vrijhandel als structuurversterkende maatregelen. Daarnaast kan de EU-begroting 2014-2020 een grotere bijdrage leveren aan concurrentievermogen en groei (via zowel onderzoek en innovatie als via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en de Structuurfondsen). Tot slot kan groei gestimuleerd worden door de uitleencapaciteit van de Europese Investeringsbank (EIB), het betrekken van privaat kapitaal bij Europese infrastructuurprojecten en inzet van niet-gebruikte Structuurfondsen.

Financieel plaatje

Structurele maatregelen leveren economische groei op; als kostenpost kan eventueel inzet van niet-gebruikte middelen gezien worden.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Betere toegang tot EU-markten, minder administratieve lasten, ruimere toegang tot financiering en vergroting van de totale welvaart.

Vereist traject?

Vormgeving groeiagenda tijdens Europese Raden en verdere uitwerking in de maanden daarna.

34. Interne markt Europese Unie

- De interne markt heeft geleid tot 4 tot 6 % BBP-groei.
- Dat is gelijk aan jaarlijks een extra maandsalaris en de creatie van 2,75 miljoen banen in Europa.
- Van de Nederlandse goederenexport is 18% te danken aan de interne markt.
- Prijsverschillen tussen lidstaten zijn gedaald van 39% in 1995 naar slechts 26% in 2005.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

De introductie van een Unitair octrooi, voltooiing van de digitale interne markt voor 2015, versterking van de Europese dienstenmarkt, transport (betere interconnectie van het spoor en opheffen van cabotageregels bij wegtransport), energie (implementatie en toepassing derde energiepakket) en verbetering van interne marktregelgeving.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De interne markt is nog niet voltooid. Nederlandse ondernemers die in het buitenland actief willen worden, ervaren verschillen in wet- en regelgeving, gebrek aan uniforme standaarden en administratieve procedures.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Nederlandse ondernemers profiteren van een goed werkende Europese interne markt, waarin zij niet worden gehinderd door verschillen tussen lidstaten. Dit verkleint de transactiekosten en draagt bij aan een gelijkwaardig speelveld. Participatie in Europese onderhandelingen hierover een overheidstaak bij uitstek.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

De Europese Commissie heeft vorig jaar twaalf initiatieven aangekondigd om de interne markt te versterken. Hierover onderhandelen de Europese Raad en het Europees Parlement momenteel. De initiatieven gaan bijvoorbeeld over een eenvoudig octrooi dat in heel Europa geldig is, standaarden, beroepskwalificaties en aanbestedingseisen voor overheidsopdrachten. Op 3 oktober 2012 heeft de Commissie een tweede pakket met twaalf initiatieven aangekondigd op het gebied van o.a. de digitale interne markt, transport, energie, mobiliteit van burgers en consumentenvertrouwen.

Financieel plaatje?

Versterking van de interne markt leidt tot grotere welvaart. De kosten zijn beperkt tot de inzet van ambtelijke ondersteuning. De interne markt kan leiden tot een andere welvaartsverdeling.

Juridische implicaties?

Europese wetgeving, en implementatie van Europese richtlijnen in Nederlandse wetgeving.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Grotere afzetmogelijkheden voor Nederlandse ondernemers, meer concurrentie door toetreding van buitenlandse aanbieders, minder of eenvoudigere administratieve procedures in andere Europese landen en een groei van de totale welvaart.

Vereist proces?

Er dient overeenstemming bereikt te worden tussen de lidstaten in de Europese Raad en tussen Raad en Europees Parlement. Daarna dient tijdige en juiste implementatie in nationale wetgeving te volgen.

35. Meerjarig Financieel Kader (MFK) Europese Unie 2014-2020

- Het overgrote deel van het Meerjarig Financieel Kader (MFK; de EU meerjarenbegroting voor de periode 2014-2020) raakt beleidsterreinen EL&I: landbouw- gelden (37%), cohesiebeleid (33%) en concurrentievermogen (10%).
- Nederland ontvangt jaarlijks gemiddeld € 1 mrd. uit het gemeenschappelijk landbouwbeleid, € 500 mln. voor onderzoek en innovatie en € 300 mln. aan structuurfondsen.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Een moderne en sobere EU-begroting gericht op de uitdagingen van de toekomst.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Nederland is nettobetalder aan de EU maar ontvangt jaarlijks een substantieel bedrag uit de EU-begroting. Deze middelen versterken het concurrentievermogen. Voor onderzoekinstellingen worden EU-middelen steeds belangrijker, en de ontvangen structuurfondsen worden gebruikt voor innovatie, kennisontwikkeling, een attractieve leefomgeving, grensoverschrijdende samenwerking, werkgelegenheid en scholing. EU-middelen voor infrastructuur worden daar waar de markt faalt, ingezet voor bijvoorbeeld de uitrol van breedband in buitengebied.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De EU-begroting heeft een basis in het Verdrag van Lissabon. De rechtvaardiging voor de rol van de lidstaten is: 1) Lidstaten zorgen via afdrachten voor de financiering van de EU-begroting; 2) Lidstaten stellen samen met het Europees Parlement en de Europese Commissie de EU-begroting vast en onderhandelen over het Meerjarig Financieel Kader; 3) Lidstaten zijn voor de Europese Commissie aanspreekpunt voor de besteding en uitvoering van EU-gelden. De rechtvaardiging voor het overheidsingrijpen bij de beleidsprogramma's die door de EU-begroting worden gefinancierd verschilt per beleidsterrein (zie bijv. fiches structuurfondsen, Gemeenschappelijk Landbouwbeleid etc.).

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Zie afzonderlijke informatie over het gemeenschappelijk landbouwbeleid, structuurfondsen, onderzoek en innovatie.

Financieel plaatje?

Over de Nederlandse ontvangsten in de periode 2014-2020 valt momenteel nog niets te zeggen. Dit zal afhangen van de uitkomst van de onderhandelingen tussen de lidstaten over het Meerjarig Financieel Kader (MFK).

Juridische implicaties?

Het Meerjarig Financieel Kader wordt vastgesteld via een Europese verordening.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Aanwending van Europese gelden kan het concurrentievermogen van de Nederlandse economie versterken en dus bijdragen aan de totale welvaart.

Vereist proces?

Het streven is dat de lidstaten het voor het eind van 2012 eens worden over het MFK. Daarna moet nog een akkoord bereikt worden met Europees Parlement.

36. Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO)

- De voortschrijdende globalisering van de economie betekent dat Nederlandse bedrijven meer te maken krijgen met de zogenaamde global governance gap (regelgeving en/of handhaving op het vlak van milieu, arbeids- of mensenrechten die in het buitenland zwakker is dan in Nederland).
- Nederlandse bedrijven dienen zich bewust te zijn van hun eigen verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke effecten van hun internationaal opereren.
- Als referentie voor wat de overheid van Nederlandse bedrijven verwacht gelden de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Alle Nederlandse bedrijven met internationale productie- of toeleveringsketens handelen maatschappelijk verantwoord.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Er zijn veel Nederlandse bedrijven met een goede internationale MVO reputatie. Toch zal de bedrijfsvoering van menige onderneming nog niet (ten volle) in overeenstemming zijn met de recent aangepaste (2011) verwachtingen die zijn neergelegd in de OESO Richtlijnen.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De overheid dient het (morele) kader van fatsoenlijk ondernemerschap waar nodig actief onder de aandacht van bedrijven te brengen. In geval van vermeende schendingen van de OESO Richtlijnen dient de overheid, cf. afspraken tussen de OESO landen, geschillenbeslechting aan te bieden via zogenaamde Nationale Contactpunten OESO-richtlijnen (NCP). Het Nederlandse NCP wordt ondersteund via een secretariaat binnen EL&I.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Stimulering en zelfregulering door het bedrijfsleven. Het publiekelijk duiden van de maatschappelijke aspecten van bedrijfsactiviteiten in bepaalde sectoren en /of landen. Voorlichting over de OESO Richtlijnen, de naleving hiervan als voorwaarde voor (financiële) ondersteuning van buitenlandse activiteiten van Nederlandse bedrijven. Faciliteren van en samenbrengen van maatschappelijke organisaties en bedrijven in constructieve dialoog of geschillenbeslechting.

Financieel plaatje

Niet van toepassing.

Juridische implicaties?

Begin 2012 heeft de TK een motie aangenomen waarin het kabinet wordt gevraagd om de richtlijnen voor maatschappelijke verslaglegging van de Raad voor Jaarverslaglegging te (laten) aanscherpen. Uw voorganger heeft aangegeven dat hij de uitwerking van deze motie zou uitstellen totdat bekend is hoe een door de Europese Commissie aangekondigd voorstel voor aanpassing van de Europese Verslagleggingsrichtlijn er op dit vlak uit zou zien. Dit voorstel wordt in het najaar van 2012 verwacht.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Bewustzijn van de noodzaak om maatschappelijk verantwoording te kunnen afleggen over bedrijfsactiviteiten met internationale effecten. Bestendiging positief imago Nederlandse bedrijven / minder kwetsbaar voor reputatieschade.

Vereist proces?

Stimuleren en kritisch monitoren zelfregulering.

37. Exportinstrumentarium

- Voor export van grotere kapitaalgoederen en dienstencontracten biedt de overheid Exportkredietverzekering (EKV) voor een bedrag van circa € 1,5 à 3 mld.
- Een belangrijk deel daarvan wordt niet contant betaald maar dient gefinancierd te worden.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

De ambitie is om als Nederland een level playing field met concurrerende landen voor Nederlandse exporteurs te handhaven voor de financiële ondersteuning van grotere kapitaalgoederentransacties en dienstencontracten met buitenlandse klanten. Een herfinancieringsfaciliteit zou deze ambitie kunnen waarmaken.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Exporteurs in dit segment (grotere kapitaalgoederen en dienstencontracten) worden geacht ook de financiering voor de klant te arrangeren. In een aantal ons omringende landen gebeurt de ondersteuning naast een vorm van EKV veelal ook via aanvullende financiële ondersteuning in de vorm van rente-instrumenten, herfinanciering of directe leningen door de overheid. Nederland doet dit niet voor Nederlandse exporteurs

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Langlopende exportfinanciering (van circa 8 jaar tot max. 12 jaar) is momenteel moeilijker verkrijgbaar omdat het voor banken lastig is de funding (het daadwerkelijke geld) rond te krijgen. Reserveringsverplichtingen onder Basel III spelen hierbij zeker een rol. De markt faalt terwijl deze in concurrerende landen reeds wordt aangevuld door de overheid.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Naast de EKV biedt de Nederlandse overheid geen additionele ondersteuning. Een herfinancieringsfaciliteit kan worden ingesteld om zo het marktfalen grotendeels te neutraliseren zodat:

- banken met de faciliteit exportfinancieringen kunnen herfinancieren bij de overheid waardoor exportfinanciering beschikbaar blijft,
- de rentelasten beperkt blijven of lager worden,
- terwijl de lasten nihil zijn en eerder baten zullen zijn.

Financiële consequenties

Voor EL&I: geen. Voor Financiën kan de regeling positief uitpakken omdat de overheid (vooralsnog) goedkoper inleent dan de minimum rentes waartegen overheidsondersteunde exportfinanciering mag worden uitgeleend.

Juridische consequenties

Beperkt want er verzetten zich geen (inter)nationale regels tegen deze vorm van ondersteuning.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Exporteurs van grote kapitaalgoederentransacties en dienstencontracten kunnen weer op gelijke voet concurreren met hun buitenlandse concurrenten.

Vereist proces?

Met het ministerie van Financiën dient een dergelijke faciliteit te worden uitgewerkt en gezocht zal moeten worden naar een geschikte uitvoerder.

38. Inzet bedrijfsleven bij ontwikkelingssamenwerking

- Nederland besteedt 0,7% van het BNP aan ontwikkelingssamenwerking en behoort daarmee tot de koplopers in de wereld.
- Slechts een beperkt deel hiervan wordt besteed aan zogeheten bedrijfsleveninstrumenten, instrumenten om de betrokkenheid van het (Nederlands) bedrijfsleven bij OS te vergroten: ong. € 300 mln, 0,05% van het BNP.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Het bereiken van economische groei in ontwikkelingslanden mede door inzet op die sectoren waar het Nederlandse bedrijfsleven het verschil kan maken.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De problematiek is tweeledig:

- Ontwikkelingslanden kennen verschillende uitdagingen en hebben een sterke behoefte aan aansluiting op de wereldwijde handels- en investeringsstromen.
- Veel westerse landen (en opkomende landen als China, India en Turkije) laten hun eigen bedrijven profiteren van de ontwikkelingsinspanningen. Het Nederlandse bedrijfsleven ondervindt hiervan nadeel omdat zij niet kunnen profiteren van dergelijke samenwerkingsvormen met de overheid. Zij ondervinden hierdoor concurrentienadeel als zij zich begeven in markten in ontwikkelingslanden waar andere donoren met hun eigen bedrijfsleven optrekken.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Overheidsingrijpen is gerechtvaardigd vanuit het oogpunt van gelijk speelveld evenals vanuit OS-doelstellingen; betrokkenheid van het Nederlands bedrijfsleven kan zorgen voor een win-win situatie voor zowel het ontwikkelings-samenwerking (OS) ontvangende land als voor Nederland. Een agenda waarin BZ en EL&I intensief samenwerken.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

- Er zijn bedrijfsleveninstrumenten vanuit BZ en vanuit EL&I die openstaan voor ontwikkelingslanden. Een gevarieerd aanbod, o.a. programma voor positioneren van clusters, handelsmissies en financieringsinstrumenten. Afgelopen twee jaar is vanuit BZ de omslag gemaakt om meer OS-middelen in te zetten voor het bedrijfsleven. Deze nieuwe focus dient vastgehouden en bestendig te worden. Nederlandse bedrijven moeten hier meer van kunnen profiteren.
- Ondanks deze omslag staat Nederland nog op achterstand: verschillende concurrerende landen (China, Japan, maar ook westerse landen als Denemarken, Duitsland en Frankrijk) bieden zogeheten 'concessionele leningen' aan. Dit zijn leningen waarin een schenkingselement is verwerkt (lage rente, aflossingsvrije periode en een lange terugbetaling). Met deze leningen kunnen investeringen van ontwikkelingslanden en exportorders naar ontwikkelingslanden worden gefinancierd.
- Overwogen kan worden een dergelijk instrument ook in Nederland te ontwikkelen. Dit heeft zowel voordelen voor het Nederlands bedrijfsleven als voor het ontvangende ontwikkelingsland: deze krijgt de beschikking over innovatieve Nederlandse oplossingen te betalen met een zachte lening.
- Ook kunnen onder de vlag van de internationaliseringsoffensieven van de topsectoren (die momenteel vorm krijgen) Nederlandse kennis en kunde ook met OS worden gefinancierd.

Financiële consequenties

Een toegenomen inzet van OS-fondsen t.b.v. betrokkenheid van het bedrijfsleven bij OS heeft geen directe financiële consequenties. Een sterke betrokkenheid van het Nederlands bedrijfsleven zal ten laste worden gebracht van het door het kabinet bepaalde percentage van het BNP dat aan OS wordt besteed (momenteel 0,7%). M.a.w. een andere aanwending van dit vast percentage.

Juridische consequenties

Versterking van deze agenda vergt geen juridisch traject.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Toegang tot ontwikkelingslanden (die vaak ook opkomende markten zijn) verbetert.

Vereist proces?

Niet van toepassing.

39. Exportcontrole strategische goederen (militair en dual-use)

- Bij de uitvoer van strategische goederen bestaan er risico's, die vóór de uitvoer afgedekt moeten worden.
- In de risicoweging gaat het om de balans tussen economie en veiligheid.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Ook bedrijven die strategische goederen produceren, moeten kunnen ondernemen en exporteren. Als het om militaire goederen gaat, worden voorgenomen transacties individueel getoetst aan de criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt. Als het om dual-use goederen gaat, worden waarborgen verlangd over het eindgebruik. De basis hiervoor vormen multilaterale afspraken / regimes.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Exportcontrole op strategische goederenstromen bestaat al lang en functioneert goed, maar nieuwe regels op het gebied van strategische diensten moeten nog "indalen" en in een digitale wereld is het van belang dat de automatisering daar optimaal op is afgestemd.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Strategische goederen kunnen tot (over)bewapening leiden, sluimerende conflicten versterken of een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van massavernietigingswapens. Daar hoort exportcontrole bij.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Voor de exportcontrole op strategische goederen en diensten is een vergunningstelsel opgetuigd en is gespecialiseerde handhaving beschikbaar.

Financiële consequenties

Ook voor de defensie- en veiligheidsindustrie is het van belang dat er exportmogelijkheden zijn. Exportcontrole maakt dit mogelijk.

Juridische consequenties

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Betrokken bedrijven dienen bij EL&I een vergunning aan te vragen. EL&I maakt hierbij een afweging tussen economie en veiligheid.

Vereist proces?

Voorlichting richting bedrijfsleven, aandacht voor level playing field, intensieve samenwerking tussen EL&I, FIN/Douane/Centrale Dienst voor In- en Uitvoer en Ministerie van BZ (bij export militaire goederen).

Natuur en regio

40. Decentralisatie Natuurbeleid

- Decentralisatie van Rijkstaken biedt mogelijkheden voor maatwerk om gebiedsprocessen te versnellen en inrichting en beheer slagvaardig vorm te geven.
- Tegelijk wordt een bijdrage geleverd aan het weer gezond maken van de overheidsfinanciën.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Provinciale uitvoering van duurzaam natuurbeleid, waarmee Nederland voldoet aan de internationale verplichtingen voor behoud biodiversiteit, Natura2000 en Kader Richtlijn Water.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Elf provincies geven uitvoering aan het bestuursakkoord. Eén provincie beraadt zich nog op het akkoord. Decentralisatieafspraken blijven in stand.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Nederland dient aan internationale verplichtingen te voldoen. Daarnaast heeft natuurbeleid een publiek belang dat niet door de markt wordt opgepakt: het belang van een gezonde natuur als leefomgeving en als basis van een duurzame economie.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Bestuursakkoord natuur, overheveling financiën via begrotingsstaat provinciefonds, afwikkeling Investeringsbudget Landelijk Gebied bestuursovereenkomsten via afrondingsovereenkomsten, overheveling wettelijke bevoegdheden met wetsvoorstel natuurbescherming, schrappen ILG door wijziging Wet inrichting landelijk gebied (WILG). Provincies krijgen zeggenschap over groot deel van Dienst Landelijk Gebied.

Financieel plaatje?

De decentralisatie leidt tot een bezuiniging van € 600 mln. in de periode van 2011 tot 2013. Uit het begrotingsakkoord is voor 2013 €200 miljoen ter beschikking gesteld.

Juridische implicaties

Doorzetten wetsvoorstel natuurbescherming en wijziging WILG noodzakelijk.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Behoud en versterking van gevarieerde natuur in Nederland dicht bij de burger en in de streek en voldoen aan internationale afspraken. Meer ruimte economische ontwikkeling nabij Ecologische Hoofdstructuur.

Vereist proces?

Overeenstemming provincies afronding ILG, parlementaire behandeling wetsvoorstel natuurbescherming en wijziging Wet inrichting landelijk gebied.

41. Natuur & Biodiversiteit

- Natuur draagt bij aan (groene) groei, welzijn en een prettige leefomgeving.
- Visie op natuur waarin ecologie, economie en andere maatschappelijke belangen elkaar versterken.
- Nakomen van internationale verplichtingen en internationaal samenwerken om biodiversiteit te behouden met interdepartementale agenda biodiversiteit, herijkte EHS, Natuurwetgeving, Natura 2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Na 2020 geen verdere achteruitgang meer van biodiversiteit waarmee internationale afspraken (EU/mondiaal) worden nagekomen. Samenhangende aanpak van behoud van biodiversiteit, voedselzekerheid, energiezekerheid, grondstoffengebruik en armoedebestrijding: groene groei in ecologisch, economisch en sociaal opzicht.

Natuur in Nederland op orde waarin ecologie, economie en andere maatschappelijke belangen elkaar versterken. Natuur in verbinding met de streek.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het Nederlandse natuurbeleid is in belangrijke mate gebaseerd op het internationale biodiversiteitsbeleid dat mondiaal en op Europees niveau wordt ontwikkeld. Terwijl de publieke waarde van natuur onomstreden is, wordt natuurbeleid nog vaak beleefd als hindernis voor (economische) ontwikkelingen. Verbinding met andere sectoren komt nog onvoldoende tot stand. Bedrijfsleven ziet in toenemende mate natuur en duurzaamheid als business case. De implementatie van Natura 2000 en PAS moet worden versneld: het vlottrekken van de vergunningverlening levert een bijdrage aan economische ontwikkeling en het nemen van de resterende 100 Natura 2000 aanwijzingsbesluiten maakt afronding van beheerplannen mogelijk. Er is maatschappelijke weerstand rond soortenbeleid zoals bv. afschot ganzen.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Het rijk is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en voldoen aan internationale afspraken. Natuur, biodiversiteit en landschap zijn publieke goederen. Baten van deze goederen en sommige nadelige effecten van economische activiteit worden niet altijd geprijsd en via de markt verhandeld. Dat leidt tot onderinvestering in natuurlijk kapitaal, overproductie van ecosysteem-aantastende goederen en diensten, onvoldoende informatie en coördinatieproblemen.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er (instrumenten/mogelijkheden/middelen)?

Internationale verdragen, aanpassen wet- en regelgeving, Natura 2000 aanwijzingsbesluiten en beheerplannen, vergunningen, kennisinstrumenten, stimuleren/faciliteren bedrijfsleven (oa subsidieregeling),

publiekprivate samenwerking in natuurbeheer, Green Deals, programmatische aanpak stikstof (PAS), verduurzamen handelsketens (certificering), uitvoering door andere overheden en organisaties.

Financieel plaatje?

Jaarlijks wordt € 263 mln. uitgegeven aan natuur & biodiversiteit. De middelen uit het decentralisatieakkoord en Lenteakkoord zijn van groot belang voor doelrealisatie.

Welke juridische implicaties?

Het zo snel mogelijk nemen van de resterende 100 Natura 2000 aanwijzingsbesluiten voorkomt ingebrekestelling door Europa. Hierbij is het voorbehoud gemaakt dat gebieden waar stikstof een groot knelpunt is en waarvan vastgesteld is dat de PAS daarvoor een uitkomst biedt, voorlopig niet zullen worden aangewezen.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Natuur op orde draagt mondiaal en in Nederland bij aan economische groei en welvaart. Nederland als bruisende groene Delta, waar het goed wonen en werken is. Meer ontwikkelruimte in en om natuur.

Vereist proces?

Het kabinet komt met een eigen visie op toekomstbestendig natuurbeleid en een agenda biodiversiteit met maatregelen. Bewustwording dat natuurbeleid meer is dan ecologische doelen en geen rem is op ontwikkeling. Integreren natuur in besluitvormingsprocessen overheid en bedrijven. Duidelijkheid voor de gebiedsprocessen om beheerplannen en PAS te laten slagen. Beter omgaan met ethische en maatschappelijke aspecten van soortenbeleid.

42. Vereenvoudiging natuurregelgeving

- Het wetsvoorstel natuurbescherming leidt tot eenvoudiger natuurbeschermingsregels en is nodig voor de realisatie van in het bestuursakkoord afgesproken decentralisatie van bevoegdheden.
- De administratieve lasten worden verminderd met 5,4% en de nalevingskosten met 8%.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Het wetsvoorstel natuurbescherming staat in het teken van de verbinding tussen ecologie en economie en bescherming van natuur. Het voorziet voor burgers en bedrijven in duidelijke en eenvoudige regels ter bescherming van waardevolle natuur, mede vanuit het perspectief van de lange termijn, en in minder administratieve lasten. Bevoegdheden worden zoveel mogelijk gelegd op provinciaal niveau, wat benodigd is om de decentralisatieafspraken te realiseren.

Het wetsvoorstel vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en de Boswet.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De huidige natuurwetgeving vereist veel inspanningen van ondernemers door de opzet en inhoud van de wetgeving. De taakverdeling tussen Rijk en provincies is niet eenduidig en inconsequent.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Bescherming van natuur is een publiek belang voor een duurzame samenleving. Tevens dient Nederland zich te houden aan Europese en internationaalrechtelijke verplichtingen.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Het wetsvoorstel voorziet in verboden, vergunningen en ontheffingen indien dit internationaal rechtelijk verplicht is of noodzakelijk voor de bescherming van natuur. Verder zijn er de aanschrijvingsbevoegdheid, meldingsplicht, zorgplicht, toegangsbepalingen, feitelijke preventieve of herstelmaatregelen en de goedkeuring gedragscodes.

Financieel plaatje?

Doelstelling is een reductie van de administratieve lasten met 5,4% (opbrengst: € 1,3 mln.) en de nalevingskosten met 8% (opbrengst: € 375.000,-). De bestuurlijke lasten van de provincies stijgen met een bedrag tussen € 4,8 mln., tegen een afname van de provinciale lasten van bijna € 625.000; per saldo een toename van € 4.175.000 op jaarbasis. Voor ongeveer € 800.000 bestaan deze lasten uit kosten voor toezicht en handhaving. De overige lasten kunnen door de provincies geheel worden gedekt door retributies bij de aanvrager van een ontheffing.

Juridische implicaties?

Het wetsvoorstel is nodig om afspraken over decentralisatie na te komen.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Administratieve lasten en nalevingskosten dalen voor het bedrijfsleven.

Vereist proces?

Het wetsvoorstel ligt ter behandeling in de Tweede Kamer (TK 33348).

Uitvoering natuurregels in de praktijk

Door stakeholders is sterk aangedrongen op een goede uitvoering van de natuurwetgeving. Er is behoefte aan een heldere en voorspelbare toepassing van de wet, toegankelijke en betrouwbare ecologische informatie, deskundigheid bij het overheidsloket, en een efficiënte handhaving. Met het oog daarop is een traject gestart om bedrijven en burgers te ontzorgen. Er wordt hierbij samengewerkt met provincies, gemeenten, bedrijfsleven en groene organisaties.

43. Europese Structuurfondsen

- De Europese Structuurfondsen versterken de economische concurrentiekracht en cohesie binnen Europa. EL&I is het lidstaatverantwoordelijke departement voor het cohesiebeleid.
- EL&I is primair verantwoordelijk voor het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en coördineert de inbreng voor het Europees Sociaal Fonds (ESF).
- Nederland ontvangt in de periode 2007-2013 in totaal € 1,9 mrd. uit de beide fondsen.
- EFRO is van groot belang voor het Nederlandse bedrijfsleven. Middels het fonds is de innovatie van ruim 13.000 bedrijven gestimuleerd en is steun verleend aan 3000 startende bedrijven.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

De EFRO middelen voor regionaal- economische structuurversterking worden vooral ingezet ter versterking van de regionale dynamiek van de Topsectoren. Dit sluit aan op de Europese ambitie middelen in te zetten voor de EU 2020-doelstellingen rond innovatie, werkgelegenheid en duurzaamheid.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Het huidige programma is in uitvoering en de budgetten zijn nagenoeg volledig bestemd voor projecten. De voorbereidingen van de programmaperiode 2014-2020 zijn in volle gang. Kabinetsstandpunt is dat het cohesiebeleid idealiter beperkt zou moeten blijven tot de armste regio's in de armste lidstaten en grensoverschrijdende samenwerking. Er zit spanning tussen het Nederlands standpunt dat alleen pleit voor middelen voor arme regio's in de armste landen en het voornemen dat wanneer Nederland toch middelen krijgt toebedeeld dat dan een 'fair share' wordt verkregen. Omdat Nederland waarschijnlijk ook structuurfondsen zal ontvangen voor nationale programma's wordt door de regionale partners gewerkt aan de Operationele Programma's 2014-2020.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Het is onze plicht als verantwoordelijke lidstaat voor de Structuurfondsmiddelen deze rechtmatig en doelgericht te besteden. Structuurfondsen bieden een instrument om multiplier effecten te realiseren bij investeringen in (grensoverschrijdende) innovatie en lossen daarmee het probleem van marktfalen op en leveren extra werkgelegenheid en economische groei-impulsen op.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Er zijn twee fondsen. Het fonds voor regionale ontwikkeling, met nationale en grensoverschrijdende programma's (samen: EFRO), waarvoor EL&I verantwoordelijk is. En het fonds voor arbeidsmarkt en scholing (ESF), waarbij SZW het inhoudelijke voortouw heeft. EL&I is coördinerend departement voor beide structuurfondsen.

Financieel plaatje

Nederland ontvangt in totaal € 1,9 mrd. voor beide fondsen in de huidige periode. Indien Nederland ook in de toekomst middelen krijgt toebedeeld, is minimaal een gelijk bedrag aan nationale cofinanciering noodzakelijk. Middelen voor cofinanciering kunnen afkomstig zijn van publieke organen (decentrale overheden, rijk) en van private partners. Cofinanciering door het rijk is wenselijk vanwege de lidstaatverantwoordelijkheid, voortvloeiend uit de Verordeningen en de gewenste beleidsmatige aansluiting van structuurfondsen op het topsectorenbeleid.

Juridische implicaties?

Op Europees niveau worden de fondsen geregeld via Verordeningen en op nationaal niveau is de EFRO uitvoeringswet in voorbereiding.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Structuurfondsen dragen bij aan de concurrentiekracht en versterking van het groei- en verdienvermogen van Nederland.

Vereist proces?

Medio 2013 moet er een onderhandelingsresultaat over het nieuwe beleid rond structuurfondsen zijn om de uitvoering van de programma's in 2014 te starten.

44. Versterking gebiedsgerichte clusters van nationaal belang

- Gebieden met sterke clusters van nationaal belang, zoals de mainports Amsterdam en Rotterdam, brainport regio Eindhoven en de greenports, dragen substantieel bij aan (het herstel van) de economische ontwikkeling van Nederland. In deze gebieden komen doorgaans de activiteiten van meerdere topsectoren samen, waardoor crosssectorale verbindingen gemaakt kunnen worden. Daarop vinden juist de vernieuwing en innovaties plaats.
- Deze gebieden benutten hun agglomeratiekracht door vanuit integrale visies en actieagenda's in triple helix verband te werken aan hun vestigingsklimaat. Door de integrale aanpak gaan deze agenda's over de grenzen van de topsectorenagenda's heen, door bijvoorbeeld ook aspecten rond het leef- en woonklimaat en de fysieke infrastructuur in de visie- en agendavorming te betrekken.
- Momenteel is EL&I betrokken bij de uitvoering van de Brainport 2020-agenda, de visie en samenhangende agenda voor de Noordvleugel van de Randstad (Amsterdambrief), de Havenvisie en bij het Greenport Overhedenoverleg. Deze visies, agenda's en overlegstructuren bevinden zich in verschillende fasen van de beleidsontwikkeling en –uitvoering.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Sterke gebiedsgerichte clusters van nationaal belang, die in staat zijn om uitvoering te geven aan hun integrale visies en actieagenda's. En daarbij een bondgenoot hebben aan EL&I om knelpunten die de beslissingsmacht van de clusters overstijgen, weg te nemen.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Momenteel is EL&I betrokken bij de uitvoering van de Brainport 2020-agenda, de visie en samenhangende agenda voor de Noordvleugel van de Randstad (Amsterdambrief), de Havenvisie en bij het Greenport Overhedenoverleg. Deze visies en agenda's bevinden zich in verschillende fasen van de beleidsontwikkeling en -uitvoering. Rode draden in deze gebiedsgerichte visies en agenda's zijn om in partnerschap met het Rijk hun bereikbaarheid te optimaliseren, hun concurrentie te verbeteren, toptalent aan te trekken en belemmeringen in het vestigingsklimaat weg te nemen.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Concurrentiekracht hangt in grote mate af van sterke gebiedsgerichte clusters. Door integraal overheidsbeleid ten aanzien van kennisontwikkeling -en valorisatie, onderwijs, bedrijfsfinanciering, regeldruk, innovatiestimulering MKB, cross-overs, woon- en leefklimaat worden deze clusters versterkt en wordt een bijdrage geleverd aan economische ontwikkeling en maatschappelijke vraagstukken. De decentrale partijen hebben hierin het voortouw. Het Rijk (EL&I) is hun partner in het wegnemen van knelpunten resp. het aanjagen van kansen die de economische ontwikkeling frustreren resp. stimuleren. Het gaat om knelpunten en kansen die de beslissingsmacht van de clusters overstijgen.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

In bestuurlijk opzicht zijn de regioambassadeurs van EL&I de aanspreekpunten voor de triple helix partijen in de gebiedsgerichte clusters voor de knelpunten resp. kansen die de economische ontwikkeling in het gebied frustreren resp. versterken en waarbij de oplossing resp. actie op Rijksniveau ligt. De regioambassadeurs zijn nauw betrokken in de gremia, die door de regionale partijen zijn georganiseerd rond (de follow-up van) de Visie op de Noordvleugel (Amsterdambrief), de Brainport 2020 Agenda, de Havenvisie en in het Greenport Overhedenoverleg. In het interdepartementale verkeer kan EL&I haar interventiekracht gebruiken in gremia als ICIM en in overleg met OCW en I&M t.b.v. de Rijksinzet in het BO-MIRT traject.

Financieel plaatje?

In het kader van de decentralisatie van het ruimtelijk-economisch beleid zijn de EL&I-middelen voor gebiedsgericht EL&I-beleid geschrapt. Thans zijn er voor de versterking van de gebiedsgerichte economische clusters alleen nog subsidiemiddelen op de EL&-begroting beschikbaar voor de ROM's. Ook deze middelen bevinden zich in een afbouwfase.

Juridische implicaties

Geen

45. Regionale dynamiek topsectoren

- Decentrale overheden willen en kunnen volop bijdragen aan het topsectorenbeleid.
- In deze fase van het topsectorenbeleid, in het bijzonder in het kader van het MKB, valorisatie en onderwijs-arbeidsmarkt, is het cruciaal om regionale overheden aan te haken op het topsectorenbeleid.
- Decentrale overheden dragen bij aan topsectoren via hun landsdelige actieagenda's. Vraagsturing vanuit het bedrijfsleven is ook hier het uitgangspunt.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Versterking van het EL&I-bedrijvenbeleid door beleid, instrumenten en middelen van decentrale overheden aan te haken op topsectorenaanpak en beleid voor innovatie en ondernemerschap.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

In januari 2012 is met de vijf landsdelen aan de hand van de landsdelige actieagenda's, die een voortrollend karakter hebben, een bestuurlijk overleg gevoerd. Binnen de agenda's zijn per landsdeel ca. 10 prioritaire acties benoemd. In januari jl. is afgesproken dit overleg twee keer per jaar te voeren. In oktober jl. is met de vijf landsdelen wederom een bestuurlijk overleg gevoerd en is naast zaken als het MKB loket in relatie tot ondernemerspleinen; de mogelijke ondersteuning van verschillende centra voor innovatief vakmanschap; het belang van 'cross-overs' tussen sectoren, de voortgang van de prioritaire acties besproken.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

De topsectorenaanpak is vraaggestuurd, de overheid faciliteert en het bedrijfsleven is in de lead. Het bedrijfsleven (maar ook kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties) zien de overheid als één en verwachten ook met één overheid zaken te kunnen doen. Dit vraagt om een goede afstemming van het beleid op Rijks- en regionaal niveau om het voor het bedrijfsleven gemakkelijker te maken. Versterken en verbinden van beleid is van belang. Dit bevordert de synergie en concurrentiekracht van de regio's en van Nederland als geheel. Daarbij is focus en massa en regionale differentiatie op de kracht van het gebied een belangrijk uitgangspunt. Het afstemmen van regionale economisch beleid op topsectoren en het werken aan een gezamenlijke strategie is in internationaal perspectief van belang, bijvoorbeeld richting Europese programma's, reisagenda's (Europa 2020, structuurfondsen etc.). Dit gebeurt per landsdeel maar daar waar gezamenlijke (landsdeeloverstijgend) belangen zijn gediend ook breder (denk aan onderwerpen als 'cross-overs'; MKB-loketten en ondernemerspleinen en het nieuwe EFRO programma).

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Bestuurlijk overleg over de landsdelige actieagenda's gericht op bundelen van inspanningen, middelen en informatiestromen (niet teveel loketten en regelingen). Inzet EL&I vooral gericht op wegnemen belemmeringen, informeren, stimuleren, overtuigen en verbinden. Verder (Rijks)cofinanciering van EFRO-projecten in periode 2007-2013.

Financieel plaatje?

De financiële bijdragen van decentrale overheden aan de verschillende elementen van de topsectorenaanpak zijn tot dusver zeer substantieel.

De invulling van de verbindende functie heeft vooralsnog geen middelen voor EL&I gevraagd.

Juridische implicaties

Geen.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Versterken van economisch beleid. Er is volop commitment om samen in elkaars verlengde te werken aan één welvarend Nederland. Synergie en focus op topsectoren in regionaal economisch beleid en het nieuwe EFRO programma.

Uitvoering

46. Beleidsuitvoering

- Schaalvergroting door bundeling (ook rijksbreed) kan efficiëntie rijksdienst vergroten.
- Klanten verwachten naast vermindering van administratieve lasten ook snelheid en deskundigheid.
- Flexibiliteit en slagvaardigheid zijn vereist bij de uitvoering van politieke en beleidsmatige opdrachten.
- Uitvoering is vertegenwoordigd in de top van het ministerie, om daarmee structureel beleid en uitvoering te confronteren en een “early warning” systeem op het hoogste ambtelijke besluitvormingsniveau te hebben.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

De Minister van EL&I besloot in mei 2011 tot de inrichting van een Directoraat-Generaal Uitvoering (DGU) dat de agentschappen Agentschap NL (AgNL) en Dienst Regelingen (DR) omvat. De doelstelling van de vorming van DGU is:

- de flexibiliteit en slagvaardigheid van de uitvoering te vergroten;
- via synergie en schaalvergroting de efficiëntie te vergroten.

DGU staat voor het uitvoeren van beleid voor ondernemend Nederland op het gebied van innovatie, duurzaamheid, landbouw en internationale samenwerking en draagt daarmee bij aan een economisch sterker Nederland en een duurzame samenleving.

Daarnaast besloot het kabinet naar aanleiding van project 11 van het programma Compacte Rijksdienst dat alle subsidieverlening aan bedrijven door het Rijk gebundeld zal worden bij EL&I. DGU heeft de taak deze bundeling tot stand te brengen en uit te voeren.

Ook zal DGU aansluiten bij de ontwikkeling van de Ondernemerspleinen, waar ondernemers terecht kunnen voor informatie, voorlichting en advies over ondernemen en innoveren en die dé toegang tot de overheid gaan vormen. Essentieel daarbij is een verregaande digitalisering van de dienstverlening zodat de ondernemer er straks 24 uur per dag, 7 dagen in de week terecht kan. De Ondernemerspleinen betekenen voor ondernemers dus duidelijkheid, tijdwinst en een verlaging van de (transactie)kosten. En voor de overheid betekent het een efficiënte en effectieve toegang tot de ondernemers. DGU werkt voor deze ontwikkeling maximaal samen met Kamers van Koophandel en Syntens om de huidige dienstverlening te integreren tot een gestroomlijnd en samenhangend pakket.

Huidige situatie

DGU-AgentschapNL

AgNL staat de komende jaren voor de uitdaging om een krimpoperatie uit te voeren van ongeveer de helft van de uitvoeringstaken vanwege bezuinigingen. Daarbij wordt een brede herinrichting van de organisatie-structuur ingezet om het opdrachtenpakket efficiënter, klantgerichter en met meer synergie uit te kunnen blijven voeren. Het is van belang om de inrichting van het primaire proces zodanig vorm te geven dat de synergie binnen DGU optimaal is i.v.m. aansluiting tussen AgNL en DR. Uitdagingen voor de komende periode zijn:

- Opleveren van het ontwerp nieuwe organisatie inrichting en de implementatie ervan;
- Vervolg van de krimpoperatie vanwege de afname van het opdrachtenpakket en de daarmee samenhangende taakstelling (tot 2015);
- Verdere standaardisatie van het dienstenpakket (vanuit de optiek van efficiency en optimale dienstverlening).

DGU-Dienst Regelingen

Uitdaging voor Dienst Regelingen is de verdere digitalisering van de dienstverlening, om daarmee gelijke tred houden met de verwachtingen van klanten en opdrachtgevers administratieve lasten te verminderen en ondernemers sneller van dienst te zijn. Ook de implementatie van de adviezen aan de staatssecretaris EL&I uit het rapport “DR tot uw dienst” (Kamerstuk 29 246, nr. 24), n.a.v. veel politieke aandacht na het op orde brengen van het perceelsregister, zal in 2013 continueren.

Daarnaast moet in 2014 het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en het nieuwe Mestbeleid geïmplementeerd zijn. Voor implementatie in de uitvoering is echter tijdige besluitvorming over de Europese regelgeving nodig.

Instrumentarium, risico's en financieel plaatje

Instrumentarium

Niet van toepassing.

Financieel plaatje

Conform begroting en rijksbrede (krimp)taakstellingen van kabinet Rutte I.

Effecten/doelen

- vermindering administratieve lasten
- kleinere rijksdienst
- vergroting flexibiliteit beleidsuitvoering
- vergroting (inzicht in) effectiviteit van beleid
- borging EU-conforme uitvoering Europees beleid
- bijdragen aan economisch sterker Nederland en duurzame samenleving

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

47. Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

- Het waarborgen van (inter)nationaal vertrouwen van burgers, bedrijfsleven en overheden in veilige producten en voedingsmiddelen, bescherming van landbouwgewassen en natuur en een goede behandeling van dieren in Nederland.
- betekent zicht houden op circa 400.000 bedrijven en locaties waar zich risico's kunnen voordoen en daarbinnen keuzes maken m.b.t. handhaving.
- Dit vraagt een verdergaande innovatie van het toezicht.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

- De NVWA staat voor het beheersen van risico's voor voedsel en –consumentenproducten, dierenwelzijn/gezondheid, planten en natuur, ten behoeve van binnen- en buitenlandse burgers en consumenten en wordt daarbij gezien als een Autoriteit.
- Het verhogen van de naleving en slagvaardig optreden bij onveilige situaties.
- Garanderen van veiligheid van import/export.
- De NVWA ondersteunt daarbij bedrijven en burgers door hen in een goede informatiepositie te brengen en te handhaven waar dat nodig is.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

De NVWA heeft haar toezicht en handhaving georganiseerd in 23 toezichtdomeinen. Deze domeinen sluiten aan op de hoofdthema's van de missie van de NVWA.

Vanuit deze domeinen dient de NVWA zicht te hebben op ca. 400.000 bedrijven en locaties waar zich risico's kunnen voordoen en binnen deze groep van bedrijven de juiste keuzes te maken waar, waarop en hoe zij wil handhaven. Dat vraagt veel van de innovatieve kracht van de NVWA. Er wordt daarom volop geïnoveerd in de handhaving, vanuit de filosofie van vertrouwen op de eigen verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven én het hard aanpakken van misstanden. Door een keten- en bedrijfsgerichte aanpak, openbaarmaking en digitalisering van informatie wordt het zicht op naleving beïnvloed en verbeterd.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

- Risico's voor de volksgezondheid en veiligheid voor de consument, zoals consumenten- en voedselproducten (zoals onlangs salmonella in zalm) en bestrijding van dierziekten die op mensen kunnen overgaan (zoönosen als Q-koorts en vogelgriep).
- Het bewaken van dierenwelzijn en –gezondheid evenals het beschermen van natuur en landbouwgewassen.
- Eisen van derde landen van toezicht op de export. Dit is van belang om het vertrouwen van buitenlandse markten in Nederlandse producten hoog te houden. Zodra hier twijfel over bestaat, worden exportbelemmeringen opgeworpen voor onze producten met grote economische gevolgen.
- Verplichte controle-eisen vanuit de EU-regelgeving.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Handhaving: omvat alle handelingen die zich richten op het beïnvloeden van nalevingsgedrag. De NVWA definieert toezicht als één van de elementen van handhaving. Naast het houden van toezicht (inspecties) gaat het ook om het uitvoeren van opsporingsonderzoek, handhavingscommunicatie, dienstverlening, exportkeuringen etc.

Risicobeoordeling: Hiertoe worden gevaren voor de voedsel- en productveiligheid, dier- en plantgezondheid en de natuur wetenschappelijk beoordeeld vanuit de vraag of deze gevaren zich ook in de Nederlandse situatie kunnen voordoen en zo ja, wat de impact daarvan kan zijn. Hierover wordt geadviseerd aan de Ministeries van EL&I, VWS of de hoofdinspecteurs NVWA.

Risicocommunicatie: gericht op de bestaande- en opkomende risico's en beïnvloeding van de perceptie daarvan. Aan burgers en bedrijfsleven wordt zo veel mogelijk handelingsperspectief geboden.

Beleidsadvisering en uitvoering: De NVWA heeft een goed beeld van de ontwikkelingen, trends en risico's en daarmee ook van de effectiviteit van beleidskeuzes. Op basis van deze kennis en ervaring adviseert de NVWA als kennispartner bij de formulering van beleid. Dit geldt in het bijzonder voor de plantgezondheid. Van oudsher is de beleidsadvisering op dit gebied meer intensief. De NVWA voert ook de controle op EU-landbouwsubsidies uit.

Financieel plaatje

Zie Begroting

Juridische implicaties?

Nederland dient op de EU-richtlijnen te handhaven.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

- Groot vertrouwen van burgers, bedrijfsleven en overheden in de veiligheid van producten, het welzijn en de gezondheid van dieren en planten.
- Beperken van uitbraken van dier- en plantenziekten.

Algemeen Economisch Beleid

48. Fiscaal vestigingsklimaat

- Een stabiel en concurrerend fiscaal vestigingsklimaat is van groot belang voor investeerders.
- Een concurrerend tarief voor de vennootschapsbelasting, nu maximaal 25%, is daarbij bepalend.
- Dat bevordert investeringen en werkgelegenheid in productiebedrijven en hoofdkantoren met hun specifieke functies als houdster- en financieringsmaatschappijen alsmede hun R&D-activiteiten.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Een stabiel en concurrerend fiscaal vestigingsklimaat voor binnen- en buitenlandse investeerders.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

Nederland heeft een aantrekkelijk fiscaal klimaat, vooral ook voor R&D-investeringen en -opbrengsten.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Ook andere landen verbeteren hun fiscale regime voortdurend, zodat blijvend aandacht noodzakelijk is voor het Nederlandse vestigingsklimaat.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

De overheid kan bedrijven vooraf zekerheid verschaffen over belastingafdracht (rulingpraktijk). Vereenvoudiging van het belastingstelsel – brede belastinggrondslag en lage tarieven – voorkomt verstoringen. Het uitsluiten van ongewenste progressie-effecten bevordert doorgroei van ondernemingen. Daarnaast is de inkomstenbelasting het instrument om aantrekkelijk te zijn voor werknemers en een gebalanceerde benadering van specifieke belastingen (bijvoorbeeld dividend-, banken- en energiebelasting) versterkt de Nederlandse economie.

Financieel plaatje?

Voor zover het de belastinguitgaven betreft wordt verwezen naar bijlage 5 van de Miljoenennota 2013.

Juridische implicaties?

De fiscale regels zijn opgenomen in verdragen, formele wetten en in lagere regelgeving.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Een stabiel en concurrerend fiscaal en investeringsklimaat bevordert binnen- en buitenlandse investeringen en werkgelegenheid en borgt een positieve bijdrage aan de kenniseconomie.

Vereist proces?

Voortdurend monitoren van de internationale context.

49. Marktordering en beter presterende semipublieke sectoren

- Minister van EL&I is verantwoordelijk voor (kwaliteit van) orderingsbeleid.
- Kwaliteit van besluitvorming over ordening moet omhoog, getuige rapporten van o.a. Eerste Kamer en SER.
- Vooral in semipublieke sectoren als zorg, woningcorporaties en spoor liggen grote uitdagingen, die gestructureerd, in samenhang en onder ministeriële regie kunnen worden opgepakt.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

Zorgvuldige besluitvorming over orderingsvraagstukken, waarbij verwachte effecten in kaart gebracht zijn en effectieve sturing door markt, overheid, gebruikers en professionals wordt gerealiseerd waarmee de vastgestelde publieke belangen worden geborgd.

Wat is de huidige situatie / problematiek?

In het algemeen blijkt uit onderzoeken (o.a. het Eerste Kameronderzoek naar privatisering/verzelfstandiging) dat de besluitvorming over ordeningsvraagstukken tekort schiet. Eerder heeft SER al een kritisch rapport geschreven. Met name in semipublieke sectoren blijkt het lastig een effectieve sturing van instellingen (corporaties, zorginstellingen, NS, Prorail) te organiseren. Dit komt vooral omdat in semipublieke sectoren vaak sprake is van beperkte marktdruk, beperkte democratische controle en beperkte druk vanuit gebruikers (o.a. omdat gebruikers meestal niet volledig zelf de kosten dragen van de gebruikte diensten).

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Ordeningsvraagstukken gaan over borging van publieke belangen. Als hoeder van deze publieke belangen moet de overheid de kaders vaststellen waarbinnen deze belangen geborgd worden. Het gaat daarbij om een juiste balans tussen overheid en markt.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

Het Integraal Afwegingskader, de Markteffectentoets (MET) en de Maatschappelijke Kosten-baten analyse zijn enkele van de instrumenten die beleidsmakers kunnen gebruiken. Het IAK is verplicht. De MET ook; het ministerie van EL&I checkt of deze goed wordt ingevuld.

Financieel plaatje en Juridische implicaties?

Niet van toepassing.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Het in kaart brengen van relevante informatie voor goede besluitvorming vergt veel tijd.

Vereist proces?

Om het functioneren van vooral semipublieke sectoren te verbeteren zou de ordening van deze sectoren gestructureerd en in samenhang herzien kunnen worden. Hierbij kan het behulpzaam zijn de regie te beleggen bij een ministeriële commissie. Ook is het belangrijk dat er voldoende aandacht blijft voor het in kaart brengen van effecten voor goede besluitvorming.

Crisismanagement

50. Crisismanagement EL&I

- Binnen het ministerie van EL&I zijn er diverse beleidsterreinen die crisisgevoelig zijn: Dieren (MKZ, Aviaire Influenza, Varkenspest), Voedsel (EHEC, Salmonella), Planten (Boktor, Paprikasnuitkever), Natuur, Gas, Elektriciteit, Olie, Telecom, Nucleaire veiligheid.
- Er is binnen het ministerie een crisisstructuur ingericht om aan deze mogelijke dreigingen het hoofd te bieden.

Definiëring

Wat is de huidige ambitie?

- In het EL&I Handboek Crisisbesluitvorming³ is vastgelegd dat elk(e) DG, (staf-) directie en dienst verantwoordelijk is voor de eigen crisistaken in het eigen domein. In het geval de crisis sectoroverstijgend is zal het Departementale Crisis Centrum (DCC) in actie komen. Het DCC onderhoudt, zowel in de normale fase als in crisisfase, contact met het Nationaal Crisis Centrum (NCC) bij VenJ.
- De medewerkers die mogelijk worden ingezet bij crises en incidenten hebben het OTO-programma (Opleiding, Training en Oefenen) doorlopen en zijn bekend met de werking van de EL&I crisisorganisatie en hun eigen rol daarin.
- Er worden jaarlijks meerdere crises of incidenten geoefend, voorbeelden hiervan zijn de recente departementale oefening 'uitbraak Afrikaanse Paardenpest' en de interdepartementale oefeningen 'Vulcanus' (natuurbrand) en 'Norex' (Olielek op platform in de Noordzee).

Wat is de huidige situatie?

- EL&I is goed voorbereid op incidenten en crises door opleidingen en oefeningen. Voorbeelden van afgehandelde incidenten zijn de brand in Moerdijk, de brand in de zendmast bij Hoogsmilde, de ontdekking van uitheemse soorten/virussen als de boktor, de paprikasnuitkever en laagpathogene vogelgriep, diverse stroomstoringen en een grootschalige Vodafone storing.
- EL&I werkt nauw samen met de uitvoeringsorganisatie, alsook met de betrokken bedrijven in de (bv. telecom, energie en olie) sectoren. De uitvoeringsorganisaties (NVA, DR) zijn eveneens goed voorbereid om dergelijke incidenten efficiënt af te handelen.

Wat rechtvaardigt overheidsingrijpen?

Overheidsingrijpen wordt gerechtvaardigd op het moment dat er een schade aan de maatschappij berokkend dreigt te worden. Een crisis wordt uitgeroep als er sprake is van een maatschappij ontwrichtende situatie. De laatste crisis die een uitvoerige opschaling vroeg van de EL&I crisisstructuur was de Q-koorts in 2009-2010. Bij incidenten en crises waarbij EL&I het voortouw heeft ligt de regie en de verantwoordelijkheid bij de meest betrokken beleids-DG. U zult direct door de beleidsverantwoordelijke DG en/of de portefeuillehouder crisisbeheersing op de hoogte worden gebracht van mogelijke (dreigende) incidenten en crises. In geval van een voedselveiligheids crisis en een uitbraak van een zoönose waarbij de volksgezondheid ernstig in gevaar is, is naast een rol voor EL&I er ook een rol voor het ministerie van VWS.

Voorbeelden hiervan zijn een voedselveiligheids crisis en uitbraak van een zoönose waarbij de volksgezondheid ernstig in gevaar is. Zo is in het geval van evacuatie VenJ het leidende departement en voor noodhulp is BZK verantwoordelijk.

Instrumentarium

Welke instrumenten zijn er?

- OTO-programma voor medewerkers.
- Diverse crisisoefeningen.
- Handboeken en beleidsdraaiboeken.

³ Vastgesteld door de EL&I Bestuursraad op 26 april 2012

Juridische implicaties?

Afhankelijk van de crisis zijn er juridische implicaties in de nafase van de crisis. Gedacht kan hierbij worden aan schadevergoedingen en/of wetswijzigingen.

Effecten

Wat zijn de gevolgen voor betrokkenen?

Zie onder risico's.

- Een grootschalige crisis kan een groot beslag leggen op het departement.

Vereist proces?

Niet van toepassing.

Deel 4: Wetgevingsprogramma

In dit overzicht treft u achtereenvolgens aan:

- Wetsvoorstellen op de beleidsterreinen van EL&I die in behandeling zijn bij de Eerste Kamer, de Tweede Kamer en de Raad van State;
- Wetsvoorstellen die naar verwachting komend jaar aan de ministerraad zullen kunnen worden voorgelegd;
- Bijzondere AMvB's en regelingen die naar verwachting komend jaar aandacht vragen.

Fase: Eerste Kamer

Wetsvoorstellen in behandeling	Strekking
Initiatiefwetsvoorstel Gerven/Dijsselbloem - verbod nertsenhoudery (incl. uitvoeringsregeling)	Verbod op houden pelsdieren met een overgangs-termijn tot 2024. Inmiddels 2 novelles i.v.m. overgangstermijn en flankerend beleid. Discussiepunten zijn gevolgen schade sector en in hoeverre claims voor overheid.
Instellingswet Autoriteit Consument en Markt (fusie NMa, OPTA en CA)	Clustering van «marktmeesters» op de niet-financiële markten (NMa, OPTA en de Consumentenautoriteit).
Wet aanbesteden defensie en veiligheid (ter implementatie van Rl. 2009/81)	Implementatie richtlijn ter verbetering van het functioneren van de interne markt voor defensie-producten. Deadline 21-08-2011.

Fase: Tweede Kamer

Wetsvoorstellen in behandeling	Strekking
Wijziging Warmtewet	Aanpassingen o.a. tariefstelsel in initiatiefwet m.b.t. levering van warmte aan huishoudens.
Wetsvoorstel uitbreiding reikwijdte Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet tot de Exclusieve Economische Zone (EEZ)	Bescherming mariene milieu en tegengaan biodiversiteitsverlies - in het bijzonder in waardevolle (Natura 2000) natuurgebieden in de Noordzee - ter uitvoering van Europese en internationale afspraken.
Wet opslag duurzame energie	Invoering heffing ter financiering van productie duurzame energie SDE+.
Herziening Meststoffenwet i.v.m. stelsel verantwoorde mestafzet	Stelsel sturing omvang varkens-, pluimvee- en rundveehoudery i.v.m. verval van dierrechten/ melkquota in 2015, mede ter uitvoering van Nitraatrichtlijn.
Wet natuurbescherming (stelselherziening natuurwetgeving)	Vereenvoudiging natuurbeschermingsregels, minder administratieve lasten, bescherming van waardevolle natuur incl. lange-termijn perspectief, en realisatie van decentralisatie van wettelijke bevoegdheden naar provincies. Momenteel controversieel verklaard.
Wijziging Rijkssoortrooiwet 1995 i.v.m. beperkte veredelingsvrijstelling	Voorziening om vrijelijk biologisch materiaal te gebruiken voor kweken, ontdekken en ontwikkelen van nieuwe plantensoorten.
Wet voorraadvorming aardolieproducten 2012	Implementatie EU-richtlijn en resultaten evaluatie bestaande verplichtingen voorraadvorming. Deadline 31-12-2012.
Wijziging van de Wet inrichting landelijk gebied (decentralisatie ILG)	Gebiedsgericht beleid en de uitvoering daarvan decentraliseren naar de provincies en de regels over de programmering en het investeringsbudget landelijk gebied in de WILG schrappen. Momenteel controversieel verklaard.

Fase: Raad van State / nader rapport

Wetsvoorstellen in behandeling	Strekking
Wijziging Wet dieren i.v.m. centrale administratie antibiotica (was: wijziging Diergeneesmiddelenwet)	Centrale registratie antibioticagebruik in kader nationaal beleid vermindering antibioticagebruik.
Instellingswet Actal	Instelling van Actal als permanent advies college.
Instellingswet Adviesraad voor wetenschap en innovatie	Opheffing adviesraden Algemene Energie Raad (AER) en Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT).
Wet op de Kamer van Koophandel	Fusie kamers en Syntens tot één organisatie, instelling ondernemerspleinen. Inwerkingtreding 1 januari 2014.
Verzamelwet STROOM	Diverse onderwerpen elektriciteit en gas (w.o. gas-kwaliteit, salderen, tariefregulering, bescherming net tegen externe invloeden, certificering duurzame energie, directe lijnen).
Wijziging Postwet i.v.m. evaluatie Universele Postdienst (UPD)	Vervallen maandagbezorging, invoering ex ante toezicht

Fase: Voorbereiding Ministerraad

Wetsvoorstellen die naar verwachting komend jaar aan de ministerraad zullen kunnen worden voorgelegd	Strekking
Wet uitvoering EU-verordeningen Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)	Bestuursrechtelijke voorzieningen i.v.m. decentrale uitvoering structuurfonds subsidies regionale ontwikkeling in de nieuwe programma-periode.
Herziening noodwetgeving (Wet buitengewone bevoegdheden economisch verkeer)	Modernisering en onderbrenging in één wettelijk kader van de economische noodwetgeving (vordering en distributie).
Wijziging Telecomwet	Diverse onderwerpen telecommunicatie o.a. compensatie consumenten voor telecomstoringen, aanwijzing beheerder omroepinfrastructuur en aanscherping telemarketingregime.
Wetsvoorstellen 'STROOM'	Wijziging en vereenvoudiging energiewetgeving.
Wijziging Rijksoctrooiwet 1995 (technische aanpassingen, art. 31 TRIPs-verdrag m.b.t. dwanglicenties)	Technische aanpassingen, art. 31 TRIPs-verdrag m.b.t. dwanglicenties.
Wet elektronisch zaken doen	Volledige, veilige en samenhangende openstelling van de elektronische weg voor verkeer tussen ondernemers en overheden.
Materiële wet i.v.m. instelling Autoriteit Consument en Markt	Stroomlijning instrumentarium en procedures van de te fuseren toezichthouders NMa, OPTA en CA.
Wijziging Elektriciteits- en Gaswet i.v.m. Verordening transparantie en integriteit op de energiemarkten (REMIT)	Implementatie-verplichting, deadline 23-6-2013 is zeer krap, op korte termijn naar ministerraad.
Kaderwet EL&I-subsidies	Voornamelijk technische integratie kaderwetten EZ en LNV.
Wijziging Mijnbouwwet i.v.m. splitsen vergunningen	Voorziening op verzoek van vergunninghouders voor splitsing van oude vergunningen.
Reparatiewet EL&I 2012	Herstel van technische gebreken en onvolkomenheden in EL&I wetten.
Wijziging Wet strategische diensten	Kleine reparatie en aanpassingen.
Wijziging o.a. Elektriciteitswet 1998, implementatie richtlijn Energie-efficiency	Implementatie.

Bijzondere algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen

Bijzondere amvb's en regelingen die naar verwachting komend jaar aandacht vragen	Strekking
Wijziging Besluit houders van dieren i.v.m. implementatie Convenant ritueel slachten (1)	Omzetting van de afgesproken normen uit het convenant in regelgeving. Fase: voorbereiding MR, daarna voorhang TK en EK.
Wijziging Besluit houders van dieren i.v.m. implementatie Convenant ritueel slachten (2)	Omzetting van nader te maken afspraken m.b.t. ritueel slachten, zoals afgesproken in het convenant. Fase: planning onbekend.
Besluit houders van dieren	Regels over het houden van dieren (o.a. dieren-welzijn) o.g.v. de Wet dieren. AMvB is voorgehangen bij TK en EK en wacht op behandeling TK na verkiezingen.
Besluit diergeneeskundigen	Regels over het doen van diergeneeskundige handelingen bij dieren, o.g.v. Wet dieren. AMvB is voorgehangen bij TK en EK en wacht op behandeling TK na verkiezingen.
Wijziging Besluit doden van dieren en Besluit ritueel slachten ivm implementatie EU verordening doden van dieren	Regels ter uitvoering van Verordening doden van dieren, moeten per 1/1/2013 in werking treden. Fase: Raad van State.
Besluit identificatie en registratie van honden	Verplichte chippen en registreren van honden. AMvB is voorgehangen bij TK en EK en wacht op behandeling TK na verkiezingen.
Besluit gezelschapsdieren	Stelt regels m.b.t. bedrijfsmatig houden van gezelschapsdieren. AMvB is voorgehangen bij TK en EK en wacht op behandeling TK na verkiezingen.
AMvB wijziging Bijdragenbesluit KeW	Tarieven tzv behandeling diverse besluiten op aanvraag (vergunningen etc) op basis van de KeW.
AMvB wijziging Mijnbouwbesluit ivm Mijnbouwfonds	wijziging vulling van het fonds ivm diverse schadegevallen als gevolg van steenkoolwinning Z-Limburg.
Regeling ontwerpeisen kernreactoren	Technische eisen voor nieuwe reactoren (in komende periode vooral voor onderzoeksreactor Pallas relevant).
Aanwijzingsregeling SDE 2013	Bepaling van projecten die voor SDE-subsidie in aanmerking kunnen worden gebracht in 2013.
Algehele herziening Regeling GLB-inkomenssteun 2006	Aanpassingen ivm wijzigingen in GLB per 1.1.2014.

Deel 5: EL&I begroting 2013 en budgetflexibiliteit

De begroting van EL&I is opgezet volgens een vaste structuur. De belangrijkste onderdelen zijn: de beleidsagenda, de beleidsartikelen en de baten-lastenparagrafen. Hieronder volgt een toelichting per onderdeel.

5.1 Beleidsagenda

In de beleidsagenda worden de belangrijkste (politieke) beleidsprioriteiten van het Ministerie van EL&I geschetst. Voor 2013 staan de volgende vijf actielijnen centraal:

- Inzetten op de top en Nederland internationaal sterk positioneren;
- Ruimte bieden aan innovatief ondernemerschap;
- Bevorderen van duurzame welvaart, met oog voor mens en natuur;
- Werken aan duurzame productie en ketens in land- en tuinbouw en visserij;
- Werken aan een toekomstbestendige energievoorziening.

Verder bevat de beleidsagenda een overzichtstabel die inzicht geeft in de Rijksmiddelen die worden ingezet voor het Bedrijfslevenbeleid en de Topsectoren (totaal Rijksbudget: € 1,8 mrd. in 2013). De Nederlandse economie beschikt over unieke internationaal concurrerende sectoren. In de topsectorenaanpak zitten ondernemers, onderzoekers en onderwijsinstellingen zelf aan het stuur. Zij weten het beste hoe ze de concurrentiekracht van hun sector kunnen versterken. De overheid, en daarmee de Minister van EL&I, faciliteert door te zorgen voor excellente randvoorwaarden en door de samenwerking te stimuleren tussen ondernemers, onderzoekers en onderwijsinstellingen.

5.2 Beleidsartikelen

De EL&I-begroting is opgebouwd uit acht beleidsartikelen en twee niet-beleidsartikelen. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor 2013 en, voor de beleidsartikelen, de verantwoordelijke Directeur-Generaal vermeld.

Bedragen x € 1 mln.

Art. nr.	Omschrijving	Uitgaven	Ontvangsten	Portefeuillehouder
	Totaal	5 229,2	12 820,3	
	Beleidsartikelen	4 790,5	12 805,2	
11	Goed functionerende economie en markten	219,9	52,3	DG Energie, Telecom en (ETM) (Loco) Secretaris-Generaal
12	Een sterk innovatievermogen	795,8	45,8	DG Bedrijfsleven & Innovatie (B&I)
13	Een excellent ondernemingsklimaat	366,1	92,6	DG Bedrijfsleven & Innovatie (B&I)
14	Een doelmatige en duurzame energievoorziening	1 312,8	12 194,9	DG Energie, Telecom en Mededinging (ETM)
15	Een sterk internationale concurrentiepositie	112,1	14,3	DG Internationale Betrekkingen (IB)
16	Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	517,4	291,6	DG Agro
17	Groen onderwijs van hoge kwaliteit	776,6	0,1	DG Agro
18	Natuur en Regio	689,7	113,7	DG Natuur en Regio
	Niet-beleidsartikelen	438,7	15,0	
40	Apparaat	408,9	15,0	(Loco) Secretaris-Generaal
41	Nominaal en Onvoorzien	29,8	0	

Toelichting per beleidsartikel

Artikel 11 Goed functionerende economie en markten

De uitgaven op artikel 11 hebben met name betrekking op financiering van het Centraal Bureau voor de statistiek (CBS), de OPTA en Agentschap Telecom. De ontvangsten op dit artikel vloeien voort uit boetes die door de toezichhouders van EL&I (de Consumentenautoriteit, de NMa, OPTA welke samen de Autoriteit Consument en Markt gaan vormen en Agentschap Telecom) worden opgelegd en ontvangsten uit hoofde van uitgifte van radio- en mobiele communicatiefrequenties.

Artikel 12 Een sterk innovatievermogen

De uitgaven betreffen met name bijdragen aan kennisinstellingen TNO, Grote Technologische Instituten (GTI's) en de toeslag aan Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI-toeslag) in het kader van de Topsectorenaanpak en leningen aan bedrijven (het innovatiefonds MKB+). Op dit beleidsartikel worden daarnaast ontvangsten uit taksen uit hoofde van de Rijksoctrooiwet geraamd.

Artikel 13 Een excellent ondernemingsklimaat

Belangrijke uitgaven op artikel 13 betreffen geraamde betalingen op uitstaande garanties ter bevordering van het ondernemerschap binnen bedrijven, onder andere uit hoofde van de Borgstelling Midden en Kleinbedrijf (BMKB, € 65,5 mln.), de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO, € 44,8 mln). Tegenover deze uitgaven staat een bedrag van circa € 89 mln. van onder andere ontvangen provisies van banken voor verleende borgstellingen en garanties. Daarnaast wordt een bijdrage uitbetaald aan de Kamers van Koophandel (straks: Ondernemerspleinen).

Artikel 14 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

De belangrijkste uitgavenpost betreft betalingen op verplichtingen die in het verleden in het kader van de Milieukwaliteit van de Elektriciteitsproductie (MEP) en Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE) zijn aangegaan en betalingen op en verplichtingen die in 2011 en 2012 zijn aangegaan op de SDE+. De belangrijkste ontvangstenpost op artikel 14 (en voor de EL&I-begroting als geheel) betreft € 12 miljard aan aardgasbatan, deze ontvangsten vloeien direct in de schatkist. De uitgaven van de subsidie SDE+ worden gefinancierd via een opslag op de energierekening, de eerste ontvangsten hiervoor zijn geraamd op € 100 mln. in 2013.

Artikel 15 Een sterk internationale concurrentiepositie

De uitgaven op dit artikel vallen geheel binnen de zogenaamde 'Homogene Groep Internationale Samenwerking', een aparte budgettaire constructie binnen de Rijksbegroting waarin de uitgaven van de verschillende departementen aan internationale samenwerking worden gebundeld. De grootste beleidsuitgave is de bijdrage aan Agentschap NL voor haar taken als centrale uitvoeringsorganisatie voor publieke handelsbevordering (€ 44,6 mln.) en bijdragen aan internationale organisaties zoals de WTO en de OESO (totaal € 16,2 mln.).

Artikel 16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

De financiële instrumenteninzet van artikel 16 is gekoppeld aan de volgende artikelonderdelen:

- Versterking concurrentiekracht en verduurzaming agropketens en visserij (€ 81 mln.);
- Borgen voedselveiligheid en –kwaliteit (€ 8,4 mln.);
- Plant- en diergezondheid (€ 25 mln.);
- Kennisontwikkeling en innovatie ten behoeve van het groene domein (€ 185 mln.);
- Borgen voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid (€ 28 mln.).

Ontvangsten betreffen voor het grootste deel (€ 253 mln.) door de douane opgelegde landbouwheffingen op import van landbouwproducten.

Artikel 17 Groen onderwijs van hoge kwaliteit

De uitgaven op artikel 17 betreffen met name bekostiging van onderwijsinstellingen (waaronder € 161,5 mln. aan Wageningen Universiteit en circa € 500 mln. aan HBO-instellingen en agrarische opleidingscentra voor VMBO/MBO) en enkele onderwijssubsidies (€ 73,2 mln.).

Artikel 18 Natuur en Regio

De financiële instrumenteninzet van artikel 18 is gekoppeld aan de volgende artikelonderdelen:

- Versterken mainports, brainports, greenports en andere clusters gerelateerd aan topsectoren (€ 100 mln.);
- Wederzijds versterken van ecologie en economie (€ 76 mln.);
- Behouden van de inter-/nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (€ 90 mln.);
- Te decentraliseren (naar provincies) (€ 310 mln.).

Voornamelijk uit landinrichtingsrente (€ 42,2 mln.) en verkoop gronden (€ 35 mln.) worden bedragen ontvangen. Hier staat een ontvangstentaakstelling tegenover.

5.3 Baten-lastenparagrafen

EL&I heeft de volgende zes baten-lastendiensten die betrokken zijn bij de uitvoering van beleid: Agentschap Nederland (AgNL), Agentschap Telecom (AT), Dienst ICT Uitvoering (DICTU), Dienst Landelijk Gebied (DLG), Dienst Regelingen (DR) en de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de kosten die in 2013 gemoeid zijn met de baten-lastendiensten.

	Lasten
Agentschap NL	215 960
Agentschap Telecom	32 753
Dienst ICT Uitvoering	135 984
Dienst Landelijk Gebied	92 730
Dienst Regelingen	144 641
Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit	227 943
Totaal	850 011

Relevante prestatie-indicatoren en kengetallen

In de begroting is op diverse plaatsen beleidsinformatie opgenomen in de vorm van **prestatie-indicatoren** (indien een directe relatie gelegd kan worden tussen het gevoerde beleid en de (maatschappelijke) uitkomst) en **kengetallen** over de ontwikkelingen op het betreffende beleidsterrein (wanneer het resultaat mede wordt beïnvloed door externe factoren).

Enkele indicatoren en kengetallen bij voor EL&I belangrijke beleidsterreinen (volgens de 5 actielijnen uit de beleidagenda) zijn:

Inzetten op de top en Nederland internationaal sterk positioneren

Kengetallen

1 - Global Competitiveness Index Positie van Nederland	2009 10e	2010 8e	2011 7e	2012 5e	Ambitie Top-5 in 2020
---	-------------	------------	------------	------------	--------------------------

Bron: World Economic Forum
(Global Competitiveness Report, 2012-2013)

2 - Ondernemersquote Nederland	2008 12,1%	2009 12,1%	2010 12,2%	2011 12,2%
EU15-gemiddelde	12,1%	11,8%		

Bron: EIM (2009 zijn voorlopige cijfers,
2010 en 2011 zijn een inschatting)

3 - Investeringsquote van bedrijven Nederland	2008 15,3%	2009 13,2%	2010 12,6%	2011 13,9%
--	---------------	---------------	---------------	---------------

Bron: CPB (CEP, 2012)

4 - Aandeel snelle groeiers Nederland	2002/2005 7,5%	2003/2006 7,2%	2004/2007 11,0%	2005/2008 12,8%
--	-------------------	-------------------	--------------------	--------------------

Bron: EIM (Internationale benchmark
ondernemerschap, 2011)

5 - Ranglijst van digitale economieën Positie van Nederland	2008 7	2009 3	2010 5	2011 Nog niet bekend	Ambitie Top-5 in 2013
--	-----------	-----------	-----------	-------------------------	--------------------------

Bron: Economist intelligence unit

Ruimte voor innovatief ondernemerschap

Kengetal	2004	2006	2008	2010*	Ambitie 2013
Aandeel innoverende bedrijven:					
- Industrie (EU27-gemiddelde)	42%	42%	42% (44%)	53%	Positie handhaven
- Diensten (EU27-gemiddelde)	29%	32%	31% (35%)	44%	Positie handhaven
Aandeel innoverende bedrijven dat (de laatste drie jaar) technologisch heeft samen gewerkt met publieke partijen:					
- Researchinstellingen (EU27-gemiddelde)	9%	8%	10% (6%)	6%	Aandeel verhogen
- Universiteiten (EU27-gemiddelde)	12%	11%	14% (10%)	8%	Aandeel verhogen

* Enquêtemethode gewijzigd

Bron: CBS en Eurostat (uitkomsten van innovatie-enquêtes, die tweejaarlijks worden gehouden)

Kengetal	2008	2009	2010	2011	2012*
Verstreckte garanties BMKB, x € 1 mln.	601	556	742	909	550
Totaal aantal verstreckte garanties	2 915	2 442	3 701	4 325	2 500

Bron: AgentschapNL, *2012 betreft een inschatting

Duurzame welvaart, met oog voor mens en natuur

Indicator	Referentie- waarde	Peildatum	Raming 2013	Streefwaarde	Planning	Bron
Aantal definitief aangewezen Natura 2000 gebieden	34	2010	162	165	2013	EL&I
Aantal definitief vastgestelde EL&I-beheerplannen	0	2010	30	40	2013	EL&I
Vermindering administratieve lasten (in %) door vereenvoudiging natuurwetgeving	100	2010	95	75	2014	Conform de systematiek van Actal

Duurzame productie en ketens in land- en tuinbouw en visserij

Indicator	Referentie- waarde	Peil datum	Raming 2013	Streefwaarde	Planning	Bron
Percentage integraal duurzame stallen	0%	2008	8%	8%	2013	WUR
Aandeel duurzame energie in glastuinbouw	0,5%	2003	1,8%	20%	2020	LEI
Energie-efficiency index glastuinbouw	100%	1990	45%	43%	2020	LEI
Energie-efficiency index voedings- en genotmiddelen-industrie (VGI)	100%	2005	88%	70%	2020	Agentschap NL
Verhouding duurzame – totale investeringen	0,36	2010	0,36	0,36	2013	LEI
Mate van afname van antibiotica-gebruik in de dierhouderij	Antibiotica-gebruik in 2009	2009	50% reductie (t.o.v. 2009)	50% reductie (t.o.v. 2009)	2013	SDa/LEI

Toekomstbestendige energievoorziening

Indicator	Referentie- waarde	Peildatum	Streefwaarde	Planning	Bron
Duurzame energieproductie	4,2%	2011	14%	2020	CBS

Kengetal	2008	2009	2010	2011	Ambitie 2013
1. Concentratiegraad in de retailsector elektriciteit					
- HHI	2 279	2 285	2 263	2 456	Stabiliseren tussen 1800-2500
- C3	81%	81%	81%	85%	Daling/lager
2. Concentratiegraad in de retailsector gas					
- HHI	2 104	2 187	2 158	2 344	Stabiliseren tussen 1800-2500
- C3	79%	76,4%	79%	83%	Daling/lager

Bron: NMa Energiekamer

5.4 Budgetflexibiliteit

Per beleidsartikel vermeldt de begroting – in percentages – welk deel van de geraamde uitgaven voor 2013 juridisch is verplicht. Van de totale geraamde beleidsuitgaven van EL&I voor 2013 (circa € 4,8 miljard) is circa 4,2 miljard (=89%) juridisch verplicht. Het verschil tussen totale geraamde uitgaven en het deel dat daarvan juridisch verplicht is, is een indicator voor de budgetflexibiliteit: de ruimte die beschikbaar is voor een alternatieve besteding bijvoorbeeld door beleidsmatige herschikking of amendementen van de Tweede Kamer.

Hoge percentages juridisch verplichte beleidsuitgaven worden met name gevonden vanwege uitbetalingen op in het verleden afgegeven subsidiebeschikkingen (bijvoorbeeld in het kader van de MEP/SDE op artikel 14), contributies aan (inter)nationale organisaties waarover meerjarige afspraken zijn gemaakt of langlopende subsidierelaties (dit is met name aan de orde bij de uitgaven op artikel 11), uitgaven op basis van nationale en internationale wetgeving en bekostiging van onderwijsinstellingen (artikel 17).

Bedragen x € 1 000	Uitgaven 2013	Juridisch verplicht 2013	
Totaal	4 790 457	4 243 453	89 %
11. Goed functionerende economie en markten	219 931	213 333	97 %
12. Een sterk innovatievermogen	795 764	533 162	67 %
13. Een excellent ondernemingsklimaat	366 134	325 859	89 %
14. Een doelmatige en duurzame energievoorziening	1 312 815	1 247 174	95 %
15. Een sterk internationale concurrentiepositie	112 104	88 562	79 %
16. Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	517 397	429 440	83 %
17. Groen onderwijs van hoge kwaliteit	776 575	729 981	94 %
18. Natuur en Regio	689 737	675 942	98 %

5.5 Begrotingscyclus

De begrotingscyclus kent drie fasen: voorbereiding, uitvoering en verantwoording.

1) Voorbereiding

De begrotingsvoorbereiding start jaarlijks met de begrotingsaanschrijving van het Ministerie van Financiën en de vaststelling van de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV). Daarin wordt het tijdschema voor de begrotingscyclus weergegeven, alsmede de vereisten waaraan de begrotingsstukken op de verschillende externe besluitvormingsmomenten dienen te voldoen. Op basis van deze aanschrijving stelt directie FEZ een interne begrotingsaanschrijving op.

Voorjaarsbesluitvorming/Beleidsbrief

De voorjaarsbesluitvorming is het hoofdbesluitvormingsmoment. De Minister van EL&I dient medio maart van het jaar t de beleidsbrief in bij het Ministerie van Financiën. De beleidsbrief bevat de voorstellen van EL&I voor beleidsintensiveringen en -extensiveringen, alsmede informatie over de budgettaire dreigingen en de belangrijkste interne verschuivingen.

Besluitvormingsmemorandum

De beleidsbrieven en het daarover gevoerde bilaterale overleg vormen de basis van het besluitvormingsmemorandum dat door de Minister van Financiën wordt opgesteld. Deze brief bevat voorstellen voor het budgettaire kader voor de komende begroting. Op basis van de Kaderbrief vindt vervolgens politieke besluitvorming plaats over de uitgaven voor het komend begrotingsjaar en de meerjarenramingen.

Conceptbegroting

Medio juni dienen de ministeries de concept-begroting in bij de Minister van Financiën. In augustus besluit de Ministerraad over de Miljoenennota en de departementale begrotingen.

Prinsjesdag

Op de derde dinsdag van september van het jaar $t-1$ biedt de Minister van Financiën aan de Staten-Generaal ter behandeling aan de begrotingswetvoorstellen en de Miljoenennota van de Minister van Financiën (deze bevat de hoofdlijnen van het financieel-economisch beleid en de ontwikkelingen in de economie), het advies van de Raad van State en de reactie van de regering hierop.

Algemene Politieke Beschouwingen

De behandeling van de rijksbegroting en de miljoenennota vindt plaats tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen na Prinsjesdag. Tijdens dit overleg debatteert de Kamer over wat de plannen betekenen voor de Nederlandse samenleving en kunnen de Tweede Kamerleden moties indienen.

Behandeling door de Staten-Generaal

In het najaar worden de individuele begrotingen behandeld. De plenaire behandeling van de EL&I-begroting (meestal eind oktober/begin november van het jaar $t-1$) wordt voorbereid door de Vaste Kamercommissie voor EL&I. Tot het moment dat de Tweede Kamer over de ontwerp-begroting EL&I stemt (na de plenaire behandeling) kunnen veranderingen worden aangebracht door middel van amendementen. De veranderingen worden verwerkt in een Nota van wijziging.

2) Uitvoering

De uitvoering van de begroting begint feitelijk op 1 januari van het begrotingsjaar. Directie Financieel-Economische Zaken (FEZ) monitort intern EL&I de benutting (uitputting) van de begroting en voert het ambtelijke overleg met de Inspectie der Rijksfinanciën (IRF) over eventuele gewenste/noodzakelijke bijstellingen van de begroting. In het kader van de begrotingsuitvoering vindt formeel op twee momenten mogelijk bijstelling van de begroting plaats:

Voorjaarsnota (mei/juni)

Het eerste moment is bij de vaststelling van de Voorjaarsnota (en de daarmee samenhangende eerste suppletoire begroting). Op dit moment kunnen meerjarige aanpassingen in de begroting worden verwerkt.

Najaarsnota (november)

Een tweede mogelijkheid tot bijstelling is bij Najaarsnota (tweede suppletoire begrotingswet) die uiterlijk 1 december aan de Staten-Generaal moet worden aangeboden. Er kunnen hierbij geen meerjarige begrotingswijzigingen worden opgenomen, alleen wijzigingen voor het lopende begrotingsjaar.

3) Verantwoording

De Minister van EL&I verantwoordt na afloop van het begrotingsjaar de uitgaven op de begroting van EL&I in de Financiële Verantwoording. De Auditdienst Rijk (ADR) controleert de rechtmatigheid van de uitgaven en geeft een oordeel over het gevoerde financiële beheer en de administraties die hiertoe worden gevoerd. De conclusies worden opgenomen in het accountantsrapport bij de Financiële Verantwoording EL&I. Tegelijk met de financiële verantwoording verschijnt de slotwet.

Dit is de laatste wijzigingswet van de begroting, ingediend op de derde woensdag van mei. De Minister van EL&I dient de departementale financiële verantwoording samen met het rapport van de Auditdienst uiterlijk 15 maart in bij de Minister van Financiën. Deze zendt de stukken door naar de Algemene Rekenkamer (AR). De AR stelt een rapport op bij de financiële verantwoording van EL&I. In dit rapport geeft ze haar bevindingen en haar oordeel over de verantwoording. Op de derde woensdag in mei ten slotte, worden de departementale financiële verantwoordingen door de Minister van Financiën naar de Staten-Generaal gezonden.

Deel 6: Algemene Rekenkamer (AR)

De Algemene Rekenkamer (AR) voert diverse onderzoeken uit bij het ministerie van EL&I. Als Hoog College van de Staat heeft zij een onafhankelijke status. Dat betekent dat de AR zelf bepaalt wat zij onderzoekt. De wettelijke taak van de AR is het controleren van de inkomsten en uitgaven van het Rijk, en het nagaan of het Rijk beleid uitvoert zoals het bedoeld is. De coördinatie van de AR-onderzoeken binnen EL&I ligt bij de directie FEZ.

Allereerst volgt een overzicht van alle lopende en nieuwe AR-onderzoeken. Tenslotte volgt een lijst met afgeronde onderzoeken uit de eerste helft van 2012.

6.1 Lopende of nieuwe onderzoeken AR

Onderzoek	Korte omschrijving	Stand van zaken	Dienst-onderdeel
Beheer van het landelijk elektriciteitsnetwerken	De Algemene Rekenkamer doet onderzoek naar de wijze waarop TenneT haar wettelijke taak uitvoert. TenneT is als netbeheerder wettelijk verplicht alle geproduceerde elektriciteit in Nederland over haar net te transporteren.	Nog niet gestart.	
Milieubelastende subsidies en fiscale maatregelen	De Algemene Rekenkamer wil onderzoek gaan verrichten naar subsidies en belastinguitgaven die in het leven zijn geroepen om (sociaal)economische doelen te bereiken, maar vaak milieubelastend zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om subsidies op bestelauto's, lage accijns op rode diesel en lage tarieven energiebelasting voor grootverbruikers en glastuinbouw.	Projectvoorstel 5 september 2012 Planning: 8 oktober ambtelijk hoor en wederhoor afgerond, 19 oktober bestuurlijk hoor en wederhoor gereed, Publicatiedatum 8 november 2012	DG Agro/ELV Fiscalist EL&I DG ETM/ED?(nog niet bekend welke onderwerpen worden onderzocht)
Sociaal Flankerend beleid	Onderzoek binnen het programma personeel (in het kader waarvan onlangs het rapport 'Personeelsbehoefte rijksoverheid: strategie en planning' gepubliceerd is) naar sociaal flankerend beleid.	Start juni 2012	Alle departementen EL&I/ DB
Terugblik Bescherming Natuurgebieden	Inhoud onderzoek nog niet bekend	Nog niet gestart. Publicatiedatum 2013	Ministerie EL&I
Kwaliteit Keurmerken	De Algemene Rekenkamer doet onderzoek naar de kwaliteit van wettelijke keurmerken (inclusief certificaten en accreditaties). Er zijn grote maatschappelijke risico's als de kwaliteit van de keuringen, certificaten en accreditaties te wensen overlaat en het Rijk onvoldoende toezicht houdt op de kwaliteit van keurmerken.	Nog niet gestart. Publicatiedatum 2012	DG Agro PAV DG ETM/MC
Verhandelbare rechten	De Algemene Rekenkamer doet onderzoek naar het beleidsinstrument verhandelbare rechten. We doen onderzoek naar diverse systemen van verhandelbare rechten en kijken onder welke voorwaarden zo'n systeem goed werkt. Verhandelbare rechten worden bijvoorbeeld ingezet om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Publicatie: brief aan de kamer	Nog niet gestart. Publicatiedatum 2013	DG Agro/DAD
Verantwoordingsonderzoek	De Algemene Rekenkamer doet jaarlijks rechtmatigheidsonderzoek bij het Rijk. De AR doet dit onderzoek uit hoofde van haar wettelijke taak zoals beschreven in de CW 2001. De AR beoordeelt het gevoerde financieel beheer en materieelbeheer en gaat na of de informatie in de jaarverslagen over het gevoerde beleid over de bedrijfsvoering en over de financiën tot stand is gekomen volgens de daarvoor geldende regels. De AR beoordeelt of deze informatie goed is weergegeven in de jaarverslagen en of en in welke mate sprake is van rechtmatigheidsfouten of onzekerheden. Met haar wettelijke oordelen ondersteunt de AR de Tweede Kamer bij het verlenen van decharge aan de betrokken ministers.	Nog niet gestart. Publicatiedatum: 15 mei 2013	EL&I-breed/FEZ

Onderzoek	Korte omschrijving	Stand van zaken	Dienst- onderdeel
Rapport bij de Nederlandse EU-lidstaatverklaring	Jaarlijks geeft de Algemene Rekenkamer een oordeel over de EU-lidstaatverklaring. De AR schetst de stand van zaken rond de aanbevelingen die ze vorig jaar hebben gedaan, en doet enkele nieuwe aanbevelingen.	Nog niet gestart. Publicatiedatum 15 mei 2013	DG Agro (ELV+ betaalorganen) DG N&R (RRE) en FEZ
EU-trendrapport 2013	In het jaarlijkse EU-trendrapport beschrijft de Algemene Rekenkamer ontwikkelingen en trends in het financieel management van de Europese Unie (EU). Centraal staan het toezicht en de controle op de besteding van EU-geld, zowel in Nederland als EU-breed. Nota van bevindingen wordt 5 oktober 2012 verwacht.	gestart Publicatiedatum 5 feb 2013	DG Agro (ELV+ betaalorganen) DG N&R (RRE) en FEZ
Vooropname	Voorheen hadden we de bijsluiters bij de begrotingen 2013. Daarmee wil de Algemene Rekenkamer inzicht bieden in de mate waarin het kabinet de Tweede Kamer informeert over bezuinigingen, intensiveringen en de bijbehorende maatregelen en effecten. Deze bijsluiters zijn komen te vervallen en wordt gepubliceerd als "Vooropname".	Nog niet gestart September 2012	FEZ
Klimaatadaptatie in Nederland	De Algemene Rekenkamer werkt samen met de Europese Rekenkamer en de zusterorganisaties uit Noorwegen, Oostenrijk, Bulgarije, Cyprus, Malta, Rusland en Oekraïne aan de coordinated audit on adaptation to climate change. De AR doet hiervoor onderzoek naar de nationale klimaatadaptatiestrategie. Zoals het er nu uitziet zal het onderzoek resulteren in twee producten: - een beknopte nationale rapportage over het klimaatadaptatiebeleid in Nederland - een joint report van de deelnemende rekenkamers (met daarin korte samenvattingen van de nationale onderzoeken).	Gestart februari 2012 Bestuurlijke reactie gereed: 15 oktober 2012 Publicatiedatum NNB	Voornamelijk bij de ministeries bij I&M en BuZa Voor een zeer klein deel bij EL&I; DG N&R (dir. Natuur en biodiversiteit)
Europees Aanbesteden	De Algemene Rekenkamer onderzoekt enkele maatregelen in het voorstel voor een nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijn en in de nieuwe Nederlandse (concept) aanbestedingswet. Met deze nieuwe regelgeving willen de Europese Commissie en het kabinet de toegang van het midden- en kleinbedrijf (MKB) tot de markt voor overheidsopdrachten vergroten.	Gestart januari 2012 (conceptrapport eind september). Publicatiedatum 27 november 2012	DG ETM en DG OBR/BZK
Fusie en efficiënt geachte toezichts-methoden NVWA	Onderzoek om inspecties en de doelmatigheid van de NVWA in beeld te brengen. Het gaat om de onderbouwingen en plannen van fusie en hoe de plannen in de praktijk zijn gebracht en hoeverre de TK op de hoogte is gehouden van voortgang.	Gestart. Publicatiedatum mei 2013	Ministeries EL&I, VWS NVWA
Taakstellingen bij uitvoerings-organisaties	Met het onderzoek heeft de AR tot doel om voor verschillende uitvoeringsorganisaties in kaart brengen wat de (financiële) omvang is van deze taakstellingen, hoe uitvoeringsorganisaties met die taakstellingen omgaan en wat de effecten daarvan zijn voor de doelmatigheid en doeltreffendheid van de taakuitvoering. De AR kijkt daarbij zowel naar (generieke) efficiency-taakstellingen als naar taakstellingen die het gevolg zijn van veranderingen in beleid.	Gestart juli 2012 + twee publicatiemomenten 1) Tweede kamer in november 2012 2) verdieping voor aantal uitvoeringsorganisaties: 2013 Publicatiedatum april 2013	NVWA, TNO, AGNL, CA, SBB, DB
Naleving en effecten van EU-beleid: Kwaliteit oppervlaktewater Natura 2000-gebieden	De AR onderzoekt hoe Europees beleid in Nederland wordt uitgevoerd en welke effecten daarvan zichtbaar zijn. Het onderzoek wordt uitgevoerd op twee beleidsterreinen: bestrijding van accijnsfraude en ecologische kwaliteit van oppervlaktewater in Natura 2000-gebieden.	Gestart augustus 2010, inmiddels On hold bij AR: wachten op concept rapport. Publicatiedatum 2012	Programma-directie Natura 2000
(Webdossier) Duurzame Ruimtelijke Inrichting	De AR doet onderzoek naar problemen bij de inrichting van het landelijk gebied. De AR brengt in kaart hoeveel geld de rijksoverheid reserveert en besteedt aan de inrichting van het landelijk gebied en wat er met het geld gebeurt.	Ambtelijk hoor en wederhoor 4 oktober 2012 gereed Publicatiedatum onbekend	Ministeries: I&M, BZK, EL&I DG N&R, DLG

Onderzoek	Korte omschrijving	Stand van zaken	Dienst- onderdeel
Vastgoed van het Rijk	De Algemene Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar vastgoed van het Rijk. Ze hebben onderzocht of het Rijk beschikt over een sluitend overzicht van volume en waarde van het rijksvastgoedbezit. Ze hebben ook gekeken of ministeries voldoende waarborgen hebben om het aanhouden van het rijksvastgoed tijdig te heroverwegen. Dit onderzoek bestaat uit twee delen.	Deel 1 is gepubliceerd Deel 2 publicatiedatum onbekend. Gewacht wordt op het nieuwe kabinet.	DLG, BBL, SBB
Vastgoed van rechtspersonen met een wettelijke taak	De AR gaat na hoe ministers zicht houden op het vastgoedbezit en -beheer en op de vastgoedtransacties van rechtspersonen met een wettelijke taak (rwt's). Met deze rijksbrede inventarisatie wil de AR inzicht krijgen in eventuele risico's die het vastgoed van rwt's met zich meebrengt voor de rwt's zelf en voor het Rijk.	Publicatiedatum: uitgesteld.	DG Agro
Terugblik Duurzame Visserij	Terugblik op het onderzoek 'Duurzame Visserij' uit oktober 2008.	Verwachte publicatiedatum: tweede helft 2012	DG Agro NVWA
Vervolgonderzoek Duurzaamheid Intensieve Veehouderij	Terugblik op het onderzoek 'Duurzaamheid Intensieve Veehouderij' uit juni 2008. Op 12 juni 2008 werd het rapport 'Duurzaamheid intensieve veehouderij' gepubliceerd (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 31 478, nrs. 1-2). De AR gaat binnen vijf jaar na publicatie na wat er is gebeurd met de aanbevelingen en met de toezeggingen van bewindspersonen daarop.	Nota van Bevindingen eind september 2012 gereed. Verwachte publicatiedatum: 2013	DG Agro NVWA
Milieusubsidies (inclusief fossiele energie)	De Algemene Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid van milieusubsidies, inclusief subsidies voor fossiele energie. Er wordt een overzicht van de bestaande subsidies en (fiscale) tegemoetkomingen voor activiteiten die het milieu belasten of juist beogen te verbeteren gemaakt. Hoewel subsidies duurzame energie. Dit rapport kan voor u van belang zijn gezien vrijstelling rode diesel en lagere energiebelasting glastuinbouw.	Verwacht 2013	Evt. DG Agro
Verkenning *	Korte omschrijving	Stand van zaken	Dienst- onderdeel
Onderhandelingsakkoord Decentralisatie natuur	De AR beantwoordt de vraag; is de omvang van de ontwikkelopgave in hectares (die met het 'grond-voor-grondprincipe' moet worden gefinancierd) voldoende om de huidige ambitie m.b.t. de herijekte EHS te realiseren?	De verkenning is afgerond. Op 20 augustus is de reactie van ELI op de nota van bevindingen aan de AR gestuurd.	DG NR en DLG
Windenergie	In 2010 en 2011 heeft de Algemene Rekenkamer brieven van een particulier ontvangen over de financiering van het windpark Urk/Noordoostpolder. Onderwerp van de brieven is mogelijk ongeoorloofde staatssteun voor de financiering van het windpark Urk/Noordoostpolder. Om de financiering van het windpark mogelijk te maken had de minister van EL&I besloten een eenmalige innovatiesubsidie te verstrekken en de SDE te verhogen voor grote windmolens. Deze brieven hebben mede geleid tot het besluit om een verkenning uit te voeren naar windparken. Bij de voorbereiding van de verkenning bleek al snel dat financiering van de windparken samenhangt met beleid voor windenergie. We hebben dan ook gekozen deze verkenning te richten op het bredere thema windenergie.	Gestart 2 maart 2012	

Onderzoek	Korte omschrijving	Stand van zaken	Dienst- onderdeel
Verkenning Bedrijfsvoering AgNL	(nog niet bekend)		
Verhandelbare rechten: handelsvolume Visquota/contingenten	Momenteel verzamelt de AR enkele (openbare) data over bestaande stelsels van 'verhandelbare rechten' w.o. de vis-quoting. Publicatie waarschijnlijk een artikel in een tijdschrift. De AR houdt zich in deze verkenning bezig met: <ul style="list-style-type: none"> • de economische waarde die deze quota in de loop de jaren vertegenwoordig(d)en (periode 1985-2011) • De werking van de quotummarkt (overdracht van individuele contingenten) en de beheerrol van de overheid • De prijs(ontwikkeling) van de verhandelde contingenten. 		
Verkenning Geldstromen in de publieke kennisinfrastructuur	Het doel van de verkenning is inzicht in welke publieke en semipublieke kennisinstellingen geld ontvangen van welke onderdelen van de rijksoverheid. Hiervoor brengt de AR omvang en doelstelling van deze geldstromen in beeld.	Niet duidelijk of dit tot publicatie leidt	Nog niet bekend
Verkenning Zicht op Garanties	AR onderzoekt de volgende vragen: welke mogelijke opties heeft het Rijk om garanties in te zetten als beleidsinstrument en hoeveel garanties zijn er door het Rijk afgegeven? Mogelijke toekomstige onderzoeken Algemene Rekenkamer: Welke opties zijn er voor toekomstig onderzoek van de Algemene Rekenkamer? Welke onderzoeksactiviteiten kan de Algemene Rekenkamer uitvoeren nav de motie Blanksma-Van den Heuvel en Harbers?	Gestart 16 januari 2012	FEZ
Verkenning Complexe Financieringsconstructies	De verkenning richt zich op de constructies bij het voormalige ministerie van LNV. Het gaat dan om constructies waarvan het vermoeden bestaat dat deze enerzijds gericht zijn op het parkeren van overtollige begrotingsgelden door bijvoorbeeld vroegtijdige bevoorschotting en anderzijds op compensatie van begrotingstekorten door bijvoorbeeld subsidiëring van organisaties buiten het Rijk in combinatie met verstrekte garanties op leningen van derden aan deze organisaties.	Gestart 13 januari 2012	FEZ

* Een verkenning heeft als doel om na te gaan of het haalbaar/uitvoerbaar is om uitvoeriger onderzoek naar zullen doen. Deze leiden niet altijd tot officieel onderzoek en/of publicatie.

6.2 Afgeronde onderzoeken t/m juni 2012

- Overzicht effectiviteitsonderzoek rijksoverheid II (februari 2012)
- EU-trendrapport 2012 (februari 2012)
- Monitoring JSF (Vervanging F-16) (april 2012)
- Rapport bij het jaarverslag EL&I & DGF (mei 2012)
- Rapport bij de Nederlandse EU-lidstaatverklaring (mei 2012)
- Implementatie Kaderwet ZBO's (mei 2012)
- Strategische personeelsplanning (mei 2012)
- Publieke organisaties en private activiteiten: kaders en praktijk (juni 2012)
- Energievoorzieningszekerheid (juni 2012)

Bijlage 1: Beschrijving van de dienstonderdelen

Kerndepartement

Directoraten-generaal

Directoraat-generaal Agro (Agro)

DG Agro heeft tot taak:

- het versterken van de positie van de Nederlandse agrarische en visserijketen;
- het zorg dragen voor hoogwaardig groen onderwijs en onderzoek;
- het voeren van adequaat fyto-sanitair beleid en het zeker stellen van goede gewasbescherming;
- het stimuleren van een duurzame veehouderij en visserij;
- het borgen van diergezondheid en dierenwelzijn;
- het zeker stellen van een adequate en duurzame voedselvoorziening/voedselzekerheid op nationaal, Europees en mondiaal niveau;

DG Agro bestaat uit 4 beleidsdirecties:

- *directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn (DAD)*: dierenwelzijn, diergezondheid, duurzame dierlijke productieketens, visserij (Europees en nationaal), markttoegang dierlijke producten, aansturing NVWA, crisisweerbaarheid, implementatie agenda topteam agrofood, en uitvoering visserijregelingen.
- *directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit (PAV)*: voedselkwaliteit (inclusief voedselveiligheid), plantgezondheid, gewasbescherming, duurzame plantaardige productieketens, markttoegang plantaardige producten, mest & milieu, energie & klimaat, biotechnologie, ethiek en implementatie agenda topteam tuinbouw.
- *directie Europees Landbouwbeleid en Voedselzekerheid (ELV)*: Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), Landbouwrraad, voedselzekerheid, agrogrondstoffen, agro-economie, EU-conformiteit, aansturing DR en aansturing regiebureau POP.
- *directie Agrokennis (DAK)*: kennismanagement, kennisprogrammering en instrumentarium, kennisverspreiding (incl. groen onderwijs) en aansturing WUR/DLO.

Directoraat-generaal Energie, Telecom & Mededinging (ETM)

DG ETM heeft tot taak:

- de optimale ordening en werking van de markten van energie, telecom en post;
- de handhaving van het niveau van voorzieningszekerheid op korte en lange termijn
- het bevorderen van duurzaamheid en vernieuwingen in energiehuishouding en de veiligheid en continuïteit van ICT
- het bijdragen aan optimale ordening van markten en het bevorderen van mededinging in algemene zin
- het ontwikkelen van consumentenbeleid en het toezicht daarop
- het zorg dragen dat de Nederlandse bodemschatten optimaal worden benut;
- het bevorderen van de internationale voorzieningszekerheid en het bijdragen aan het internationale oliecrisisbeleid;
- het door het expertisecentrum PIANOo laten verbeteren van de professionaliteit van het aanbesteden en de naleving van de aanbestedingsregels in Nederland.

DG ETM bestaat uit 5 beleidsdirecties:

- *directie Energie en Duurzaamheid (ED)*: stimulering van duurzame energie, energiebesparing in de industrie, emissiehandel en Carbon Capture and Storage (CCS, CO₂-opslag) energie-innovatie/topsector Energie, Green Deal inzake besparing en duurzaamheid, stralingsbescherming en nucleaire veiligheid en kernenergie en nucleaire inrichtingen.
- *directie Energiemarkt (EM)*: monitoring en toezicht energiemarkt, zorgdragen voor een adequate marktordening, bevorderen internationaal level playing field, bevorderen leverings- en voorzieningszekerheid, gasopbouw, mijnbouwklimaat en uitvoering Mijnbouwwetgeving.

- *directie Telecommarkt (TM)*: marktwerkingsbeleid voor de telecommunicatiesector en strategievorming, elektronische communicatieregelgeving, frequentie- en antennebeleid, internet domeinnamen beleid, omroepdistributiebeleid en mobiele toepassingen, veiligheid en continuïteit, het borgen van elektronische privacy en veilig elektronisch zakendoen.
- *directie Mededinging & Consumenten (MC)*: Mededingingswet, wet handhaving Consumentenbescherming, Metrologiewet, Waarborgwet, Postwet, Nieuwe Aanbestedingswet, instellingswet fusie samenvoeging NMa/Consumentenautoriteit/OPTA
- *programmadiirectie Nucleaire Installaties & Veiligheid (PD NIV)*: aansluiten bij internationale ontwikkelingen (EU/IAEA), internationaal afgestemd beleid voorzorg/nazorg nucleaire rampen, beleidskader nieuwe nucleaire installaties, kernenergie- en stralingsbeschermingsregelgeving en vergunningverlening Kernenergielwet.

De DG ETM is binnen de BR aangewezen als portefeuillehouder de crisisorganisatie in de normale fase ('vredestijd'). Hij stuurt namens de BR de departementale crisisorganisatie in vredestand aan en vertegenwoordigt in die fase EL&I interdepartementaal op DG niveau.

Directoraat-generaal Bedrijfsleven & Innovatie (BI)

DG BI heeft tot taak:

- Het vormgeven van het nieuwe bedrijfslevenbeleid van dit kabinet
- het stimuleren van de topsectoren;
- het optreden als accountmanager van bedrijfssectoren en belangrijke bedrijvendossiers; het inhoud en richting geven aan beleid voor de 'biobased economy' en het stimuleren van duurzaam ondernemen in de volle breedte;
- het versterken van het innovatievermogen en de kennisbasis van de Nederlandse economie onder meer door de regie en coördinatie van het innovatiebeleid en door het vormgeven van de beleidsagenda voor de kennisinfrastructuur;
- het realiseren van een uitstekend ondernemingsklimaat en het stimuleren van (innovatief) ondernemerschap;
- het verlichten van regeldruk voor bedrijven en het verbeteren van de (digitale) dienstverlening van de overheid;
- het zorg dragen voor de Digitale Agenda.nl;
- het ondersteunen van het externe en onafhankelijke Adviescollege toetsing regeldruk (Actal) bij het uitvoeren van zijn taken.

DG BI bestaat uit 5 beleidsdirecties:

- *directie Innovatie en Kennis (I&K)*: ontwikkelen algemene kaders kennis- en innovatiebeleid, borgen en richting geven aan de (programmering) van de kennisinfrastructuur, procesregie aansturing TNO en GTI's, aansturing NWO/KNAW, algemene kaders kennis- en innovatiebeleid topsectoren, inbreng Europees kennis- en innovatiebeleid, intellectueel eigendom, Nederlands ruimtevaartbeleid en deelname in ESA.
- *directie Topsectoren en Industriebeleid (TOP)*: uitvoering geven aan de agenda's van de topsectoren, visievorming topsectoren- en industriebeleid en inbreng Europees industriebeleid.
- *directie Ondernemerschap (O)*: coördinerende rol MKB en ondernemerschapbeleid (nationaal en Europees), zorgdragen afdoende bedrijfsfinanciering (ondernemings- en projectfinanciering, bancaire kredieten als risicokapitaal), Kamers van Koophandel/Ondernemerspleinen, stimuleren succesvol ondernemerschap (ook voor specifieke groepen zoals ZZP'ers), stimuleren goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en expertise op gebied van Staatssteun en fiscale expertise.
- *directie Regeldruk en ICT beleid (R&I)*: beheersing regeldruk, ontwikkelen instrumenten om regeldruk in kaart te brengen en te verminderen, ICT-beleidsprogramma's voor MKB en topsectoren om slimmer te werken, governance van Digitale Agenda.nl.
- *programmadiirectie Biobased Economy (PD BBE)*: coördinatie- en regiefunctie binnen overheid op gebied van biomassa over de hele waardeketen, duurzaam ondernemen, Green Deals en Koplopersloket.

Directoraat-generaal Internationale Betrekkingen (IB)

DG IB tot taak het bevorderen van een sterke Nederlandse concurrentiepositie, een open wereldeconomie en duurzame globalisering. Zij heeft de eindregie bij het internationale optreden van het hele departement

en is onder meer verantwoordelijk voor de inzet van EL&I voor:

- De bevordering van export van de Nederlandse industrie- en landbouwgoederen en diensten;
- Een vrij internationaal handelsverkeer dat een bijdrage levert aan duurzame ontwikkeling;
- Een sterke Europese Unie en een goed functionerende interne markt;
- Internationale ondersteuning van het Nederlandse bedrijfsleven;
- Het aantrekken van hoogwaardige buitenlandse investeringen.

Daarnaast draagt DG IB bij aan oplossingen voor mondiale maatschappelijke uitdagingen als voedselzekerheid, water voor voedsel en ecosystemen, duurzame energie, schaarser wordende grondstoffen en klimaatverandering. Speciale aandacht vraagt de inzet binnen de EU. Nederland is op EU-niveau medeverantwoordelijk voor een sterke economie die de concurrentie wereldwijd aan kan. 85 procent van de EU-begroting raakt de beleidsterreinen van EL&I. DG IB zet daarbij in op een doelmatige en toekomstgerichte inzet van EU-middelen die de concurrentiekracht bevordert.

DG IB bestaat uit vier beleidsdirecties:

- *programmadiirectie Economische Diplomatie en Transitie (PD EDT)*: Internationale Beleidsagenda EL&I, visie en aanpak economische diplomatie, verbinden van schaarste en transitie met de rol van bedrijfsleven in ontwikkelingssamenwerking, internationale dimensie topsectorenbeleid en EL&I vertegenwoordiging in het buitenland.
- *directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek (IMH)*: internationaal handels- en investeringsverkeer, internationale economische rechtsorde, internationaal maatschappelijk ondernemen en exportcontroles op strategische goederen.
- *directie Internationaal Ondernemen (IO)*: faciliteren internationale markttoegang, coördineren internationale missies, (financieel) instrumentarium export- en investeringsbevordering, marktfacilitatie en markttoegang en klachtenbehandeling oneerlijke concurrentie.
- *directie Europa (E)*: bevorderen functioneren Europese interne markt, beleid/advies op gebied van staatssteun, coördinatie inbreng EL&I in Europese dossiers, inclusief de EU-begroting.

Directoraat-generaal Natuur & Regio (N&R)

Het DG N&R heeft tot taak:

- Het borgen van de Nederlandse internationale verantwoordelijkheden op het terrein van Natura2000, biodiversiteit en behoud van natuurlijke hulpbronnen;
- Het doordecentraliseren en herijken van het natuurbeleid en het regionaal economisch beleid (incl. uitwerken en implementeren nieuwe Natuurwet);
- Het vorm en inhoud geven aan het ruimtelijk economisch beleid van EL&I, inclusief het versterken en faciliteren van gebiedsgerichte clusters van bedrijvigheid binnen de aanpak voor topsectoren;
- Het zorg dragen voor een goede verbinding van EL&I met de regio's;
- Stimuleren en ondersteunen van initiatieven op de verbinding economie/ecologie.

DG N&R bestaat uit 4 beleidsdirecties:

- *Directie Natuur & Biodiversiteit (N&B)*: een nieuwe natuurvisie, verantwoordelijkheid 'stelsel' natuur in Nederland (decentralisatie natuurbeleid, aansturing DLG, SBB, natuur buiten EHS etc.), internationale verdragen en verplichtingen (EU-biodiversiteitsstrategie, exoten, CITES, CBD, marien etc.), integratie biodiversiteit in andere sectoren (GLB, GVB, Deltaprogramma etc.), programma Natuurlijk Ondernemen.
- *Directie Regio en Ruimtelijke Economie (RRE)*: regionale/ruimtelijke functie voor het hele departement (inzet regio-ambassadeurs), coördinatie EU-structuurfondsen (met speciale aandacht voor EFRO/Interreg), Topsectoren-regio, clusters van nationaal belang (greenports, mainports, valleys), regionale uitvoering nationaal natuurbeleid (Natura 2000/PAS), vergunningverlening NB-wet, coördinatie Olympische Spelen en BES-eilanden, natuurherstel Westerschelde (waaronder Hedwigepolder), Waddenzee/Waddenuit, Deltaprogramma (en opdrachtgever ZW Delta en waddengeb.), regionale crisisbestrijding.
- *Programmadiirectie Natura 2000 (PDN)*: De implementatie van Natura 2000 in Nederland d.m.v. aanwijzingsbesluiten en beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden, de ontwikkeling en verspreiding van kennis over het Natura 2000-systeem en de ontwikkeling van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).
- *Programmadiirectie Juridisch instrumentarium Natuur en Gebiedsinrichting (PDJNG)*: Vereenvoudigde natuurwet-

geving, minder administratieve lasten, ontzorgen burgers en bedrijven bij de toepassing van natuurregels, decentralisatie naar provincies van wettelijke bevoegdheden natuurwetgeving en van wettelijke bepalingen investeringsbudget landelijk gebied, regels over ruimtelijke bescherming ecologische hoofdstructuur, coördinatie input EL&I voor Omgevingswet; juridisch-instrumentele aspecten van het natuurbeleid, het gebiedsgericht beleid en het omgevingsrecht en borging van juridische kwaliteit op dat vlak.

Directoraat-generaal -Uitvoering

De Minister van EL&I besloot in mei 2011 tot de inrichting van een Directoraat-Generaal Uitvoering (DGU) dat de agentschappen Agentschap NL (AgNL) en Dienst Regelingen (DR) omvat. De doelstelling van de vorming van DGU is:

- de flexibiliteit en slagvaardigheid van de uitvoering te vergroten;
- via synergie en schaalvergroting de efficiëntie te vergroten.

DG Uitvoering speelt een cruciale rol in de verbinding tussen beleid en doelgroepen door beleid te vertalen naar een excellente uitvoering. Het streven is daarbij een partner in resultaat te zijn voor opdrachtgevers en ontwikkelingen bij de doelgroepen en effecten van beleid terug te koppelen.

DGU staat voor het uitvoeren van beleid voor ondernemend Nederland op het gebied van innovatie, duurzaamheid, landbouw en internationale samenwerking. Daarmee draagt DGU bij aan een economisch sterker Nederland en een duurzame samenleving. De ambitie van DGU is om in 2017 dé toonaangevende overheidsdienstverlener voor ondernemend Nederland te zijn. DGU wil uitblinken in klantgerichtheid, deskundigheid, kostenefficiëntie en samenwerking.

Agentschap NL

Agentschap NL (AgNL) is dé Nederlandse beleidsuitvoerder als het gaat om duurzaam, innovatief en internationaal ondernemen. Op die gebieden brengt AgNL uit naam van de overheid gerichte verandering tot stand voor Nederland.

Agentschap NL bekleedt traditioneel een centrale netwerkpositie op het snijvlak van overheid, onderzoek en markt. De unieke kennis en ervaring op specifieke domeinen die daaruit voortkomt, zijn zeer waardevol voor de effectieve uitvoering van het overheidsbeleid. Zo heeft Agentschap NL vanuit zijn netwerk gedetailleerde kennis van het staande overheidsbeleid, gevoel voor het actuele marktsentiment en zicht op de state-of-the-art wetenschappelijke- en technologische ontwikkelingen.

Effectief en efficiënt uitvoeren van overheidsbeleid is daarmee de centrale succesfactor. Daarnaast bouwt AgNL aan toonaangevende dienstverlening aan de ondernemers. Zaken doen met Agentschap NL wordt steeds makkelijker en eenvoudiger doordat:

- Een toenemende mate van digitale dienstverlening zorgt voor laagdrempelige Informatievoorziening en verminderde administratieve lasten;
- De diensten, de kennis en de informatie worden steeds vaker gebundeld aangeboden. Ondernemers, onderzoekers en decentrale overheden vinden zodoende makkelijker meer informatie die voor hen interessant is.
- Het ontwerp van heldere en slanke processen leidt tot lagere administratieve lasten voor de afnemers van financiële diensten. Daarnaast leidt het tot stroomlijning van het verwerkingsproces.
- Toepassing van 2.0 media zoals open data en webcare leidt tot het ontsluiten en actief aanbieden van informatie.

De ondernemers worden door AgNL bediend met voorlichting & advies, financieringsvormen, (internationale) netwerkvorming, en met uitvoering van wet- en regelgeving. Het uitgebreide dienstenpakket wordt ontsloten aan de hand van drie productgroepen: Duurzaam-, Innovatief- en Internationaal ondernemen.

In 2011 voerde AgNL programma's uit voor 10 departementen. Daarnaast stelde AgNL zijn dienstverlening ter beschikking aan 30 andere opdrachtgevers zoals gemeenten, provincies, en de Europese Unie. In 2011 telde het opdrachtenpakket op tot een totaal van 255 miljoen euro. Daarvan is 183 miljoen afkomstig van het ministerie van EL&I.

AgNL werkt vanuit de vestigingen in Den Haag, Utrecht, Zwolle, Rijswijk en Sittard.

Dienst Regelingen

Dienst Regelingen (DR) is een uitvoeringsorganisatie voor Europese en nationale regelingen, gericht op twee publieke domeinen:

- de uitvoering van (onderdelen van) regelingen gericht op het duurzaam gebruik en beheer van het landelijk gebied, dierenwelzijn en voedselproductie
- de uitvoering van Europese regelingen met als onderscheiden taken uitvoeren, betalen, certificeren en verantwoorden.

DR voert ca. 160 regelingen uit, met name voor de Nederlandse overheid en de EU. De prominentste taak is de uitvoering van subsidieregelingen voor agrarische ondernemers waarbij met name de Bedrijfstoeslagregeling een belangrijke plaats inneemt (ca. € 800 mln. programmageld per jaar).

DR borgt de EU-conforme naleving van regelingsoverstijgende vereisten en is een Europees Betaalorgaan. Naar verwachting wordt DR in oktober 2013 het enige Europese Betaalorgaan in Nederland. De betaalorgaantaken van DLG gaan dan over naar DR.

Daarnaast maakt de Certificeringsautoriteit deel uit van DR. Zij keurt de jaarrekeningen goed van de declaraties aan de EU van de structuurfondsen (zoals Europees Sociaal Fonds, EFRO en Europees Visserij Fonds).

Andere prominente taken zijn de uitvoering van het mestbeleid, de uitbetaling van (agrarische) natuursubsidies en de vergunningverlening op het gebied van beschermde diersoorten en -planten (CITES en Flora en Fauna-wet) en dierenwelzijn (In Beslaggenomen Goederen-regeling).

DR stelt zijn registers en integratie van (geografische) gegevens beschikbaar aan andere overheidsdiensten. Daarvoor participeert DR ook in de ontwikkeling van de basisregistraties, m.n. de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT). Dit draagt bij aan verlaging van de uitvoeringskosten voor de overheid en verlaging van administratieve lasten voor bedrijven.

DR is tevens een gesprekspartner voor beleidsvorming bij het ministerie van EL&I en bij de Europese Unie. DR adviseert over de geschikte beleidsinstrumenten, toetst de uitvoerbaarheid van het beleid en geeft een inschatting van de effecten en van de kosten.

Het klantenbestand van DR bestaat voor een groot deel uit agrarisch ondernemers, maar daarnaast ook uit bijv. natuurbeheerders/landgoedeigenaren, bouwbedrijven (via gemeentes) en individuele aanvragers van vergunningen en ontheffingen. DR streeft naar dienstverlening die optimaal digitaal is en afgestemd op de behoefte van de klanten. Dat betekent in veel gevallen ook een duidelijke vermindering van administratieve lasten. De implementatie van de adviezen uit het rapport "DR tot uw dienst" van de door staatssecretaris Bleker aangestelde adviseurs Blauw en Korff levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de dienstverlening van DR.

Organisatie en kengetallen

DR is een baten-lasten dienst van EL&I en werkt in opdracht van EL&I, andere ministeries, provincies en waterschappen. Een andere bron van inkomsten wordt gevormd door retributies die het bedrijfsleven betaalt voor de diensten die DR ten behoeve van hen verricht, zoals dierregistraties.

Aantal vestigingen: 4 (Den Haag, Assen, Deventer en Roermond). In Assen bevindt zich het Klantcontactcentrum.

Stafdirecties

Directie Algemene Economische Politiek/Loco SG

Het ministerie van EL&I is leidend in de voorbereiding van het macro-economische beleid van de

Nederlandse regering. In de Ministerraadberaadslagingen is de minister van EL&I verantwoordelijk voor agendavorming en sturing op economisch terrein. De input voor dit beleid komt van de directie Algemene Economische Politiek (AEP). De directeur AEP is tevens loco SG en chef econoom van het ministerie van EL&I en is tevens verantwoordelijk voor de (centrale) strategische visie- en beleidsvorming van het ministerie. De loco SG/directeur AEP is portefeuillehouder strategie binnen de Bestuursraad en het economisch gezicht van EL&I en daarin counterpart van 'chef economen' bij banken, andere bedrijven en instellingen. De loco SG heeft een beleidsinhoudelijke portefeuille en verantwoordelijkheid en wordt ingezet voor belangrijke interdepartementale en interdepartementale dossiers. De directie AEP is verdeeld in drie clusters:

- Centraal Strategisch Cluster;
- Collectieve Sector en Arbeidsmarkt;
- Conjunctuur, Structuur en Ordening.

Bureau Bestuursraad (BBR)

Het Bureau Bestuursraad (BBR) ondersteunt de bewindspersonen, de secretaris-generaal als ambtelijk eindverantwoordelijke en de bestuursraad als collectief bestuursorgaan van het departement. Doel van de dienstverlening door BBR is ervoor te zorgen dat de politieke en ambtelijke top hun taken optimaal uitoefenen en hun verantwoordelijkheden ten volle waar kunnen maken.

BBR heeft een aantal kerntaken:

Politiek- bestuurlijke advisering van de bewindspersonen en de ambtelijke leiding;

Ondersteuning van de bewindspersonen (secretariaat en kamerbewaarders);

Interne procedures en documentenstroom stroomlijnen;

Crisismanagement van EL&I versterken en paraat houden;

Toezicht op de verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens;

Registreren en adviseren van financiële belangen, transacties en bezit van effecten als bedoeld in de Ambtenarenwet en het ARAR.

Directie Financieel Economische Zaken (FEZ)

De directie FEZ heeft als concerncontroller tot taak een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende besteding van de middelen en een ordelijk en controleerbaar financiële en materieel beheer te borgen. Deze taak is wettelijk geregeld (Besluit Taak FEZ). De directie FEZ heeft als gevolg van de gecentraliseerde financiële functie een dubbele rol: de onafhankelijke rol van concerncontroller en tegelijkertijd een faciliterende rol voor de ambtelijke en politieke leiding van het ministerie.

FEZ heeft de volgende taken:

- Een centrale financiële administratie die op orde is en zodanig ingericht is en functioneert dat EL&I op doelmatige en tijdige wijze kan beschikken over die informatie die nodig is voor een adequate sturing en beheersing;
- Een juiste wijze van begroten en verantwoorden van de middelen van EL&I als geheel;
- Een financieel beheer en materieel beheer dat ordelijk en controleerbaar is;
- Verplichtingen en betalingen die rechtmatig zijn;
- Een transparante besluitvorming over de allocatie en de sturing van de middelen (budget en fte) binnen EL&I;
- Een doelmatige en doeltreffende besteding van de beschikbare schaarse middelen van EL&I;
- Een doelmatige uitvoering van beleid en wettelijke taken, ook wanneer deze op afstand is gezet;
- EU-fondsen waarvan het beheer en de financiële transacties op orde zijn en de erkenning van EU-betalorganen die daar een belangrijke rol in vervullen;
- Een optimale ondersteuning te bieden aan de DG's als budget- en beleidsverantwoordelijke in de beleidscyclus, de managementcyclus en de begrotings- en verantwoordingscyclus

Directie Wetgeving en Juridische zaken (WJZ)

WJZ maakt zich er sterk voor dat EL&I in juridisch opzicht effectief handelt. Om deze missie te realiseren richt WJZ zich op het, tijdig en inhoudelijk adequaat, produceren van wet- en regelgeving en juridische adviezen en het behandelen van bezwaar- en beroepsschriften. Daarmee is bij EL&I het belangrijkste juridische werk geconcentreerd binnen WJZ als centrale stafdirectie.

De directie WJZ heeft de volgende taken:

- Het verzorgen van diverse wetgevingsproducten (wetten, algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen). Hieronder zijn mede begrepen de goedkeuringen van verdragen en de totstandkoming van beleidsregels;
- Een bijzondere verantwoordelijkheid ligt voorts bij WJZ voor de totstandkoming van specifieke regelgeving in het kader van crisisbeheersing;
- Ontwikkelen en beschikbaar stellen van handleidingen en modellen op juridisch terrein (contracten, WOB, etc.).
- Beslissingen op bezwaar en verweerschriften in beroepszaken;
- Geven van juridisch advies op een breed terrein van juridische en bestuurlijk-juridische zaken;
- Begeleiden van de landsadvocaat, wanneer deze in civiele procedures optreedt voor EL&I.

Directie Communicatie (DC)

De directie Communicatie draagt bij aan het functioneren van het democratische proces door het actief openbaar maken van informatie van EL&I: voor een zo breed mogelijk publiek, feitelijk van aard, begrijpelijk en tijdig. Dit doet DC vanuit de afspraken die zijn vastgesteld voor de overheidscommunicatie door de rijksoverheid. Door communicatie bij beleidsprioriteiten vanaf het eerste moment gericht in te zetten in elke beleidsfase, wordt een bijdrage geleverd aan het communicatief beleid. Bovendien wordt op die manier bijdragen aan het vergroten van transparantie, maatschappelijk draagvlak en vertrouwen en bevorderen we een open en interactieve informatie-uitwisseling. Daarbij wordt ook invulling gegeven aan het overheidsstreven om van buiten naar binnen te werken, onder andere via de actieve inzet en monitoring van social media en de inzet van communicatieonderzoek en mediaanalyses.

De directie DC heeft de volgende taken:

- Het managen van de actualiteit;
- Het ontwikkelen, vormgeven en uitvoeren van strategisch communicatieadvies rond de communicatieprioriteiten;
- Het schrijven van speeches voor de bewindspersonen;
- Het verzamelen, initiëren en coördineren van communicatieonderzoek;
- Het volgen, strategisch inzetten en innoveren van online media in de interne en externe communicatie;
- Het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van het (corporate) communicatiebeleid.

Directie Bedrijfsvoering (DB)

De directie Bedrijfsvoering wil de EL&I-organisatie en –medewerkers zodanig ontzorgen en ondersteunen, dat ieder zich maximaal kan concentreren op het primaire proces: datgene waarvoor het ministerie is opgericht. De rol van de directie buiten het kerndepartement wordt ingevuld volgens de leidraad ‘centraal wat kan, decentraal wat moet’, waarbij onduidelijke tussenvormen worden vermeden. Immers, je gaat erover of niet.

De directie Bedrijfsvoering heeft de volgende taken:

- Ontwikkelen van beleid en het adviseren van departementsleiding en management en leveren van een bijdrage aan interdepartementale beleidsontwikkeling, op het gebied van de facilitaire diensten, personeel en organisatie, inkoop, ICT-toepassingen, informatievoorziening, huisvesting en ondersteuning van het management bij directoraten-generaal en stafdirecties.
- Adviseren van departementsleiding en management over en het implementeren van beleid inzake management development, mobiliteit (Transforce), werving, opleiding en P-cyclus.
- Ondersteunen en adviseren van departementsleiding en management inzake medezeggenschap, P-advies en sociaal-juridische zaken.
- Uitvoeren van taken rond personeels- en salarisadministratie (voor zover die niet door P-Direkt) en met betrekking tot de personeelsstichting.
- Fungeren als Chief Information Officer binnen EL&I, zoals bepaald door DGOBR van BZK.
- Geven van sturing aan de Dienst ICT Uitvoering (DICTU).
- Beschikbaar stellen en houden van ICT-toepassingen, ondersteuning bij het gebruik van toepassingen en het functioneel beheer van concernapplicaties en gegevensbeheer voor Identity Management.
- Uitvoeren van post- en archief functie van kerndepartement, voorzien in informatiecentra, interne nieuwsvoorziening en intranet en adviseren over/ontwikkelen van nieuwe informatieproducten, informatiekanaalen, toepassingen en functionaliteiten.

- Coördinatie van de inkoop van EL&I.
- Voeren van regie, aangaan van overeenkomsten en zorgdragen van uitvoering op het gebied van de huisvesting van EL&I.
- Voorzien in overige facilitaire zaken, waaronder begrepen personenvervoer, vertaaldiensten, telefooncentrale, uitvoering van evenementen en het leveren van diensten en voorzieningen voor een vlot verloop van het dagelijkse werk voor individuele medewerker van kerndepartement, waaronder reserveren vergaderzalen, voorzien in toegangspassen en afhandelen van vragen en storingsmeldingen.
- Voorzien in secretariële ondersteuning bij directoraten-generaal en stafdirecties en het adviseren van het management van het kerndepartement op bedrijfsvoeringsterreinen.
- Ondersteunen van concern en bestuur bij organisatieontwikkeling/verandertrajecten dmv advisering, teamcoaching en procesbegeleiding.
- Voorbereiden (inter)departementaal overleg inzake organisatie en bedrijfsvoering en zorgdragen voor een integrale afweging.
- Voortouw nemen op bedrijfsvoeringsbrede thema's zoals het nieuwe werken, (informatie)-beveiliging, integriteit en programmatisch werken.
- Voorzien in expertise/capaciteit op het terrein van beleid (projectenpool), bedrijfsvoering en interim-management.
- Verzorgen communicatie inzake bedrijfsvoering binnen kerndepartement en beheer huisstijl.
- Leveren van managementinformatie op het gebied van bedrijfsvoering.
- Controle op personele budgetten, processen en formatie van het kerndepartement. Financiële controle op materiële budgetten.

Overige diensten en agentschappen

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

De NVWA is op 1 januari 2012 ontstaan uit een fusie tussen de Voedsel en Waren Autoriteit, de Algemene Inspectie Dienst en de Plantenziektenkundige Dienst.

De waarde van toezicht

De NVWA werkt aan het beheersen van risico's voor voedsel- en consumentenproducten, dieren, planten en natuur, en doet dit ten behoeve van zowel de binnenlandse als buitenlandse consumenten. Door vrijwaringsgaranties af te geven draagt zij bij aan de exportpositie van Nederland. Het uiteindelijke doel van deze inspanningen is dat consumenten erop kunnen vertrouwen dat wat in de winkels op de schappen ligt veilig is, dat dieren in Nederland goed worden behandeld en dat de natuur wordt beschermd. Daar ligt de maatschappelijke ambitie van de NVWA, daar ligt ook het publieke belang van haar inzet. Dat is de waarde van het toezicht van de NVWA. De missie van de NVWA luidt:

“De NVWA bewaakt de gezondheid van dieren en planten, het dierenwelzijn en de veiligheid van voedsel- en consumentenproducten en handhaaft de natuurwetgeving.”

De drie kerntaken van de NVWA zijn:

- *Handhaving* in de brede zin van het woord. Toezicht op de naleving van wet- en regelgeving van bedrijven en instellingen. De handhaving richt zich met verschillende instrumenten op het beïnvloeden van nalevingsgedrag en is ondergebracht bij vijf divisies: Veterinair & Import (V&I), Landbouw & Natuur (L&N), Consument & Veiligheid (C&V), Inlichtingen en Opsporingsdienst (IOD) en het Klantcontact & Dienstverlening (KCDV). De eerste drie divisies voeren primair de handhavingregie in de toezichtdomeinen van de NVWA.
- *Risicobeoordeling* op de chemische, biologische of fysische gevaren voor de volks-, dier-, en plantgezondheid en de natuur op het werkkterrein van de NVWA. Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (BuRO) van de NVWA coördineert de risicobeoordeling. Hierover wordt geadviseerd aan de Ministeries van EL&I en/of VWS of de hoofdinspecteurs van C&V, L&N en V&I. BuRO initieert en coördineert het wetenschappelijk onderzoek en maakt gebruik van gegevens van onderzoeksinstellingen en uit de handhavingspraktijk van de NVWA.

- *Risicocommunicatie* Deze risicocommunicatie richt zich op bestaande- en opkomende risico's en beïnvloeding van de perceptie daarvan. Aan burgers en bedrijfsleven wordt zo veel mogelijk handelingsperspectief geboden.

Naast deze kerntaken heeft de NVWA nog tot taak het geven van beleidsadvies en heeft de NVWA nog enkele uitvoeringstaken, zoals de controle van landbouwsubsidies.

De handhaving van de NVWA is gericht op zes hoofddomeinen, te weten:

1. Veiligheid in de voedselketen
2. Productveiligheid
3. Diergezondheid (bestrijding dierziekten, levende dieren, diergeneesmiddelen)
4. Dierenwelzijn
5. Plantgezondheid
6. Natuur

Organisatie en Kengetallen

De NVWA is een baten-lastendienst van EL&I en werkt in opdracht van EL&I en VWS. DG Agro coördineert het opdrachtenpakket vanuit EL&I. Vanuit VWS is dat DG Volksgezondheid. Een derde bron van inkomsten wordt gevormd door retributies die het bedrijfsleven betaalt voor de diensten die de NVWA ten behoeve van hen verricht. De NVWA is als één van de Rijksinspecties lid van de Inspectieraad. De Inspectieraad is het samenwerkingsverband van de rijksinspecties.

Het Jaarplan en het Jaarverslag van de NVWA worden door de Staatssecretaris van EL&I naar de Tweede Kamer gestuurd.

Aantal vestigingen: 1 hoofdkantoor in Utrecht, 4 servicekantoren, 2 servicekantoren+, 13 steunpunten

Bestuurlijk

De afgelopen jaren zijn twee belangrijke ontwikkelingen bepalend geweest voor de NVWA. Ten eerste het streven naar reductie van toezichtlast, zoals de 'inspectievakantie' en horizontaal toezicht (high trust). Ten tweede de compacte overheid, waaronder samenwerking en fusies tussen rijksinspecties. Zo vloeit de NVWA ook voort uit een fusie tussen drie rijksinspecties. De Kaderstellende Visie op Toezicht (KVOT) heeft aan de basis gestaan van verbeteringen in de effectiviteit en efficiency (inclusief verminderen van de toezichtlasten) van het toezicht, ook voor de NVWA. De interactie tussen beleid en toezicht is in de afgelopen periode verstevigd. Kwalitatief hoogwaardig toezicht is gebaat bij kwalitatief hoogwaardige wet- en regelgeving en beleid heeft baat bij ervaringen en signalen uit de inspectiepraktijk om zicht te houden op de effectiviteit van beleid.

Maatschappelijk

In de maatschappij is een toenemende behoefte aan 'geregelde veiligheid'. Burgers willen kunnen vertrouwen op veilig voedsel en veilige producten, dat goed met dieren wordt omgegaan, dat men zich houdt aan de regels voor de natuur en dat de duurzaamheid van de visvangst wordt geborgd. Uiteraard is het in eerste instantie de verantwoordelijkheid van ondernemers zelf om deze veiligheid en goede zorg te borgen, maar deze verwachtingen leggen de lat voor de NVWA als toezichthouder desondanks hoog. Verder is de informatiebehoefte van de burger sterk toegenomen.

Agentschap Telecom

Agentschap Telecom (AT) houdt zich bezig met het verruimen, verdelen en optimaliseren van het elektronische communicatiedomein. Daarnaast maakt AT (inter-)nationale afspraken over het gebruik van frequenties. AT verleent vergunningen, bijvoorbeeld voor mobilifoons en marifoons, maar ook voor lokale en commerciële omroepen.

Centraal Planbureau

Het Centraal Planbureau (CPB) maakt onafhankelijke economische analyses die wetenschappelijk verantwoord zijn en die relevant zijn voor de beleidsvorming in Nederland. Het CPB is een inhoudelijk onafhankelijk onderzoeksinstituut dat organisatorisch onderdeel is van EL&I.

Consumentenautoriteit (CA)

De Consumentenautoriteit (CA) is de toezichthouder op consumentenrecht en eerlijke handel. De CA bevordert eerlijke handel tussen bedrijven en consumenten, met als uitgangspunt de economische belangen van de consument. Het aanpakken van collectieve inbreuken en het vergroten van kennis over rechten en plichten zijn daarbij de belangrijkste taken.

Momenteel loopt er een fusie-traject tussen CA, de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) en de Onafhankelijke Post en Telecom Autoriteit (OPTA). Met ingang van 1 januari 2013 zal er een nieuwe organisatie zijn, te weten de Autoriteit Consument & Markt (ACM).

Nederlandse Mededingingsautoriteit

De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) is een belangrijk instrument bij de uitvoering van het mededingingsbeleid. De uitvoering van de Mededingingswet is opgedragen aan de NMa. De Raad van Bestuur van de NMa is een zelfstandig bestuursorgaan, de rest van de NMa-organisatie is onderdeel van EL&I. De NMa handhaaft het verbod op kartels en op misbruik van een economische machtspositie en toetst fusies en overnames. Naast de drie NMa-directies die zich bezighouden met de uitvoering van de mededingingswet is de Energiekamer als kamer ondergebracht bij de NMa. De Energiekamer is belast met de uitvoering van het toezicht op de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Ook de Vervoerkamer is onderdeel van de NMa. Deze kamer houdt sectorspecifiek (mededingings)toezicht op de spoorsector, de luchtvaartsector en overig openbaar vervoer als tram-, metro- en busvervoer. De Energiekamer en de Vervoerkamer vormen samen de Directie Regulering Energie en Vervoer (DREV). De NMa zal met ingang van 1 januari 2013, samen met de OPTA en de CA opgaan in de Autoriteit Consument & Markt (ACM).

Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit

OPTA is het zelfstandig bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor uitvoering van de Telecommunicatiewet, de Postwet en de bijbehorende Europese en lagere regelgeving. OPTA zorgt voor voldoende concurrentie op de elektronische communicatiemarkten en de postmarkt. Dat doet zij door deze markten te onderzoeken en waar nodig vooraf in te grijpen. OPTA grijpt in zolang er op een markt een marktpartij met aanmerkelijke marktmacht aanwezig is. De politieke verantwoordelijkheid voor OPTA ligt bij de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie maar OPTA is onafhankelijk en neemt haar eigen beslissingen los van politieke of ondernemingsbelangen. De OPTA zal met ingang van 1 januari 2013, samen met de NMa en de CA opgaan in de Autoriteit Consument & Markt (ACM).

Dienst ICT Uitvoering (DICTU)

De Dienst ICT Uitvoering (DICTU) is binnen het Ministerie van EL&I verantwoordelijk voor het leveren van ICT services- en ondersteuning aan alle onderdelen van het ministerie. Het gaat daarbij om applicatiebeheer en ontwikkeling, inrichting en beheer van werkplekken en het beheer van de technische infrastructuur. Daarnaast levert DICTU ondersteuning aan enkele aan het ministerie aanverwante PBO's en ZBO's. DICTU wordt genoemd in het kader van de compacte rijksdienst voor ondersteuning van inspectiediensten en daarnaast zijn er contacten gelegd met andere rijksdiensten over dienstverlening op het gebied van subsidies, registers en Enterprise Resource Planning (ERP).

Dienst Landelijk Gebied (DLG) en Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL)

Dienst Landelijk Gebied (DLG) is een agentschap van het ministerie van EL&I en werkt aan de ontwikkeling van het landelijk gebied. Kernactiviteiten hierbij zijn: gebieden (her)inrichten, daarbij grond inzetten, uitzetten van uitvoeringswerkzaamheden in de markt, subsidies verlenen en op basis van de opgebouwde expertise het beleid en bestuur adviseren.

Wettelijke grondslag

In de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) is de inzet van DLG bij de uitvoering van het gebiedsgerichte beleid geregeld. Deze wet wordt thans gewijzigd.

Voor de grondverwerving, het tijdelijk beheer hiervan en het vervreemden heeft DLG een grondbedrijf: het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL). BBL is een rechtspersoon (ZBO) en heeft een eigenstandige positie die is vastgelegd in de Wet Agrarisch Grondverkeer (WAG). Verworven gronden worden uiteindelijk overgedragen aan eindbeheerders en -gebruikers, particulieren dan wel terreinbeherende organisaties.

Historische context

DLG bestaat 78 jaar en is groot geworden in het optimaliseren van de landbouw en voedselproductie (ruilverkaveling, ontwatering en ontsluiting). Sinds de jaren 90 speelt de dienst een belangrijke rol in het realiseren van de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Naast realisatie van natuur zet DLG zich in toenemende mate in op terreinen zoals infrastructuur, klimaatadaptatie, het Europees landbouwbeleid, waterveiligheid, plattelandontwikkeling, energienetwerken, leefbaarheid in relatie tot de bevolkingskrimp en recreatie. DLG werkt in opdracht aan ca. 200 gebiedsgerichte projecten voor bestuurlijke opdrachtgevers van alle overheden: provincies, Rijk, gemeenten en waterschappen.

Toekomstperspectief DLG

Gebiedsontwikkeling is onderdeel van de decentralisatie van Rijk naar provincie. Een ontwikkeling die met de WILG (2006) vorm kreeg en met het Natuurakkoord is afgerond. Voor het Rijk (=breder dan EL&I) blijven en liggen er taken voor DLG op o.a. het terrein van betaalorgaan, GIS competence center (ihkv diercrisisen) agrarisch natuurbeheer, (Europees) landbouwbeleid en waterveiligheid- en kwaliteit (o.a NURG, Deltaprogramma).

Met instemming van staatssecretaris Bleker werkt DLG toe naar het inrichten van DLG als interbestuurlijke shared service (IBSS) organisatie, die aan alle bestuurslagen (Rijk, Provincies, gemeenten en waterschappen) uitvoerende diensten aanbiedt. Hierdoor kan optimaal gebruik worden gemaakt van de aanwezige uitvoeringskennis en -ervaring in Nederland, blijven landelijk werkende instrumenten beschikbaar en kan de slagkracht van de provincies met hun kerntaken op het gebied van ruimte, economie en natuur worden versterkt. Medewerkers van het ministerie van BZK denken mee over bijbehorend (juridisch) construct.

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is een inspectiedienst van EL&I, die toezicht houdt op de opsporing en winning van delfstoffen: aardolie, aardgas, zout en aardwarmte. Daarnaast houdt SodM toezicht op de stabiliteit van de mergelgrotten in Limburg en is men ook aangewezen als toezichthouder op buisleidingen, die vallen onder de Gaswet. De opdracht van SodM is om zeker te stellen dat de delfstofwinning op een maatschappelijk verantwoorde wijze wordt uitgevoerd.

PIANOO/TenderNed

PIANOO is het expertisecentrum aanbesteden van EL&I. Het doel van PIANOO is de professionaliteit van het aanbesteden en de naleving van de aanbestedingsregels in Nederland te verbeteren. Hiertoe wordt de aanwezige kennis en ervaring over de toepassing van de aanbestedingsregels beschikbaar gemaakt voor alle aanbestedende diensten. PIANOO is per 1 januari 2012 opnieuw ingesteld voor een periode van 3 jaar (van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014). PIANOO zal zich in deze instellingsperiode gaan richten op het verder verstevigen van de kenniscentrumfunctie. Ook zal PIANOO zorg dragen voor het secretariaat van de commissie van aanbestedingsexperts die op basis van het wetsvoorstel Aanbestedingswet wordt ingesteld. De ontwikkeling en het beheer van TenderNed, het systeem voor elektronisch aanbesteden, maakt onderdeel uit van PIANOO. Ondernemers kunnen hiermee op één centrale plaats alle openbare overheidsopdrachten vinden en digitaal inschrijven op aanbestedingen.

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Het Centraal Bureau Statistiek verzamelt, bewerkt en publiceert statistieken ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap. Naast de verantwoordelijkheid voor de nationale (officiële) statistieken is het CBS ook belast met de productie van Europese (communautaire) statistieken. De wettelijke grondslag voor het CBS is de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Staatbosbeheer (SBB)

Staatsbosbeheer beheert in opdracht van de Rijksoverheid ruim 250.000 ha natuur en landschap in Nederland. 92% van de beheerde terreinen zijn opengesteld voor publiek met 150 miljoen bezoekers per jaar. Staatsbosbeheer richt zich op de volgende hoofddoelstellingen:

het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden in de gebieden van Staatsbosbeheer; het bevorderen van recreatie in zo veel mogelijk gebieden van Staatsbosbeheer en het leveren van een bijdrage aan de productie van milieuvriendelijke en vernieuwbare grondstoffen zoals hout.

Zelfstandige bestuursorganen

De uitvoering van publieke taken bij EL&I is voor een groot deel belegd bij externe uitvoeringsorganisaties. Het betreft zelfstandige bestuursorganen (ZBO), rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT) en/of overheidsstichtingen. Gezien het externe karakter van de organisaties is sprake van een zekere mate van autonomie, met name op het terrein van bedrijfsvoering. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste organisaties. De organisaties worden gefinancierd via door het ministerie van EL&I vast te stellen tarieven en/of begrotingsbijdragen.

	Externe organisatie (met wettelijke en/ of bestuurlijke taak)	RWT	ZBO	Functie
1	Agrarische Opleidingscentra (13)	X	X ⁴	De AOC's zijn de kennisinstellingen/ opleidingsinstituten voor voeding, natuur en milieu op VMBO/ MBO-niveau.
2	Bureau Beheer Landbouwgronden/ Commissie Beheer Landbouwgronden	X	X ⁵ / X	Bureau Beheer Landbouwgronden is belast met de verwerving in opdracht van EL&I en andere overheden van onroerend goed dat wordt doorgeleverd aan overheids- en andere organisaties die daarmee overheidsdoelen in het landelijk gebied realiseren met betrekking tot de thema's natuur, landbouw, recreatie, landschap, water en milieu.
3	Centraal Bureau voor de Statistiek	X	X	Het verzamelen, bewerken en publiceren van statistieken ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap. Naast de verantwoordelijkheid voor de nationale (officiële) statistieken is het CBS ook belast met de productie van Europese (communautaire) statistieken. De wettelijke grondslag voor het CBS is de «Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek».
4	Centrale Commissie voor de Statistiek		X	Het, als onafhankelijke commissie, bewaken van de onafhankelijkheid, onpartijdigheid, relevantie, kwaliteit en continuïteit van het statistische programma van het CBS.
5	College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (vh. CTB)	X	X	Het Ctgb oordeelt over de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden op basis van op EU-niveau geharmoniseerde wet- en regelgeving.
6	AOC Raad (Bureau Erkenningen)	X		Bureau Erkenningen (BE) van de AOC Raad is in de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb), aangewezen als instantie voor het verstrekken van vakbekwaamheidsbewijzen gewasbescherming.
7	Edelmetaal Waarborg Nederland	X	X	Het keuren van alle aan consumenten verkochte gouden, zilveren en platina voorwerpen boven een bepaalde gewichtsdrempel en alvorens zij op de Nederlandse markt worden gebracht, te voorzien van één of meerdere stempelmerken (het waarborgen).
8	Examinerende instanties als bedoeld in artikel 19 van de Examenregeling frequentiegebruik 2008	X		Het afnemen van examens ter verkrijging van vergunningen voor het gebruik van frequentieruimte.
9	Faunafonds	X	X	Het Faunafonds is belast met het toekennen van tegemoetkomingen in door beschermde diersoorten aangerichte schade, het bevorderen van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van dergelijke schade en advisering aan gedeputeerde staten van provincies en de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.
10	Herinrichtingscommissie Oost-Groningen & Drents-Groningse Veenkoloniën ⁶		X ⁵	
11	Hogere Agrarische Onderwijsinstellingen (6)	X	X ⁴	De HAS'en zijn de kennisinstellingen / opleidingsinstituten voor voeding, natuur en milieu op HBO-niveau.
12	Kamer voor de Binnenvisserij		X ⁵	Toetsen van overeenkomsten van huur en verhuur van visrechten en het goedkeuren van toestemmingen om te vissen, uitgegeven door visrecht-hebbers; beide met het oog op een doelmatige bevissing van binnenwateren.

⁴ De onderwijsinstellingen zijn partieel ZBO, namelijk voor het deel waarin zij examens afnemen en beoordelen.

⁵ Valt niet onder de Kaderwet ZBO.

⁶ Opheffing voorgenomen. Commissie verricht alleen nog afrondende werkzaamheden.

	Externe organisatie (met wettelijke en/ of bestuurlijke taak)	RWT	ZBO	Functie
13	Kamers van Koophandel en fabrieken		X	Het bevorderen van de economische belangen van handel, industrie, ambacht en dienstverlening. Taken volgens de Wet op de Kamers van Koophandel 1997 en de Handelsregisterwet 2007: voeren van het Handelsregister, het loket voor ondernemers, voorlichting en het stimuleren van de regionale ontwikkeling.
14	Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA)	X	X	Het zorgen voor concurrentie en vertrouwen in de communicatiesector in het belang van de consument. De OPTA verricht haar taken op basis van de Telecommunicatiewet en de Postwet.
15	Keuringsinstanties als bedoeld in artikel 10.3 Telecommunicatiewet ⁷		X	Het afgeven van advies in het kader van rapporten, certificaten of EG-typeverklaringen voor radiozendapparaten en randapparaten. Het doen van onafhankelijke onderzoeken naar de overeenstemming van producten of diensten met de geldende regelgeving.
16	Raad voor Accreditatie	X	X	Verifiëren dat instellingen die actief zijn op het gebied van laboratoriumtesten, inspecteren, kalibreren en certificeren aan accreditatienormen voldoen. De taken van de Raad voor Accreditatie zijn vastgelegd in de Wet aanwijzing nationale accreditatie-instansie.
17	Raad van Bestuur Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)		X	De NMa ziet toe op een eerlijke concurrentie in alle sectoren van de Nederlandse economie. Zij houdt daartoe toezicht op de naleving van de Mededingingswet: handhaving van het kartelverbod en het verbod op misbruik van een economische machtspositie en toetsing van fusies en overnames. Daarnaast is de NMa belast met toezichttaken ten aanzien van energie-, drinkwater- en vervoerswetgeving.
18	Raad voor de Plantenrassen		X	De Raad voor plantenrassen geeft uitvoering aan de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 op het gebied van toelating van plantenrassen en verlening van intellectuele eigendomsbescherming m.b.t. plantenrassen (kwekersrecht).
19	Reconstructiecommissie Midden Delfland ⁶		X ⁵	
20	Regionale Grondkamers		X	Bevorderen van goede pachtverhoudingen in Nederland, toetsen van de inhoud van pachtovereenkomsten aan de dwingend rechtelijke bepalingen van het pachtrecht, uitvoeren van een prijsstoetsing en toetsen van overeenkomsten van korte duur, bepalen van verpachte waarde.
21	Rendac BV	X		Ophalen, verwerken en (laten) vernietigen van dierlijke restmaterialen en kadavers (categorie 1- en 2-materiaal, niet bestemd voor consumptie).
22	Staatsbosbeheer	X	X ⁵	Staatsbosbeheer richt zich op de volgende hoofddoelstellingen: het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden in de gebieden van Staatsbosbeheer; het bevorderen van recreatie in zo veel mogelijk gebieden van Staatsbosbeheer; het leveren van een bijdrage aan de productie van milieuvriendelijke en vernieuwbare grondstoffen zoals hout.
23	Stichting Bloembollenkeuringsdienst	X	X	Stichting BKD geeft uitvoering aan de Landbouwkwaliteitswet (en de Plantenziektenwet) in de sector bloembollen.
24	Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel	X	X	Stichting COKZ geeft uitvoering aan de Landbouwkwaliteitswet in de zuivelsector en in de sector pluimvee en eieren (COKZ/NCAE).
25	Stichting COVA	X		Er voor zorgen dat Nederland te allen tijde een minimum voorraad aardolieproducten heeft, om in tijden van crises te kunnen voldoen aan de aardolievraag.
26	Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek	X		In het algemeen belang bijdragen aan strategisch en toepassingsgericht onderzoek op het gebied van productie, verwerking, afzet en handel van agrarische producten, van de visserij, van het natuur- en milieu-beheer, van de openluchtrecreatie en van het beheer en de inrichting van het landelijk gebied.

⁷ Het gaat hierbij om het volgende cluster aan ZBO's: Dare!! Consultancy, Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium, Philips Consumer Electronics BV, Thales Nederland BV, TNO Electronic Products and Services BV en TNO Fysisch en Elektronisch Laboratorium.

	Externe organisatie (met wettelijke en/ of bestuurlijke taak)	RWT	ZBO	Functie
27	Stichting Kwaliteitscontrole Alternatieve Landbouwproductiemethoden	X	X	Stichting Skal geeft uitvoering aan de Landbouw-kwaliteitswet m.b.t. biologische productiemethoden.
28	Stichting Kwaliteitscontrolebureau Groente en Fruit	X	X	Stichting KCB geeft uitvoering aan de Landbouwkwalitywet (en de Plantenziektenwet) in de sector groenten en fruit.
29	Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw	X	X	Stichting Naktuinbouw geeft uitvoering aan de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 (en de Plantenziektenwet) m.b.t. teeltmateriaal in de sectoren tuinbouw- en bosbouwgewassen.
30	Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdiensten (Zaaizaad en Pootgoed Landbouwgewassen)	X	X	Stichting NAK geeft uitvoering aan de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 (en de Plantenziektenwet) m.b.t. zaaizaad en pootgoed in de sector landbouw-gewassen.
31	TNO	X	X ⁵	TNO is een onafhankelijke onderzoeksorganisatie die op basis van haar expertise en onderzoek een belangrijke bijdrage levert aan de concurrentiekracht van bedrijven en organisaties, aan de economie en aan de kwaliteit van de samenleving als geheel.
32	VSL	X		Het onderhouden en verwezenlijken van nationale meetstandaarden zoals vastgelegd in de Metrologiewet. Op grond van artikel 3 van deze wet is VSL door de minister van EL&I hiervoor aangewezen.
33	Verispect	X	X	Het uitoefenen van het toezicht op de naleving van de Metrologiewet. Op grond van artikel 27 van deze wet is Verispect door de Minister van EL&I hiervoor aangewezen. Daarnaast de uitvoering van het toezicht op de Waarborgwet zoals vastgelegd in de Waarborgwet.
34	Aangewezen instanties als bedoeld in art. 12 Metrologiewet ⁸		X ⁵	Het optreden als onafhankelijke toetsende instantie bij overeenstemming-beoordelingen van meetinstrumenten. De werkzaamheden die zij verrichten kunnen per overeenstemmingbeoordeling verschillen maar omvat o.a. het beoordelen van kwaliteitssystemen, het afgeven van certificaten van typeonderzoek of ontwerponderzoek en het keuren van meetinstrumenten.
35	WaarborgHolland	X	X	Het keuren van alle gouden, zilveren en platina voorwerpen boven een bepaalde gewichtsdrempel en alvorens zij op de Nederlandse markt worden gebracht, te voorzien van één of meerdere stempelpmerken (het waarborgen).
36	Wageningen Universiteit	X	X ⁴	Wageningen Universiteit is de belangrijkste Europese Universiteit op het gebied van de Life Sciences. Onderzoekers en studenten van Wageningen Universiteit richten zich op onderwerpen op het terrein van de voeding, gezondheid, natuur en leefomgeving.

⁸ Het gaat hierbij om het volgende cluster aan deeltijd-ZBO's: Kalibra International BV, Kema Nederland BV, Kiwa NV Certificatie en Keuringen, Nmi Certin BV en SGS Nederland BV.

Bijlage 2: samenstelling Vaste Kamercommissie EL&I

Fungerend voorzitter: Jansen, P.F.C. (SP)

ContactNaam	Roepnaam	Fractie
Hamer, M.I. (PvdA)	Mariëtte	PVDA
Gesthuizen, S.M.J.G. (SP)	Sharon	SP
Graus, D.J.G. (PVV)	Dion	PVV
Jacobi, L. (PvdA)	Lutz	PVDA
Thieme, M.L. (PvdD)	Marianne	PVDD
Vos, M.L. (PvdA)	Mei Li	PVDA
Boer, B.G. de (VVD)	Betty	VVD
Bosman, A. (VVD)	André	VVD
Dekken, T.R. van (PvdA)	Tjeerd	PVDA
Dijkgraaf, E. (SGP)	Elbert	SGP
Dijkers, S.W. (PvdA)	Sjoera	PVDA
Lodders, W.J.H. (VVD)	Helma	VVD
Tongeren, L. van (GL)	Liesbeth	GL
Veldhoven, S. van (D66)	Stientje	D66
Verhoeven, K. (D66)	Kees	D66
Ziengs, E. (VVD)	Erik	VVD
Leege, R.W. (VVD)	René	VVD
Dik-Faber, R.K. (CU)	Carla	CU
Geurts, J.L. (CDA)	Jaco	CDA
Klein, N.P.M. (50PLUS)	Norbert	50PLUS
Klever, R.J. (PVV)	Reinette	PVV
Mulder, A.H. (CDA)	Agnes	CDA
Veen, M.S. van (VVD)	Michiel	VVD
Verheijen, M.L. (VVD)	Mark	VVD
Vos, J.C. (PvdA)	Jan	PVDA

